Kronika města Olomouce

1993

KRONIKA MĚSTA OLOMOUCE 1993

Mgr. LUBOMÍR KALUSEK

19. září 2007

Kapitola 1

Statutární město Olomouc v roce 1993

Olomoucký magistrát
Rada města Olomouce
Zastupitelstvo města Olomouce

Znak města

Začátek roku 1993 proběhl ve městě ve znamení dvou důležitých událostí, které měly v obou případech svůj svébytný kontakt s minulostí, ať už staršího data nebo v období relativně nedávném. V únoru se do městského znaku vrátila písmena SPQO, umístěná v jeho rozích, symbolicky vyjadřující staroslavnou tradici městské samosprávy, navíc vyjádřenou latinskou římskou frazeologií. Římský lid a senát, který zde byl v přeneseném smyslu slova takto citován, je třeba ovšem chápat v moderním pojetí zastupitelské demokracie, která v případě města Olomouce nabyla podobu jeho „senátu" v podobě zastupitelstva města a rady města, která je vlastním řídícím městským orgánem. Po roce 1989 lze hovořit vlastně po desetiletí trvajícím odstupu o autentické zastupitelské demokracii, od tohoto okamžiku již bez někdejší kamufláže Národní fronty a aklamačně prováděných „volebních aktů" , které vlastně skutečnými volbami nebyly. Po sametové revoluci roku 1989 se postupně zmenšilo množství olomouckých zastupitelů ve srovnání s někdejším plénem městského národního výboru zhruba na třetinu počtu jeho poslanců a tato tendence v následujících letech pokračovala tak, že v průběhu devadesátých let mělo městské zastupitelstvo sedmdesát a posléze jen pětačtyřicet členů.

Obdobná vývojová tendence probíhala i v radě města, kde došlo v průběhu jmenované dekády rovněž ke snížení počtu členů – ze třinácti na jedenáct.Nově upravený znak a vlajku města Olomouce schválila v pátek 26. února Komise pro heraldiku při parlamentu České republiky všemi hlasy. Není bez zajímavosti i poznámka v této souvislosti – teprve po doplnění zmiňovaných čtyř písmen SPQO (tedy v doslovném překladu Senát a lid Olomouce) – došlo k zásadnímu odlišení městského znaku Olomouce od městského znaku Moravské Třebové, který je rovněž postaven na základě symboliky moravské orlice v šachovaném poli.

Na tomto místě je nutno rovněž připomenout záslužnou práci a iniciativu olomouckého heraldika celostátního významu Jiřího

Loudy s jeho klíčovým podílem na vzniku nového městského znaku. Přibližně dva týdny po schválením nového městského znaku proběhla ve městě jiná památná akce – za osobní přítomnosti prezidenta republiky Václava Havla byl po odkladech slavnostně odhalen dvakrát zničený pomník zakladatele naší moderní státnosti Tomáše G. Masaryka podle dochované původní dokumentace sochaře Vincence Makovského. Masarykův pomník se sochou v nadživotní velikosti z bronzu byl poprvé odstraněn v době nacistického protektorátu, podruhé za dodnes přesně nevyjasněných okolností na začátku padesátých let pod tlakem tehdejšího režimu. V době tzv. normalizace bylo navíc místo někdejšího pomníku před původní budovou někdejšího velitelství divize předmnichovské armády zcela necitlivě „přebudováno" na náměstí s fontánou, která tak zaplnila prostor před budovou používanou po roce 1968 jako velitelství sovětských vojsk dislokovaných ve městě. Samotná výstavba pomníku TGM se rovněž neobešla bez problémů a komplikací technického i finančního rázu a stala se tak vlastně první zatěžkávací zkouškou vytrvalosti první politické garnitury na olomoucké radnici po listopadu 1989. Zatímco na začátku dvacátých let byla pro město Olomouc typická integrace okolních českých obcí do konglomerátu s dobovým názvem Velká Olomouc, což pokračovalo i v jiných společenských podmínkách v době socialismu, devadesátá léta téhož století zaznamenala vývojovou tendenci opačnou. Během dekády došlo k oddělení několika někdejších samostatných obcí od města a tedy k obnovení jejich původní samostatné správy. Na základě společenské situace došlo k uvedenému vývoji nejnověji v někdejší samostatné obci Křelov. Dne 27. května 1993 byl podán oficiální cestou návrh na konání místního referenda, které by v případě pozitivního výsledku znamenalo základ pro osamostatnění v legislativním ohledu. Začátkem července jednala o situaci v Křelově Rada města Olomouce (RMO) a v souladu s realitou vyhlásila den konání referenda na 14. srpen při použití vyhlášky

Pomník TGM

Křelov

č. 298/ 92 Sb. o místním referendu. Mezi křelovskou občanskou veřejností byla vybrána místní komise pro hlasování ve složení ing. Anna Procházková, Jan Nastoupil, Mojmír Halouzka, Marie Mazalová a Oldřich Ballák. Člen komise Jan Nastoupil byl dne 10. srpna odvolán a jeho náhradníkem se stal Křelovan Josef Linzer. Zapisovatelkou komise byla určena Jaroslava Lakomá (náhradnice Iveta Budilová). Křelovskému referendu předcházela ještě schůze svolaná na 11. srpna, na níž křelovští jednali se zástupci samostatných obcí Horka nad Moravou, Skrbeň, Štarnov a nedávno oddělených a nyní již samostatných Samotišek a Bystrovan, které samostatnost získaly již od 1. ledna 1993. Ze 787 oprávněných občanů-voličů Křelova se k referendu dostavilo 500 (63,5%), pro samostatnost obce se vyslovilo 404 občanů (80,8%), proti bylo 94 občanů(19,2%) a dva hlasy byly neplatné. Celkově tedy hlasovalo pro osamostatnění obce Křelov 51,3% občanů a obec samostatnost získala. O výsledku hlasování bylo následně informováno MV ČR.

Obecnou tendencí vývoje po roce 1989 byly zásahy do systému státní správy, které ve svém rezultátu vycházely do potřeby dalších administrativních prostor pro nově vznikající úřady a instituce. V samotné Olomouci se tato tendence projevila rovněž, např. v souvislosti se vznikem Finančního úřadu, který nahradil dosavadní Finanční správu z dob socialismu. Z původního objektu na ulici Hálkově se Finanční úřad Olomouc v roce 1990 přemístil do uprázdněného objektu někdejšího generálního ředitelství Sigma na ulici Kosmonautů. Začátkem devadesátých let probíhala řada jednání mezi nově vznikajícími či rozrůstajícími se olomouckými institucemi, které vyústily dne 12. ledna 1993 v dohodu mezi Úřadem města Olomouce, Krajskou prokuraturou Olomouc a Finančním úřadem Olomouc o výstavbě nové administrativní budovy pro zmiňované instituce v proluce v prostoru olomoucké třídy Svobody. V této lokalitě vlastnilo město pozemek, ale nedisponovalo finanční částkou na samostatnou stavbu.

Sdružené jmenované instituce měly tedy společně financovat projekt a následnou stavbu šestipodlažní budovy, v níž by dvě patra obsadila olomoucká radnice, přízemí by bylo využito komerčně a zbylá podlaží by byla obsazena finančníky a prokuraturou. Uvedený záměr se dostal až na úroveň schválení RMO, která k němu přijala příslušné usnesení, ale k realizaci celého záměru nakonec nedošlo. Finanční úřad Olomouc se nakonec přiklonil k vlastní variantě řešení a v roce 1995 byla zkolaudována novostavba Finančního úřadu na ulici Lazecké, prokuratura nakonec obsadila někdejší objekt tzv. garnizonního soudu a věznice na třídě 17. listopadu a odbory Úřadu města Olomouce (ÚMO) pracovaly často v složitých podmínkách na řadě míst ve městě ještě řadu dalších let.

V centru města na Horním náměstí využíval ÚMO pro své účely historické budovy radnice a nedalekého Salmova paláce při ústí ulice Riegrovy. Budova radnice procházela od začátku kalendářního roku fází oprav a v polovině květnu se celá radniční věž zahalila do lešení pokrytého pytlovinou. Renovaci radniční fasády prováděla firma Proxima a Olomoučané i turisté tak přišli o pohled na historický orloj.Nečekané potíže se ovšem objevily až následně, když uvedená firma ukončila práce na renovaci radniční fasády. Objevily se na ní totiž trhliny, které vyvolaly pozornost laické i odborné veřejnosti a zpochybňovaly kvalitu práce řemeslníků. Celou situaci zkoumala řada odborných komisí, např. v srpnu GEO-ING s.r.o. Jihlava, Stavoprojekt Olomouc či experti z VUT Brno. Konečný závěr odborníků vyzněl v tom smyslu, že trhliny na nové fasádě nejsou důsledkem statických poruch objektu, ale důsledkem nesourodého materiálu, z něhož jsou masivní zdi radnice postaveny (kámen, cihla). Trhliny na radničních zdech jsou tedy jen estetického rázu a je možno je řešit formou přídavného pásu. O záležitosti jednala i RMO dne 23. srpna a byla informována o závěru doc. ing. Bradáče z VUT Brno, který jsme uvedli výše. Na rekonstrukci byly použity omítky od

firem MAVIT a LOBA, stavební firma Proxima provedla odstranění trhlin zdarma. V říjnu 1993 byla rekonstrukce historické budovy olomoucké radnice dokončena. Opraveno bylo schodiště na západní straně, renesanční lodžie na východní straně, gotický arkýř na jižní straně, v pátek 22. října byla dokončena oprava krytiny a 7. listopadu finální nátěr fasády radnice na severní straně. Celá rekonstrukce radnice byla zahájena v roce 1991, kamenické práce provedla firma Kámen Praha, restaurátorské práce agentura Živný Praha. Hlavními dodavateli stavebních prací byly místní firmy Proxima (fasáda, krovy) a Stavomontáže (střecha).

Oprava radnice

Celkové náklady na rekonstrukci a opravu olomoucké radnice dosáhly částky 18,5 milionu korun. Kromě této vcelku rozsáhlé renovační akce proběhl na radnici koncem roku ještě jeden inovační projekt – byl zakoupen nový řídící počítač pro Informační centrum města. Kapacita řídícího počítače radnice byla v projektu z roku 1990 nastavena tak, aby pokryla potřeby města do roku 1993.Byl zakoupen nový hardware a software v celkové hodnotě zhruba 2,3 milionu korun a sítí byla propojena radnice, Správa bytového fondu města Olomouce, sociální odbor ÚMO a Vedení Městské policie Olomouc. V oblasti personálního obsazení radnice byla provedena změna již v polovině března, když RMO odvolala vedoucí kanceláře primátora JUDr. Jiřinu Zatloukalovou a na její místo jmenovala ing. Květoslavu Princovou. Jmenování ing. Princové do uvedené funkce bylo provedeno k datu 23. března 1993. Město Olomouc se v průběhu roku stalo členem nového seskupení, které vzniklo v hanáckém regionu. Celkem osmatřicet starostů obcí a měst střední Moravy založilo tzv. Sdružení obcí střední Moravy. Zakládací akt proběhl na olomoucké radnici a úvodní jednání řídil starosta obce Dolan Zdeněk Beil. Zakladatelskou smlouvu nové organizace podepsalo nakonec osmadvacet starostů, ostatní obce přijaly roli poradců. Centrem nového sdružení se stalo město Prostějov, předsedou sdružení byl zvolen primátor města Olomouce Milan Hořínek, jeho dvěma náměstky se

Sdružení střední Moravy

stali starostové Prostějova a Velké Bystřice ing. Zikmund a ing. Hradil. Na poněkud vyšší úrovni se pohybovalo tzv. Kolegium primátorů, které vzniklo ve čtvrtek 13. května a sdružovalo třináct primátorů tzv. statutárních měst. Také na tomto seskupení Olomouc participovala. V následném jednání vyjádřil olomoucký primátor svůj názor na dosavadní praxi v dělení příjmů z vlastní nezávislé výdělečné činnosti uvedených měst a projevil přání, aby toto číslo bylo ve prospěch měst zvýšeno z dosavadních 40% dosažených příjmů na 60%. Na zasedání RMO dne 20. července bylo provedeno určení statutárního zástupce olomouckého primátora, který by disponoval jeho pravomocemi a kompetencemi v případě jeho nepřítomnosti. Zejména bankovní domy úředníka města v této funkci vyžadovaly při podpisech příslušných finančních dokumentů. Při použití zákona č. 367/90 Sb. o obcích byl do uvedené funkce devíti hlasy radních ing. Karel Šimša. Už na předchozím jednání RMO byly schváleny dvě zahraniční cesty olomouckého primátora do USA ve dnech 10. července až 10. srpna a do Německa ve dnech 30. srpna až 1. září. Americká cesta Milana Hořínka proběhla ve společnosti primátorů města Brna, Opavy, Karlových Varů, Plzně, Pardubic, Písku a Mostu v rámci grantu vypsaného vládou USA. Delegace českých primátorů tak postupně navštívila americká města Boston, Seattle, Cleveland, New York, Houston a hlavní město Washington. Smyslem celé akce bylo bližší seznámení s americkou regionální i federální legislativou, územní správou a způsobem řízení obcí. Po návratu z americké studijní cesty byla uspořádána v Olomouci tisková konference, na níž primátor seznámil přítomné zástupce tisku s výsledky svého pobytu a získanými zkušenostmi. V průběhu tiskové konference se žurnalisté rovněž dozvěděli, že primátor Hořínek obdržel čestné občanství města Lincoln v americkém státě Nebraska.

V srpnu navštívil Olomouc někdejší zaměstnanec ÚMO PhDr. Antonín Blažek, jeden ze zakladatelů olomouckého Občanského

fóra z roku 1989. Už během studií na místní Univerzitě Palackého patřil Blažek ke studentským aktivistům, kteří se veřejně angažovali v době tzv. pražského jara roku 1968. V roce 1990 se Blažek stal poslancem tehdejšího federálního parlamentu za Občanskou demokratickou alianci (ODA) a v roce 1992 byl jmenován do funkce československého velvyslance v Brazílii. V srpnu roku 1993 doprovázel Blažek již jako velvyslanec náměstka ministra zahraničních věcí České republiky Alexandra Vondru při jeho oficiální návštěvě Brazílie. V době před svým odchodem do poslanecké funkce zastával dr. Blažek funkci vedoucího odboru na ÚMO.

Americký poradce

V červenci přijala RMO usnesení o angažování amerického poradce George J. Kvidery jako ekonomického poradce olomoucké radnice. Osobu Kvidery doporučil radním rektor Univerzity Palackého Josef Jařab, který před rokem 1989 pobýval řadu let v USA a měl tam řadu přátel. RMO souhlasila s činností G.J. Kvídery jako poradce na dobu jednoho měsíce. Jeho činnost pro město se uskutečnila na náklady vysílající společnosti se sídlem v Praze, město Olomouc mělo povinnost zajistit mu ubytování, finanční příspěvek 5000 Kč měsíčně a spolupracovníky pro jím vytvořený tým. Kvídera měl zkušenosti s privatizací v oboru plyn, elektro, teplo, voda a doprava a město mělo před sebou privatizaci dosavadních podniků jako Dopravní podnik, Flora nebo Technické služby či jejich transformaci na akciové společnosti. Ve Spojených státech měl Kvídera vlastní poradenskou firmu GJK Consulting Inc. ve státě Nevada, poprvé se prostřednictvím dopisu informoval na situaci ve městě již 19. června u rektora Jařaba. Jedenašedesátiletý Kvídera se narodil v Liberci a byl absolventem VŠE v Praze a následně univerzity v Harwardu. Jeho práce pro Olomouc byla jeho třetí českou misí, v předchozím období pracoval tři měsíce pro ministerstvo pro správu národního majetku, dva měsíce pro Univerzitu Palackého. Kvídera se seznámil s olomouckým primátorem Milanem Hořínkem a přijal jeho

nabídku práce pro město Olomouc. Pobyt Kvídery v České republice hradila americká společnost International Executive Servis Corps.

Vzhledem k tomu, že se k 1. lednu 1993 od města Olomouce oddělila obec Samotišky a Bystrovany, zanikly podle stávající legislativy rovněž mandáty členů městského zastupitelstva, kteří měli k uvedenému datu trvalý pobyt ve jmenovaných obcích. ZMO řešila tuto novou situaci nástupem náhradníků podle zákona č. 298/92 Sb. o volbách do obecních a městských zastupitelstev. Rada města Olomouce vzala na svém zasedání dne 20. května 1993 vzdání se poslaneckého mandátu příslušných zastupitelů na vědomí. Pro lepší orientaci personálních změn v ZMO uvádíme tyto v podobě tabulkového přehledu 1.1.

Tabulka 1.1: Personální změny v ZMO v souvislosti s osamostatněním Bystrovan a Samotišek k 1.1.1993

odstupující poslanec ZMO	politická příslušnost	bydliště
Ing. Vladimír Bordovský	OF	Bystrovany
Ing. Antonín Marčák	KSČM	Samotišky
Ing. František Dichter	MDB	Samotišky
Ing. František Novák	OF	Samotišky
Mgr. Šárka Černá	OF	Samotišky
náhradníci v ZMO		
Marian Jahoda*	OF	
Stanislav Jeřábek	KSČM	
Vojtěch Jelínek	MDB	
Jaroslav Vaněk	OF	
Vladimír Hekela	OF	

*) vzdal se mandátu, nahrazen Antonínem Šinclem (OF)

Vzhledem k tomu, že se Mgr. Šárka Černá ze Samotišek vzdala mandátu v ZMO a byla zároveň členkou rady města Olomouce, měla RMO po 25. květnu pouze dvanáct členů.

Nový odbor ÚMO

Ke dni 1. dubna zřídila RMO nový odbor kontroly na ÚMO. Na novém odboru začalo k uvedenému datu pracovat pět zaměstnanců, vedoucím odboru kontroly ÚMO byl jmenován ing. Jiří

Hodinář. Až dosud vykonávala kontrolní činnost na ÚMO pouze tzv. kontrolní komise. Nový odbor byl zřízen jako pomocný orgán RMO podle odst. 2 zákona ČNR č. 367/90 Sb. o obcích. Náplní činnosti odboru kontroly byla evidenčně-analytická činnost a operativní kontrolní činnost týkající se všech podání občanů, orgánů a organizací a kontrola dodržování zákonů a ostatních zákonných směrnic ostatními odbory ÚMO.

V březnu došlo v rámci stávající radniční koalice k jejímu rozšíření. Dosavadní trojkoalice tvořená stranami ODS, KDU-ČSL a KDS byla rozšířena na čtyřkoalici poté, co souhlas se spoluprací vyjádřila strana ODA. Člen RMO ing. Pavel Krejčíř v doprovodu ing. Vladimíra Válka, ředitele Úřadu práce Olomouc a Dr. Jiřího Vrby CSc. z Univerzity Palackého vykonal na počátku června pracovní cestu do Francie. Cílem jejich cesty bylo jihofrancouzské město Toulouse a olomoučtí představitelé měli jednat s francouzskou stranou o zajištění vhodného objektu pro projekt francouzsko-moravské spolupráce. Francouzi projevili zájem o možnosti ubytování, stravování a dalších služeb, které by Olomouc byla schopna zajistit pro experty vyslané do hanáckého regionu, nabídli rovněž perspektivu spolupráce v oblasti vzdělávací a komerční. Ve dnech 5. – 10. září potom přijela reciproká francouzská delegace do Olomouce.

Narůstající úřední agenda a tomu odpovídající nárůst počtu zaměstnanců ÚMO vyvolal již na začátku roku potřebu rozšíření plochy pro radniční administrativu. V průběhu dalších několika měsíců se nakonec jako reálná ukázala cesta dlouhodobého pronájmu domu „U Zlatého jelena“ nedaleko od radnice městu Olomouc. Majitel uvedeného objektu zastoupený RK v Ostružnické ulici pronajal městu Olomouc svou nemovitost na dobu 40 let a poté na dobu neurčitou s možností odstoupení po dvaceti letech (2013) za nájemné ve výši 30 milionů korun v 30% splátkách v letech 1993-1995. Součástí nájemní smlouvy byla dohoda o bezúplatném užívání třetího podlaží budovy pro účely

ÚMO na dobu tří let. Dlouhodobým problémem pro většinu velkých měst, jako byla i Olomouc, bylo podchycení zájmu romských občanů o obecně prospěšnou práci včetně zájmu o vzdělávání vlastních romských dětí a mládeže. Město zřídilo pro tyto účely na konci roku Komisi pro spolupráci s ROI (Romská občanská iniciativa), jejímž předsedou se stal Václav Burian. Šlo samozřejmě i o to, aby nově vzniklá komise při RMO nesuplovala úkoly ve vztahu s Romy, které již řešily jiné komise – např. sociální nebo bytová. Náměstek primátora ing. Pokorný rozeslal v tomto duchu napsaný dopis aktivistům ROI ve městě Jiřině Somsiové a Vlastě Dombiové a rovněž i dr. Marii Žákové ze sociálního odboru ÚMO, dr. Janě Libíčkové, ředitelce Azylového domu v Řepčínské ulici a Mgr. Nabytému na ZŠ Hálkova. Romské kulturní sdružení mládeže se chtělo podílet i na řešení nezaměstnanosti mladých olomouckých Romů. Sídlo této organizace bylo na ulici Dolní Hejčínská a jejím předsedou byl Mikuláš Čuri. Romské kulturní sdružení mládeže zaslalo dne 15. dubna žádost na olomouckou radnici o finanční příspěvek ve výši 10 tisíc korun na zaplacení služeb v romské hudební škole umístěné v budově sdružení. Sdružení chyběly finanční prostředky poté, co je investovalo do rekonstrukce a oprav samotné budovy.

Romové

Na konci kalendářního roku 1993 bilancovala svoji činnost i další instituce fungující při ÚMO - Sbor pro občanské záležitosti (SPOZ). Aktiv SPOZ byl tvořen desetičlenným týmem a disponoval v uvedeném roce vlastním rozpočtem ve výši 300 tisíc korun. Nedílnou součástí činnosti SPOZ byla péče o seniory i nové občánky města. Za tímto účelem zorganizoval SPOZ celkem devět zlatých svateb (50 let soužití), dvě diamantové svatby (60 let soužití) a jednu platinovou svatbu (65 let soužití). V měsíci listopadu byl proveden organizovaným způsobem pietní akt věnovaný Památce zesnulých, již tradičně byli pozváni na společné slavnostní setkání občané města Olomouce ve věku 75 let. SPOZ se rovněž podílel na organizovaném předávání maturitních vysvěd-

SPOZ

čení a výučních listů pro studenty středních škol a učně ve městě. Takto bylo předáno 392 maturitních vysvědčení a 170 výučních listů. Podle informací SPOZ byla v roce 1993 nejstarší obyvatelkou města Olomouce paní Zdeňka Marvanová, která v červenci oslavila své 105. narozeniny, ve stejném měsíci oslavila 100. narozeniny paní Anna Crháková. Statistické údaje poskytnuté SPOZ dávají i obrázek o počtu v Olomouci narozených dětí, počtu zemřelých občanů města a počtu sňatků, které byly během roku uzavřeny. Uvedené informace přinášíme pro větší přehlednost v podobě tabulkového souboru 1.2.

Tabulka 1.2: Vybrané demografické údaje města Olomouce (1992–1993)

rok	1992	1993
počet narozených dětí	1139	1148
počet zemřelých občanů	1108	1079
sňatky celkem	850	761
sňatky na radnici	850	688

Zdroj : OA Olomouc, RMO

Na podzim se ve vedení města diskutovala otázka týkající se případného umístění Vrchního soudu v Olomouci. RMO o uvedené věci jednala např. 26. října a městské zastupitelstvo rovněž dne 24. listopadu. Bylo zřejmé, že umístění instituce tohoto typu ve městě by bylo prestižní záležitostí. Ministr spravedlnosti Novák v této souvislosti doporučil možnost využití budovy SOU zemědělského na Masarykově třídě jako možného objektu pro umístění Vrchního soudu. Úřad prokuratury se od 1. ledna 1994 změnil na státní zastupitelství a přešel pod správu ministerstva spravedlnosti.Město jednalo prostřednictvím primátora Milana Hořínka s ministerstvem spravedlnosti i o možnosti využít budovu na Nešverově ulici č.p. 1, ale tento návrh ministerstvo odmítlo. Navíc se Olomouc ocitla v jistém tlaku poté, co se do „soutěže“ o umístění Vrchního soudu zapojila i nedaleká Kroměříž. Za této situace se

město urychleně rozhodlo nabídnout objekt dříve zmiňovaného učiliště a toto přestěhovat na Sušilovo náměstí u Hradiska.

Úřad města Olomouce tvořilo v roce 1993 celkem dvanáct odborů (včetně odboru Městské policie Olomouc - MPO). Zaměstnanci ÚMO byly ovšem i pracovnice městských jeslí (odbor školství). Vedoucí odborů byli odměňováni v tehdejší tarifní třídě č. 10 s osobním ohodnocením v rozmezí 8-16% tarifního platu, který tedy činil 7260 korun plus 600-1200 Kč osobního ohodnocení. Zaměstnanci ÚMO v celkovém pohledu byli odměňováni tarifními platy ve třídě 1 až 10 a celkové zastoupení dle tarifního řádu ukazuje tabulkový přehled 1.3. ÚMO

Tabulka 1.3: Tabulkové zařazení pracovníků ÚMO (1993)

tarifní třída	počet zaměstnanců
10	36
9	54
8	84
7	73
6	98
5	19
4	1
3	10
2	3
1	24
celkem	402

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Počet zaměstnanců ÚMO od počátku devadesátých let s narůstající agendou procházel adekvátním vzestupným vývojem. Ve srovnání s rokem předchozím vzrostl počet pracovníků v roce 1993 o 30. K největším odborům ÚMO patřil především odbor správy, odbor stavební či sociálně zdravotní odbor, naopak k „nejštíhlejším“ lze zařadit odbory školství, živnostenský či kontrolní, kde počet pracovníků nepřekročil číslo deset. Stav zaměstnanců ÚMO k datu 31. srpna 1993 zachycuje následný tabulkový přehled 1.4.

Tabulka 1.4: Přehled odborů, vedoucích odborů a zaměstnanců ÚMO (1993)

název odboru	vedoucí odboru	počet zaměstnanců
správy	Ing. Krátký	88
sociálně zdravotní	Ing. Petřek	53
stavební	Ing. Najdekr	65
ekonomický	Ing. Majerová	26
investiční	Mgr. Bušina	24
životního prostředí	Ing. Kadula	16
kancelář primátora	Ing. Princová	11
majetkoprávní	JUDr. Wontrobová	17
školství	Mgr. Pavel	10
kontrolní	Ing. Hodinář	3
živnostenský	Ing. Nováková	8
MPO	Ing. Mrtvý	70
vedoucí odborů		11
celkem zaměstnaců ÚMO		1992= 376, 1993=402

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Při RMO pracovalo v roce 1993 celkem dvacet komisí, které hrály roli poradních a iniciativních orgánů městské rady. Činnost komisí byla honorovaná, za rok 1993 bylo na odměnách pro členy těchto komisí vyplaceno 45 tisíc korun. Systém komisí při RMO uvádí tabulkový přehled 1.5.

Tabulka 1.5: Komise při RMO (1993)

1	Zdravotní	11	Životního prostředí
2	Sociální	12	Bezpečnostní
3	Architektury a urbanismu	13	Přestupková
4	Bytová	14	Zahraničních styků
5	Majetkoprávní	15	Inventarizační
6	Cestovního ruchu	16	Dopravní
7	Kontrolní	17	Havarijní
8	Výchovy a vzdělání	18	Revizní
9	Kulturní	19	Pro prodej domů
10	Finanční	20	Investiční

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Město Olomouc bylo v roce 1993 rozděleno na devětadvacet městských částí, v jejichž čele pracovaly tzv. Komise městských

částí (KMČ) tvořené aktivisty z řad občanů. Lze zcela zodpovědně říci, že právě tito lidé „dole“ měli velmi dobrý přehled o situaci v jejich části města a jejich iniciativu bylo možno zúročit při řešení problémů, které byly před město postaveny v celkové podobě. Tvořili tak vlastně spojovací článek mezi občanskou veřejností, kterou zastupovali, a vedením města, pro něž měly jejich informace často zásadní význam. Také příslušné komise městských částí uvádíme v tabulkovém přehledu 1.6.

Tabulka 1.6: KMČ města Olomouce (stav v dubnu 1993)

1	Břuchotín	16	Nové Hodolany
2	Černovír-Hradisko	17	Nové Sady
3	Droždín	18	Nový Svět
4	Hejčín	19	Olomouc-střed
5	Holice	20	Olomouc-západ
6	Chomoutov	21	Pavlovičky
7	Chválkovice	22	Povel
8	Křelov	23	Radíkov
9	Lazce	24	Řepčín
10	Lošov	25	Slavonín
11	Nedvězí	26	Staré Hodolany
12	Nemilany	27	Svatý Kopeček
13	Neředín I	28	Topolany
14	Neředín II	29	Týneček
15	Nová Ulice		

Na základě komunálních voleb v roce 1990 řídila i v roce 1993 město Olomouc radniční koalice jako první politická reprezentace města po listopadu 1989. Revoluční přeměna společenského systému, která proběhla v uvedeném roce, vynesla do politického popředí názorově široce rozevřenou platformu s příznačným názvem Občanské fórum, která měla ve svých počátcích havlovský slogan „nepolitické politiky.“ Tato fáze společenského vývoje na úrovni celostátní i regionální byla ovšem jen dočasná, prakticky od roku 1990 se začínají postupně etablovat politické strany a hnutí v rozměrech a tendencích, jak byly známy např. za první republiky. Prvním olomouckým primátorem, který reprezentoval

zmiňované Občanské fórum, byl někdejší pedagog a disident Milan Hořínek (1990-1994). Tehdejší Rada města Olomouce byla třináctičlenná, primátor měl čtyři náměstky osm radních vykonávalo své funkce vedle svého normálního zaměstnání. Funkci tajemníka Úřadu města Olomouce vykonával v roce 1993 Jan Večeř. Složení Rady města Olomouce v prosinci 1993 ukazuje tabulkový přehled 1.7.

Tabulka 1.7: Rada města Olomouce (prosinec 1993)

funkce	jméno	politická příslušnost
primátor	Milan Hořínek	
náměstek primátora	Karel Šimša	
náměstek primátora	Vladimír Pokorný	
náměstek primátora	Tomáš Kvapil	
náměstek primátora	Milan Loveček	
radní	Tomáš Černoušek	
radní	Vladimír Raclavský	
radní	Josef Fischer	
radní	Milan Krejčíř	
radní	Svatopluk Ščudlík	
radní	Petr Loyka	
radní	Karel Jílek	
radní	Jiří Vlček	
tajemník ÚMO	Jan Večeř	

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Kapitola 2

Rozpočet města
Financování
Dotace

Fiskální rok 1992 skončil pro město Olomouc přebytkem ve výši 36 milionů korun. Došlo ke snížení dotací pro Technické služby města Olomouce (TSO) a Dopravní podnik města Olomouce (DPMO) o 25 milionů korun a celkové výdaje byly zkráceny o 350 milionů korun. Na rok 1993 bylo stanoveno, že suma příjmů a výdajů dosáhne částky 619,885 mld. korun. Zastupitelé města Olomouce (ZMO) schválili prodej 18 domů z majetku města a z vyhlášek byly vypuštěny pasáže týkající se Samotišek a Bystrovan, které se osamostatnily. Nebyla naopak schválena novela o Městské policii Olomouc (MPO). Na první čtvrtletí roku 1993 bylo vyhlášeno rozpočtové provizorium a náměstek primátora ing. Karel Šimša doporučil použít tzv. rozpočtové limity ve výši 500 milionů Kč jako sumu předpokládaných výdajů (i s rezervou 15 milionů Kč) a částku 110 milionů korun rozdělit tak, aby 25% z ní bylo určeno na první kvartál nového roku. Z analytické zprávy předložené koncem ledna ing. A. Macháčkovou z finančního odboru ÚMO přitom vyplynulo, že finanční situace města pro rok 1993 není příliš příznivá – příjmy vypočtené v souladu se zákonem č. 10/ 93 Sb. o státním rozpočtu České republiky byly zhruba o 100 milionů nižší než činily skutečné výdaje roku 1992. Požadavky městského rozpočtu na výdaje v roce 1993 byly přitom oproti předpokládaným příjmům dvojnásobné. Závěr, který z uvedeného vyplynul, byl jednoznačný – při schvalování rozpočtu 1993 musí dojít k tvrdým restriktivním krokům. Orgány ministerstva financí informovaly tvůrce rozpočtů na úrovni obcí a měst v tom smyslu, že mohou počítat s úrovní předešlého roku zvýšenou o 10% zohledněnou inflaci, města a obce byly vybízeny k tomu, aby nezahajovaly další investiční akce a rozestavěné projekty posuzovaly jednotlivě. V lednu a únoru 1993 se vybralo jen 13% celoročně plánovaných příjmů, což vyvolalo návrh omezit výdaje o dalších 15%. Restriktivní finanční politika se dotkla hned na začátku roku několika subjektů v Olomouci, které se dostaly do potíží s financováním svého provozu nebo aktivit – šlo např.

Městské finance

o svatokopeckou ZOO, kde chybělo 0,47 milionu korun, či firmu Horstav, která prováděla opravu mostu v Nových Sadech s deficitem asi 14 milionů korun. Uvedené problémy město posléze řešilo žádostí o krátkodobý úvěr ve výši 42 milionů korun u České spořitelny s tím, že bude splacen ihned poté, co město získá střednědobý úvěr v objemu 97 milionů korun. Žádost o krátkodobý úvěr schválila Rada města Olomouce (RMO) na svém zasedání dne 20. července. Při kontrole investiční kázně z roku 1992 bylo kontrolními orgány radnice v květnu 1993 v řadě případů zjištěno pochybení, jmenujme alespoň stavbu „křižovatky Drápal" , kde zjištěná částka dosáhla 1,39 milionu korun. V červnu byl zjištěn i nedoplatek v příjmové části rozpočtu v oblasti provozu restaurací, zde šlo o dluh za prodej alkoholu a tabáku ve zjištěné výši 1,8 milionu korun. V průměru se v těchto letech dalo počítat s výběrem asi 14 milionů korun do městské pokladny za plánované poplatky stanovené vyhláškami či jinými zákonnými normami, z čehož asi 70% (10 milionů korun) činily poplatky za alkohol a tabák, asi 1,5 milionu město vybíralo za zábor veřejné plochy a dalších 1,5 milionu tvořily poplatky za psy a poplatky ze vstupného. Ještě v červnu chybělo v příjmové části rozpočtu přibližně 15 až 20 milionů korun, neboť z plánovaného příjmu asi 25 milionů korun za prodej městských domů bylo získáno mnohem méně. Usnesení o zastavení investičních akcí následně vyvolalo živou odezvu mezi vedoucími odborů ÚMO, kteří v důsledku změněné situace museli provádět restrikce i na svých úsecích. V srpnu 1993 se začal odvíjet i mimořádně tragicky zakončený případ olomoucké firmy SAVS podnikatele Kláska, když jmenovaný získal po dohodě s vedením DPMO a radnicí a udělení výjimky souhlas ZMO k převzetí záruky za úvěr ve výši 10 milionů korun u Poštovní banky, a.s Praha městem Olomoucí. Klásek nabídl městu Olomouc za tuto záruku zdarma 150 kompletních sad elektronických znehodnocovačů jízdenek MHD v ceně 1,8 milionu korun. Z pozdějšího vývoje víme, že Kláskova firma nakonec za tři roky

Kauza Klásek

zkrachovala, úvěr se stal nedobytným a samotný podnikatel nakonec skončil jako několikanásobný vrah svých věřitelů.

Výše jmenovaný střednědobý úvěr přijalo město Olomouc po schválení ZMO dne 7. září. Šlo nakonec o částku 99 milionů korun na modernizaci, měření a regulaci tepelných zdrojů, zateplení objektů a krytí jejich provozních nákladů. Smlouva města s Českou spořitelnou, a.s. byla podepsána dne 21. září 1993, přičemž jako zástavu radnice použila tři nemovitosti ze svého majetku (např. tzv. Hotelový dům na ulici Velkomoravská 8 v hodnotě 34,8 milionu korun). V zhledem k legislativním změnám, které nastaly po novelizaci zákona ČNR č. 586/ 92 Sb. o daních, muselo i město provést příslušné změny. S účinností od 1. listopadu 1993 bylo zřízeno nové oddělení na ekonomickém odboru ÚMO zaměřené na hospodářskou činnost, byla zavedena evidence daňových nákladů a výnosů, byl pozastaven prodej domů a pozemků z majetku města a začalo se s oceňováním staveb a pozemků, které spravovala Správa domovního fondu města Olomouce (SDFMO) s tím, že zjištěné informace budou zavedeny do účetnictví města. V polovině prosince požádal náměstek olomouckého primátora Tomáš Kvapil (KDU-ČSL) svého vládního stranického kolegu Josefa Luxe o přiznání státní dotace na stavby ekologického charakteru financované městem ve výši celkem 27,1 milionu korun. Současně byl adresován dopis podobného charakteru na ministerstvo financí se žádostí o půjčku ve výši 50 milionů korun na rekonstrukci bytových domů, které ve městě zanechala Sovětská armáda. Nestátním organizacím s působností ve městě byla odhlasována sociální dotace z městského rozpočtu, kterou uvádíme v tabulkovém přehledu 2.1. Dotace

Po provedení finančního vypořádání za rok 1993 byly stanoveny finální příjmy na částku 806,798.204,77 Kč a výdaje ve výši 731,609.847,05 Kč a zjištěn tak přebytek hospodaření ve výši 75,188.357,72 Kč. Poslední rozpočtové změny v kalendářním roce provedla RMO na zasedání dne 21. prosince 1993, k nimž byla

Tabulka 2.1: Sociální dotace pro nestátní organizace na území města v Kč (1993)

název organizace	příspěvek poskytnutý ÚMO
DC 90 Topolany	0
Občanské sdružení Credo	70 000
Charita Olomouc	709 000
ČČK	5 000
Sananim	90 000
Tyfloservis	45 000
Centrum pro rodinný život	77 000
Centrum krizové intervence	0
DIA klub Olomouc	0
celkem	996 000

Zdroj: OA Olomouc, RMO 1993

zmocněna usnesením ZMO ze dne 24. listopadu.

Na konci roku bylo možno provést i rekapitulaci skutečných výdajů městského rozpočtu dle jednotlivých kapitol. Rovněž tyto údaje uvádíme pro větší přehlednost v tabulkové podobě 2.2. Výdaje města

Tabulka 2.2: Rekapitulace výdajů rozpočtu 1993 dle kapitol (mil. Kč)

kapitola rozpočtu	skutečnost k 31.12.1993	% plnění
702 Vodní hospodářství a životní prostředí	16,565	98,14
709 Zemědělství a výživa	1,035	90,14
710 Doprava	113,900	99,80
711 Obchod	0,112	119,64
714 Školství	93,824	98,01
715 Zdravotnictví	7,000	93,00
716 Kultura	47,842	98,76
719 Vnitřní správa	88,109	98,15
728 Práce a sociální věci	70,574	99,05
739 Místní hospodářství	218,358	99,82
740 Stavebnictví	67,094	83,02
741 Veřejně prospěšné stavby	59,008	42,13
celkem výdaje	783,421	93,39

Zdroj: OA Olomouc, RMO 1993

Město Olomouc krylo rozpočtovými zdroji i provoz a investiční

rozvoj ve svých patnácti příspěvkových organizacích, z nichž některé byly i trvale ztrátové, např. Olomoucká kina nebo Moravské divadlo Olomouc. V těchto a dalších případech město navrhovalo jako možné řešení do budoucna dokrytí chybějících finančních prostředků vlastním rozpočtem příslušné instituce a v krajním případě z rezerv rozpočtu města. Rovněž tyto anotované údaje uvádíme v podobě tabulkového přehledu 2.3.

Tabulka 2.3: Finanční uspořádání příspěvkových organizací města Olomouce (mil. Kč)

organizace	přebytek	ztráta	poznámka
ZŠ Heyrovského	0,589		
ZŠ Zeyerova	0,320		
ZŠ Stupkova	1,119		
ZŠ třída Spojenců			1993 neměli právní subjektivitu
TSMO	10,429		
Hřbitovy města Olomouce		0,002	krytí ztráty vlastním rozpočtem 1994
Plavecký stadion Olomouc	7,760		
Flora Olomouc		0,388	dokrytí ztráty z vlastních prostředků
ZOO Sv.Kopeček	0,476		
Olomoucká kina		0,165	krytí ztráty vlastním rozpočtem 1994
SDFMO	2,483		
Moravské divadlo Olomouc		0,867	vlastní prostředky a rezervní fond města
Moravská filharmonie Olomouc	1,201		
Divadlo hudby Olomouc	0,035		
Správa lesů města Olomouce	4,991		vlastní rozpočet

Zdroj : OA Olomouc, RMO 1993

Během kalendářního roku byly průběžně prováděny rozpočtové změny, které přinesly dílčí diference vůči původnímu schválenému rozpočtu. Vzhledem k této zcela obvyklé praxi uvádíme v následujícím přehled finančního hospodaření města s údaji schváleného rozpočtu i následnými změnami tak, jak byly nastaveny ke dni 7. září 1993, přičemž číselné údaje jsou uváděny v tisících Kč.

P Ř Í J M Y – plnění k 31.7.1993 (v tis. Kč)
rozpočtové změny k 7.9.1993 (v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Uprav. rozp. k 2.6.1993	Rozpočtové změny	Uprav. rozp. k 7.9.1993	Plnění k 31.7.1993	% plnění
Výnosy z majetku obce	125,000	125,000	- 36,500	88,500	51,139	58
- prodej domů	50,000	50,000	- 30,000	20,000	14,998	75
- pronájem domů	72,000	72,000	- 5,000	67,000	35,521	53
- prodej pozemků	500	500		500	339	68
- pronájem pozemků	1,500	1,500	- 500	1,000	281	28
- odvod TSO za pronájem parkovišť	1,000	1,000	- 1,000	-	-	-
Převody	26,000	26,000	+ 19,220	45,220	26,045	58
- z RF na invest. výdaje	-	-	+ 19,000	19,000	-	-
- z RF na neinvest. výdaje	26,000	26,000	+ 62	26,062	26,000	100
- z ost. zdrojů	-	-	+ 133	133	31	23
- z SP na neinv. výdaje	-	-	+ 25	25	14	56
- z SP na inv. výdaje - křižovatka "Drápal"	-	-	-	-	-	-
- stavba správní budovy	-	-	-	-	-	-
Příjmy z činnosti RO	38,690	38,690	+ 8,393	47,083	29,739	63
- vodní hospodářství a ŽP	600	600		600	292	49
- zemědělství	650	650		650	510	78
- doprava	-	-		-	-	-
- obchod	-	-		-	-	-
- školství	21,400	21,400	+ 393	21,793	12,914	59
- zdravotnictví	2,000	2,000		2,000	739	37
- kultura	-	-		-	-	-
- vnitřní správa	-	-		-	2	-
- práce a sociální věci	40	40		40	58	145
- místní hospodářství	-	-		-	-	-
- výstavba	-	-		-	1,001	-
- všeob. pokl. správa - správní poplatky	14,000	14,000	+ 8,000	22,000	14,247	65
- všeob. pokl. správa	-	-		-	- 24	-
Daň z nemovitostí	35,000	35,000	- 18,000	17,000	12,177	72
Daň z příjmů fyzických osob	84,000	84,000	+ 10,000	94,000	54,746	58
Daň ze závislé činnosti	59,000	59,000	+ 18,000	77,000	46,325	60
Místní a ostatní poplatky	13,000	13,300	+ 1,000	14,300	9,593	67

P Ř Í J M Y – plnění k 31.7.1993 (v tis. Kč)
rozpočtové změny k 7.9.1993 (v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Uprav. rozp. k 2.6.1993	Rozpočtové změny	Uprav. rozp. k 7.9.1993	Plnění k 31.7.1993	% plnění
Přepl. zruš. daní a poplatků	5,000	5,000	+ 33,000	38,000	21,527	57
Úvěr na MaR, zateplování	54,000	97,000	– 7,000	90,000	41,382	46
Úvěr (státní dotace) na koupi kasáren	30,000	30,000	– 30,000	–	–	–
Úvěr provozní	–	–	+ 9,000	9,000	–	–
Neúčelová dotace ze státního rozpočtu	119,395	119,395		119,395	76,600	64
Ostatní neúčel. dotace	–	–	+ 2,857	2,857	–	–
Účel. dotace na sociální dávky	–	–	+ 5,560	5,560	5,560	100
Účel. dotace pro ZOO	–	–	+ 430	430	430	100
Účel. dotace na dostavbu DPS	–	–	+ 12,200	12,200	–	–
Účel. dotace na opravu památek	–	–	+ 2,200	2,200	–	–
Účel. dotace na stavby KBV	–	17,000		17,000	17,000	100
Účel. dotace na stavby KBV – škola	–	–	+ 6,500	6,500	–	–
Příjmy z prodané KBV	–	–	+ 9,404	9,404	6,904	73
Dotace na opravu památek od OÚ	–	–	+ 350	350	–	–
Ostatní nahodilé příjmy	30,000	30,000	– 22,000	8,000	4,052	51
Ostatní nahodilé příjmy – "botičky" MP	–	–	+ 100	100	97	97
Ostatní nahodilé příjmy – kasárna P. Holého	–	–	+ 330	330	331	100
Pokuty	2,000	2,000		2,000	599	30
P Ř Í J M Y C E L K E M	621,085	681,385	+ 25,044	706,429	404,246	57

	Schválený rozpočet	Uprav. rozp. k 2.6.1993	Rozpočtové změny	Uprav. rozp. k 7.9.1993	Čerpání k 31.7.1993	% plnění
Kapitola 702 – vodní hospodářství a ŽP	17,380	17,380	– 1,346	16,034	7,663	48
Výdaje RO:	9,000	9,000	– 1,776	7,224	3,233	45
– výdaje za dešť. vodu odtékající do kanalizace, opravy	1,100	1,100	+ 14	1,114	671	60
– rozbory vody, hydrogeol. průzkum, ekol. výchova, měření ovzduší, akce "Ekol. dny", další akce ŽP	750	750	+ 10	760	202	26
– likvidace černých skládek	1,000	1,000		1,000	299	30
STAVBY:	6,150	6,150	– 1,800	4,350	2,061	47
vodovody – dokončení:						
– Grygov I a II	1,400	1,400		1,400	1,051	75
– Holice	950	950		950	404	43
– Sv. Kopeček	200	200		200	131	66
– Droždín	250	250		250	45	18
vodovody a skládky – nové stavby:						
– Slavonín – Nemilany	3,000	3,000	– 2,800	200	70	35
– Radíkov (zadání stavby)	150	150		150	–	–
– skládka TDO Grygov (monitor.)	200	200		200	179	90
– skládka TDO Libavá	–	–		–	49	–
– kanalizace Velkomor. ul.	–	–	+ 1,000	1,000	–	–
– kanalizace Nemilany	–	–		–	79	–
– vodov. přípojka Sv. Kopeček	–	–		–	53	–
Příspěvky PO:	8,380	8,380	+ 430	8,810	4,430	50
– Zoologická zahrada	8,380	8,380	+ 430	8,810	4,430	50

Kapitola 709 – zemědělství a výživa	250	250		250	1,015	406
Výdaje RO:	250	250		250	15	6
– útulek pro zatoulaná zvířata	150	150		150	14	9
– zemědělské mapy	100	100		100	1	1
Půjčka PO:	–	–		–	1,000	–
– Správa lesů města Olomouce	–	–		–	1,000	–

	Schválený rozpočet	Uprav. rozp. k 2.6.1993	Rozpočtové změny	Uprav. rozp. k 7.9.1993	Čerpání k 31.7.1993	% plnění
Kapitola 710 - doprava	103,545	103,545	+ 23,650	127,195	55,753	44
Dotace HO:	58,850	58,850	+ 19,000	77,850	29,200	38
- Dopravní podnik města Olomouce:	58,850	58,850	+ 19,000	77,850	29,200	38
provoz	58,000	58,000		58,000	29,200	50
investice - stavba autob. zastávek	850	850		850	-	-
- pořízení stroj. investic	-	-	+ 19,000	19,000	-	-
Výdaje RO:	27,695	27,695	+ 4,650	32,345	20,553	64
- dopravní průzkum, projekty mostů, ostatní činnost v dopravě	400	400		400	-	-
STAVBY:	27,295	27,295	+ 4,650	31,945	20,553	64
- křižovatka "Drápal"	24,500	24,500	+ 5,000	29,500	20,054	68
- zábradlí Velkomor. ul.	300	300		300	174	58
- komunikace Mrazírny + Agrozet	2,060	2,060		2,060	240	12
- cyklistické stezky	435	435	- 350	85	80	94
- světel. zař. kříž. Na střelnici	-	-		-	5	-
Příspěvky PO:	17,000	17,000		17,000	6,000	35
- TSO - opravy komunikací	17,000	17,000		17,000	6,000	35
Kapitola 711 - obchod	100	100		100	58	58
Výdaje RO:	100	100		100	58	58
- propag. mater., pořádání akcí cest. ruchu	100	100		100	58	58

	Schválený rozpočet	Uprav. rozp. k 2.6.1993	Rozpočtové změny	Uprav. rozp. k 7.9.1993	Čerpání k 31.7.1993	% plnění
Kapitola 714 - školství	83,000	83,000	+ 9,500	92,500	50,004	54
Výdaje RO:	76,600	76,600	+ 9,500	86,100	47,124	55
- základní školy - provoz	17,000	17,000	+ 2,600	19,600	12,637	64
- údržba	10,000	10,000		10,000	6,420	64
- mateřské školy - provoz	14,000	14,000	+ 200	14,200	8,368	59
- údržba	2,000	2,000	+ 200	2,200	1,917	87
- školní jídelny - provoz	31,600	31,600		31,600	17,266	55
- údržba	2,000	2,000		2,000	516	26
STAVBY:	-	-	+ 6,500	6,500	-	-
- dostavba školy - KBV - státní účelová dotace	-	-	+ 6,500	6,500	-	-
Příspěvky PO:	6,400	6,400		6,400	2,880	45
- ZŠ Heyrovského	2,200	2,200		2,200	780	35
- ZŠ Fr. Stupky	2,700	2,700		2,700	1,300	48
- ZŠ Zeyerova	1,500	1,500		1,500	800	53

Kapitola 715 - zdravotnictví	8,000	8,000		8,000	4,229	53
Výdaje RO:	8,000	8,000		8,000	4,229	53
- jesle - provoz včetně mezd a pojištění	8,000	8,000		8,000	4,229	53

	Schválený rozpočet	Uprav. rozp. k 2.6.1993	Rozpočtové změny	Uprav. rozp. k 7.9.1993	Čerpání k 31.7.1993	% plnění
Kapitola 716 - kultura	45,160	45,160	+ 1,759	46,919	23,249	50
Výdaje RO:	3,260	3,260	+ 1,759	5,019	2,249	45
- výdaje SPOZ	300	300		300	151	50
- kulturní akce (festivaly aj.)	700	700	+ 17	717	521	73
- provoz Čajkovského, provoz a opravy Slov. ul.	600	600		600	112	19
STAVBY:	1,660	1,660	+ 1,742	3,402	1,465	43
- běžné opravy a údržba památek	400	400		400	165	41
- památník TGM	500	500	+ 92	592	630	106
- oprava Mariánského sloupu	520	520		520	236	45
- kaple Nedvězí	240	240		240	259	108
- kaple Povel	-	-	+ 350	350	175	50
- oprava Panská 9	-	-	+ 500	500	-	-
- Neptunova kašna	-	-	+ 800	800	-	-
Příspěvky PO:	41,900	41,900		41,900	21,000	50
Moravské divadlo	30,000	30,000		30,000	14,200	47
Divadlo hudby	900	900		900	600	67
Moravská filhamonie	11,000	11,000		11,000	6,200	56

	Schválený rozpočet	Uprav. rozp. k 2.6.1993	Rozpočtové změny	Uprav. rozp. k 7.9.1993	Čerpání k 31.7.1993	% plnění
Kapitola 719 - vnitřní správa	78,000	78,250	+ 73	78,323	40,787	52
Výdaje RO:	78,000	78,250		78,323	40,787	52
- městská policie:	12,700	12,950	- 890	12,060	5,487	45
- investice	300	550		550	221	40
- provoz, mzdy vč. pojištění	12,400	12,400	- 890	11,510	5,266	46
- požární ochrana:	1,500	1,500		1,500	1,098	73
- investice	200	200		200	-	-
- provoz a údržba	800	800		800	131	16
- stavba VPÚ	500	500		500	967	193
- členové zastupitelstva	1,900	1,900		1,900	448	24
- vnitřní správa:	61,900	61,900	+ 963	62,863	33,754	54
- investice	5,000	5,000		5,000	3,116	62
- údržba a opravy (radnice, nám. Míru 1, Obnova, TOS, agit. střediska)	8,300	8,300	+ 900 - 900	8,300	4,449	54
- provoz (poh. látky, materiál, odb. literatura, el.energ.,voda,plyn,nákl.doprava,tisk.práce,stravné,bank.služby, software,výkony výp.techn.,školení, odb.studie,posudky,výk.spojů,poštovné, cestovné,pojistné,příděly FKSP, mzdy, soc.a zdrav.pojištění)	48,600	48,600	+ 963	49,563	26,189	53
Kapitola 728 - práce a sociální věci	49,300	49,300	+ 18,264	67,564	26,407	39
Výdaje RO:	49,300	49,300	+ 18,264	67,564	26,407	39
- sociální dávky (státní dotace)	24,000	24,000	+ 5,560	29,560	17,607	60
- azyl. dům (provoz + koupě nemovitosti)	3,100	3,100		3,100	229	7
- kluby důchodců	300	300		300	143	48
- příspěvek církev. azyl. domu	200	200	+ 504	704	204	29
STAVBY:	21,700	21,700	+ 12,200	33,900	8,224	24
- stavby DPS a bezbar. domu ze stát.dotace	18,700	18,700	+ 12,200	30,900	7,224	23
- výtahy v DPS Přichystalova ul.	3,000	3,000		3,000	1,000	33

	Schválený rozpočet	Uprav. rozp. k 2.6.1993	Rozpočtové změny	Uprav. rozp. k 7.9.1993	Čerpání k 31.7.1993	% plnění
Kapitola 739 - místní hospodářství	171,100	214,100	- 3,600	210,500	101,433	48
Výdaje RO:	69,800	109,800	- 1,500	108,300	47,705	44
- veřejná zeleň	4,700	4,700		4,700	1,475	31
- údržba parků (rezerva na II.pololetí)	3,000	-		-	-	-
- výdaje spojené s prodejem domů, vystěhování, hlídání a oprava objektů	1,800	1,800	+ 300	2,100	889	42
- oprava kotelen	6,000	6,000	- 500	5,500	2,566	47
- měření a regulace, zateplování (úvěr)	54,000	97,000	- 7,000	90,000	41,498	46
- regenerace Michalského návrší	-	-	+ 500	500	76	15
- ubytovna MŽ - koupě	-	-	+ 2,500	2,500	-	-
STAVBY:	300	300	+ 2,700	3,000	1,201	40
Smetanova ul.	300	300	+ 600	900	1,201	133
Jungmannova ul.	-	-	+ 2,100	2,100	-	-
Příspěvky PO:	101,300	104,300	- 2,100	102,200	53,728	53
- Flora	3,500	6,500		6,500	3,800	58
- Plavecký stadion:	8,500	8,500	- 2,100	6,400	3,928	61
- provoz	4,600	4,600	+ 1,200	5,800	3,350	58
- rekonstrukce	2,650	2,650	- 2,050	600	578	96
- stavba WC, brodítka	1,250	1,250	- 1,250	-	-	-
- Správa domovního fondu:	57,700	57,700		57,700	32,000	55
- instal. vodoměrů	5,000	5,000		5,000	-	-
- provoz + údržba	52,700	52,700		52,700	-	-
- Hřbitovy	2,600	2,600		2,600	2,000	77
- TSO (veřej. osvětlení, čištění komunikací, měst. lázně, doprava a mechanizace, správa aj.)	29,000	29,000		29,000	12,000	41

V Ý D A J E - čerpání k 31.7.1993 (v tis. Kč)
rozpočtové změny k 7.9.1993 (v tis. Kč)

	Schválený rozpočet	Uprav. rozp. k 2.6.1993	Rozpočtové změny	Uprav. rozp. k 7.9.1993	Čerpání k 31.7.1993	% plnění
Kapitola 740 - stavebnictví	7,300	25,550	+ 9,734	35,284	22,513	64
Výdaje RO:	7,300	25,550	+ 9,734	35,284	22,513	64
- územ. plán. dokumentace, obnova map. fondu, soutěže, výstavy, posudky	1,700	1,700		1,700	596	35
- výkupy nemov., poz. mapy, geodet. služby	1,200	1,200		1,200	67	6
- projekty inž. sítí	500	500		500	-	-
STAVBY:	3,900	22,150	+ 9,734	31,884	21,850	69
- plynof. ul. J. Sudy, Čelakovského (dokončení)	800	800		800	531	66
- TVRD Drožďín, Neředín, J. Kučery	2,000	2,000		2,000	514	26
- plynof. Holice	100	100		100	100	100
- stavba víceúčel. správní budovy	1,000	1,000		1,000	250	25
- převaděč pro MP	-	1,250		1,250	-	-
- kasárna P. Holého	-	-	+ 330	330	162	49
- plynof. Nemilany	-	-		-	148	-
- KBV - parovod + techn. vybavení	-	17,000	+ 9,404	26,404	20,145	76
Kapitola 741 - všeobecná pokladní správa	57,950	56,750	- 32,990	23,760	6,651	28
Výdaje RO:	57,950	56,750	- 32,990	23,760	6,651	28
- splátky úvěrů, úroky	22,200	22,200	-	22,200	7,977	36
- ubytovna MŽ - koupě	2,500	2,500	- 2,500	-	847	-
- správa a ostraha majetku po SA	1,000	1,000		1,000	657	66
- příspěvky nestát. subjektům	1,000	1,000	- 490	510	229	45
- kasárna 9. května	30,000	30,000	- 30,000	-	-	-
- příspěvek FN	50	50		50	-	-
- rezerva	1,200	-	-	-	-	-
- mylné platby	-	-		-	- 3,059	-
C E L K E M V Ý D A J E	621,085	681,385	+ 25,044	706,429	339,762	48

Kapitola 3

Ekonomika města

Průmysl
Obchod
Služby

3.1 Průmysl

Průmysl

Začátkem devadesátých let se dostával do svého vrcholného stádia proces transformace místní ekonomiky z oblasti státních a polostátních podniků do rukou nových vlastníků či provozovatelů - ať už šlo o soukromé podnikatele či jejich seskupení. V řadě případů došlo k v podstatě k logickému převzetí dosavadního státního podniku vlastním managementem a rovněž i rozdělování nejrůznějších hospodářských „molochů" z předlistopadové éry na menší, ale operativněji řízené jednotky. Celý tento složitý a mnohotvárný proces ekonomické transformace procházel i v místních podmínkách řadou peripetií a komplikací, neboť po dlouhých desetiletích centrálně řízené ekonomiky nebyly zkušenosti s privátním podnikáním spojeným s všemi riziky z toho vyplývajícími, chyběl často i základní startovací kapitál pro rozjezd podnikatelských aktivit. Po desetiletích absence se i na Olomoucku pomalu rozvíjejí i drobnější podnikatelské aktivity v podobě nárůstu občanů pracujících na živnostenské oprávnění. Na okrese Olomouc fungovalo v této době (r. 1993) celkem 17 147 oprávnění k živnostenskému podnikání v nejrůznějších oblastech, v nichž tvořily převážnou část služby. Zhruba polovina těchto oprávnění byla přitom registrována občany hanácké metropole. Právě tato nová skutečnost měla posléze i řadu dalších následných spojitostí - jako příklad bychom mohli uvést zvýšený zájem podnikatelské veřejnosti o nebytové prostory ve městě, kterých byl naštěstí v této době ještě relativní dostatek. Postupem času se situace i této oblasti samozřejmě začala měnit, ceny pronájmů nebytových prostor se vyšplhaly do značné výše a projevily se samozřejmě i záporné efekty - malá zkušenost lidí s úskalím soukromého podnikání a všemi jeho riziky, nahrazovaná často nadšením a riskováním, přinesla např. i zánik živnostenského podnikání pro 3170 „novopečených" místních podnikatelů ve jmenovaném roce.

Živnostenský odbor ÚMO

Samotný živnostenský odbor tehdejšího Úřadu města Olo-

mouce (ÚMO) zrušil v roce 1992 celkem 24 živnostenských oprávnění, v roce 1993 to bylo 62 živnostenských oprávnění. Během roku 1992 bylo naopak tímto odborem ÚMO vystaveno 7000 živnostenských oprávnění a jen v lednu 1993 to bylo např. 275 nových živnostenských listů. Samotné město Olomouc na začátku devadesátých let fungovalo v roli zřizovatele řady podniků se státní minulostí, které byly pro normální chod městského organismu s více než sto tisíci obyvateli nezbytně nutné. Z této oblasti je možno v uvedené souvislosti jmenovat např. Správu domovního fondu města Olomouce (předlistopadový PBH), Technické služby města Olomouce, Dopravní podnik města Olomouce, Olterm či Plavecký stadion Olomouc, Hřbitovy města Olomouce a Správu lesů města Olomouce. Probíhal samozřejmě i proces zcela opačný, prostřednictvím něhož ÚMO již přestal plnit funkci zakladatele či zřizovatele příslušné hospodářské nebo výrobní jednotky a ta se stala následně objektem privatizačního procesu buď úplně nebo alespoň zčásti. Tento osud potkal např. Severomoravské sběrné suroviny Olomouc, někdejší státní podnik, který se přeměnil na akciovou společnost s částečným podílem města. Někdejší továrna na obráběcí stroje v ulici Štursově (TOS Olomouc) byla prodán za částku 23 milionů korun společnosti, která objekt posléze změnila na velkoprodejnu Kaufland. Poliklinika Olomouc byla transformována na příspěvkovou organizaci města a uplatnění v ní našlo 85 lékařů, její další osud byl pak ve znamení privatizace. V podniku Jihomoravské energetické závody (JEZ) Brno si město Olomouc ponechalo podíl ve výši 10,4%. Ze státního podniku Vodovody a kanalizace Olomouc (VaK Olomouc s.p.) v hodnotě 416 milionů korun vznikla akciová společnost s počátečním kapitálem 534 milionů korun, v Severomoravských plynárnách Ostrava si město ponechalo podíl 11,25% v objemu 38 milionů korun, podobně i podíl 2% v Moravskoslezských teplárnách Ostrava (objem 50,1 milionu korun), podíl města Olomouce v České spořitelně Praha činil 10 milionů korun.

Příkladem úspěšného nástupu podnikatelských aktivit z období začátku devadesátých let by mohl být vývoj v olomouckém podniku GMMS, s.r.o., jehož sídlo je na Rokycanově ulici. Základem tohoto podniku byl národní podnik Kovopol z roku 1958, jehož výrobním programem byl i vývoj a výroba bruslařských kompletů. Kolébkou výroby bruslí v České republice bylo východočeské městečko Police nad Metují, kde již v roce 1895 vznikla „Erste Östereichische Schlittschuh und Schraubenfabrik." V roce 1938 zakoupila olomoucká firma Kosmos výrobu bruslí od vyškovské firmy Pazdera a po válce se tato firma po spojení s jmenovanou firmou z Police nakonec stala národním podnikem Kovopol (1958), který po dvou letech převedl výrobu bruslí do Olomouce. Ve své historii po roce 1960 tento olomoucký závod mnohokrát měnil svůj název - Kovopol, Koh-i-noor, Sandrik, TOKOZ, KRASONA a naposled již výše jmenovaný GMMS, s.r.o. Stalo se tak privatizací národního podniku KRASONA k datu 22. ledna 1993 formou veřejné soutěže uzavřené 1. srpna 1992, kdy vítězná firma K-TRADE, s.r.o. koupila od FNMČR majetek státního podniku KRASONA a došlo i ke změně názvu. Zkratka GMMS vychází z anglického General Manufacturer of Scates. Předmětem podnikání společnosti GMMS Olomouc se nakonec stala kromě výroby bruslí pro hokejisty i krasobruslaře i výroba nástrojů, galvanoplastika, lisování plastických hmot či kovoobrábění. V nejnovější době se podnik začal věnovat i výrobě hliníkových konstrukcí pod označením ALUR SYSTEM. Podniková prodejna byla v Olomouci otevřena v roce 1993, firma měla obchodní zastoupení i v Praze, Kladně, Písku a Hradci Králové a spolupracovala s firmou Botana Skuteč či Deimex Praha. Zhruba 85% produkce olomoucké firma GMMS, s.r.o. bylo určeno na export, generálním ředitelem podniku v roce 1993 byl ing. Stanislav Goth. GMMS

Úspěšná olomoucká stavební firma GEMO, s.r.o. byla založena v prosinci roku 1990, činnost zahájila v lednu roku 1991 a v následujícím roce činil objem jejích prací částku 70 milionů ko-

run. V podniku pracovalo v roce 1993 zhruba 130 zaměstnanců a vedení tvořili ing. Boris Němeček, ing. Milan Válek a ing. Jaroslav Uhýrek. K mediálně nejsledovanějším stavbám firmy v roce 1993 nesporně patřila rekonstrukce havárie objektu na rohu ulic Pavelčákovy a třídy Svobody, k níž došlo ještě v předlistopadové éře a kriticky se k ní vyjadřoval např. i tehdejší týdeník Mladý svět. GEMO vybudovalo z uvedené ruiny, která delší čas hyzdila uvedenou lokalitu, moderní špičkový hotel se 79 lůžky, restaurací s 50 místy, salonkem pro 12 hostů a vinárnou v suterénu. Uvedená stavba vznikla podle návrhu ing. arch. Petra Braunera a podle plánů vypracovaných olomouckým ateliérem Alfa. Olomoucké GEMO provedlo v téže době i rekonstrukci areálu pro firmu Ford-Janiš v městské části Hodolany dle návrhu ing.arch Milana Obenause a ing. arch. Pavla Pospíšila, rovněž i rekonstrukci objektu někdejšího olomouckého kina Mír na náměstí Hrdinů na ateliér a prodejnu nábytku. V neposlední řadě akcí olomouckého GEMO je dlužno jmenovat ještě např. realizaci osmi exkluzivních rodinných vil na svahu Samotišek či stavbu Okresního a Zemského archivu v Olomouci v protostoru u Husova sboru (návrh ing. arch. Pavel Pospíšil).

Aktivity GEMO

Mezi tradiční podniky domácího potravinářského průmyslu patří bezesporu olomoucký závod ZORA-Nestlé. Počátky výroby čokolády a cukrovinek je ve městě datován již k roku 1898, v roce 1910 byl postaven areál továrny v dnešní městské části Hodolany. I před spojením se švýcarskou nadnárodní firmou Nestlé si olomoučtí cukrovinkáři vedli velmi úspěšně a jejich výrobky byly žádaným exportním artiklem. V roce 1992 vykazovala továrna zisk ve výši 160 milionů korun. K zahájení výroby ve spojené firmě NESTLÉ Česko, s.r.o., závod ZORA Olomouc došlo v roce 1992. V roce 1993 byla přistavěna nová pečivárna pro zaváděný typ oplatků „Princeska“ , která by měla postupně nahradit dosluhující objekt pečivárny v městské části Pavlovičky. Mezi nejoblíbenější výrobky olomoucké ZORY možno zařadit sadu čokolád

s přísadami s obchodním názvem Studentská pečeť či čokoládové kolekce a tyčinky uváděné na trh pod značkou Orion.

O vybudování nové mlékárny v Olomouci se uvažovalo již před druhou světovou válkou. V roce 1935 bylo ve městě utvořeno představenstvo společnosti s cílem vybudovat novou družstevní mlékárnu. Po válce se projekt znovu oživil a v roce 1965 schválilo ministerstvo potravinářského průmyslu projekt, jehož výsledkem byl závod OLMA Olomouc. Šlo o mlékárnu se sušárnou o celkové denní kapacitě 450 tisíc litrů mléka. Stavba zahájená v roce 1967 byla dokončena v roce 1972 s celkovým nákladem 150 milionů korun. V letech 1970 až 1993 byla olomoucká OLMA součástí Severomoravských mlékáren, n.p. Ostrava-Martinov jako jeden z jejích devíti závodů. Začátkem devadesátých let byl ředitelem závodu ing. Antonín Kolář a podnik zaměstnával 500 pracovníků, zejména žen. V roce 1991 bylo zpracováno 220 milionů litrů mléka, v následujícím roce 203 milionů litrů. Obrat mléčné továrny činil v těchto letech 1,38-1,73 mld. korun. Výrobní program Olmy lze charakterizovat jako zpracování čerstvého a trvanlivého mléka a smetany, výrobu kysaných mléčných výrobků a jogurtů, výrobu dezertů a sušeného mléka a rovněž výrobu másla, máselné melange a rostlinných tuků. V roce 1994 byla posléze OLMA privatizována - následně vznikla akciová společnost OLMA, a.s. Olomouc, v roce 1998 byla nakonec založena 100% dceřinná společnost OLMA SLOVAKIA, s.r.o. OLMA

Na závěr naší exkurze do dějin olomouckého potravinářského průmyslu se zaměříme na Hanácké pekárny a cukrárny (HPaC), na jejichž začátku byla velkopekárna Hanka v městské části Holice, schopná už v polovině sedmdesátých let zásobovat chlebem a pečivem na 180 tisíc obyvatel regionu. Před privatizací pracovalo v podniku 307 pracovníků, z toho dělníků 238, pekárna zajišťovala prostřednictvím svým učňovských středisek i praktickou výuku pro 200 učňů ze SOU na Štursově ulici. V průběhu privatizačního projektu bylo 14 objektů podniku vráceno resti- HPaC Olomouc

tuentům, 3 objekty přešly do majetku města Olomouce a zbytek byl zařazen do dražby. Vklad majetku města do akciové společnosti s nově navrženým názvem HANKA, a.s. Olomouc byl projednán Radou města Olomouce dne 11. května 1993 a posléze i Zastupitelstvem města Olomouce dne 2. června téhož roku. Původní privatizační projekt HPaC vypracovaný managementem státního podniku v roce 1991 byl zamítnut. Nový privatizační projekt navrhl rozdělení státního podniku HPaC do dvou akciových společností v Olomouci a Přerově. Pro olomouckou část to prakticky znamenalo zvýšit podíl města nad 5% akcií převedených na město bezúplatně tak, že město vloží do akciové společnosti majetek, který získalo ze zákona č. 172/91 Sb. v podobě domu a parcely na ulici Koželužské (pekárna a učňovské středisko praktického výcviku), dům a parcela v ulici Mlýnská a konečně dům a parcela v ulici Přerovská. Z kapitálu akciové společnosti 100 milionů korun byl majetek města navýšen na 15%, tedy na částku 15 milionů korun. Vložení uvedeného nemovitého majetku města do vznikající a.s. bylo projednáno Městskou privatizační komisí ÚMO dne 4. května 1993. Startovací pozice privatizované olomoucké velkopekárny tedy představovala v polovině roku 1993 pokrytí asi 60% území regionu chlebem a pečivem, průměrný výdělek zaměstnance v dělnické kategorii 4.934 korun, tržby v předchozím roce 1992 ve výši 117,2 milionu korun při zisku 6,6 milionu korun. Uvedené příklady privatizace olomouckých podniků byly těmi, kde transformace proběhla relativně hladce a bez zásadních problémů.Nebylo tomu tak ovšem vždy ve všech případech a řada místních výrobních jednotek a podniků, které v předchozím období přežívaly v bezkonkurenčním prostředí řízené ekonomiky, se v novém prostředí s nastupující konkurencí a cenovou politikou začaly propadat do červených čísel. V některých případech docházelo i k vyhrocení situace a nárůstu napětí mezi managementem a zaměstnanci podniku, kteří cítili akutně se blížící krizové momenty. Např. již v lednu 1993 byla vyhlášena stávková

pohotovost v podniku Sigma Olomouc, s.p. (ulice Barákova) a ustanoven stávkový výbor zaměstnanců. Podnik se zhruba 1300 pracovníky totiž nebyl schopen realizovat již téměř rok starý privatizační projekt z dubna roku 1992, který by zaměstnancům jasným způsobem nastínil další možnosti vývoje do budoucnosti a uklidnil tak zvýšené emoce v souvislosti s postupným rozpadem obrovského kolosu, jakým tehdy stávající Sigma byla. Už v letech 1991-1992 byl rovněž zahájen proces likvidace některých olomouckých podniků, které se vesměs ocitly v červených číslech. Šlo např. o podnik Obnova Olomouc (v likvidaci od 1.10.1991, likvidátor ing. Jiří Kropáč), Oděvní tvorba Olomouc (v likvidaci od 1.7.1992, likvidátor Eduard Polánka), Moravský stavební podnik Olomouc (v likvidaci od 21.2.1992, likvidátor ing. Miloslav Bárek) či Lotos Olomouc (v likvidaci od 6.12. 1991, likvidátor ing. Lubomír Faltýnek). Uvedené akce projednávalo i vedení města a v lednu 1993 vzala Rada města Olomouce (RMO) tyto skutečnosti na vědomí. V polovině roku se zkomplikovala situace i v největším gastronomickém podniku města, kterým byly Restaurace a jídelny, s.p. Olomouc. Dne 8. června RMO souhlasila se zahájením likvidace tohoto podniku a pověřila tímto procesem libereckou firmu LIF, a.s. v čele s Boleslavem Wimmerem. Následně byl ze své funkce odvolán rozhodnutím RMO dosavadní ředitel RaJ, s.p., Olomouc ing. Jan Vychodil. Stejná firma byla současně olomouckými radními pověřena i likvidací státního podniku Služby města Olomouce (SMO, s.p. Olomouc) ke dni 1. července 1993. Likvidace státního podniku Lotos se nakonec neobešla bez komplikací a soudní žaloby. Na začátku srpna se totiž ukázala insolventnost nového majitele někdejšího státního podniku Lotos (v likvidaci) a RMO s ním v zastoupení ing. Faltýnka (likvidátor), JUDr.Jemelky a pracovnice ekonomického odboru ÚMO Brezové vyvolalo jednání, které vyústilo v podání soudní žaloby na kupitele likvidovaného Lotosu Antonína K. včetně výkonu rozhodnutí proti zázemí provozovny Rozvoj jmenovaného

Podniky v likvidaci

podniku. Poválečná historie největšího olomouckého chemického závodu Farmak (dříve Farmakon) se počala psát roku 1946, kdy se tento podnik s dobovým názvem HAMMA začleněn jako závod 40 do podniku SPOFA. Od roku 1952 již s novým názvem Farmakon, n.p. zajišťoval z rozhodnutí ministra průmyslu chemické syntézy a produkci veterinárních léčiv. Novodobá historie olomoucké chemičky začala rokem 1992 založením akciové společnosti FARMAK, která posléze v letech 1993-5 privatizovala státní podnik FARMAKON a v roce 1996 ho koupila. Účetní hodnota FARMAKONU před privatizací byla odhadována na částku 0,6 mld. korun, tržní hodnota na 0,2 mld. V souvislosti s privatizací vznikl pro město Olomouc problém s tzv. milánskou stěnou okolo podniku, která má zamezit úniku škodlivin do spodních vod v okolí závodu a jejíž hodnota byla stanovena na 50 milionů korun - město ji totiž při privatizaci odmítlo převzít do svého majetku. V akciové společnosti FARMAK je sdruženo padesát akcionářů s majoritním postavením dvou akcionářů. V devadesátých letech se postupně měnil i výrobní sortiment směrem k produktům s vysokou přidanou hodnotou se sníženými ekologickými riziky odpadových částí.

Bushův fond

Tzv. Bushův fond, investující finanční prostředky ze zámoří přímo do českých struktur výrobních kapacit, byl založen již v roce 1990. Dne 13. února 1993 navštívil reprezentant zmíněného fondu obchodní ataché USA Daniel E.Harris město Olomouc. Ta se stala po Brně druhým moravským městem, které američtí experti navštívili. Ataché Harrise při návštěvě Olomouce doprovázel ředitel čs.-amerického podnikatelského fondu Steven Waldo. Americká návštěva ve městě navštívila mimo jiné i mlékárenskou firmu OLMA, kde došlo k jednání s managementem v čele s ředitelem ing. Antonínem Kolářem. Na místním podnikatelském fóru došlo ve stejné době k personálním změnám ve vedení Okresní hospodářské komory (OHK). Dne 17. února bylo zvoleno nové předsednictvo OHK Olomouc - celkem 76 delegátů zvolilo

předsedou své organizace ing. Petra Franka a rovněž i čtyři členy představenstva. Předsedou pětičlenné dozorčí rady OHK byl zvolen JUDr. Petr Breburda, jednání olomouckého podnikatelského fóra byla přítomna delegace z Velké Británie zastupující tamní analogickou profesní organizaci Serving Industry Cleveland. Na podzim se Olomouc stala místem vzniku významné organizace zastupující zájmy ekonomických struktur zaměřených na oblast podnikání v zemědělství. V sobotu 4.září 1993 vznikla v olomoucké Sidii za účasti 250 delegátů z celé republiky Agrární komora ČR. Hostem, který se zúčastnil jednání, byl místopředseda vlády a ministr zemědělství Josef Lux (KDU-ČSL) a předseda zemědělského výboru PS PČR Jan Černý (ODS). Po emotivním jednání se prvním prezidentem Agrární komory České republiky stal soukromý zemědělec z Týna nad Vltavou Jiří Netík. Po volbě osmnáctičlenného představenstva AG ČR a jedenáctičlenné dozorčí rady z nově ustavené komory vystoupil Svaz vlastníků půdy a soukromých rolníků vedený předsedou ing. Vlastimilem Tlustým (ODS). Zavedení systémové změny přinesl rok 1993 i do oblasti řízení a využívání lesního bohatství města Olomouce. Zemědělsko-lesnické oblasti v činnosti města se dotkl projekt nového ředitele Správy lesů města Olomouce (SLMO) ing. Romana Šimka, který se stal ředitele této městské příspěvkové organizace po svém vítězném umístění ve výběrovém řízení k datu 1. ledna 1993. Zřizovací listina SLMO byla podepsána vedením města již 29. prosince 1992 a z rozpočtové rezervy města byla nové instituci vyčleněna rozjezdová částka ve výši 0,5 milionu korun. Na svém lednovém zasedání (8. ledna 1993) pak RMO schválila k přičlenění pozemků ve vlastnictví města do honiteb a návrh na vytvoření honiteb vlastních. Ředitel SLMO ing. Šimek přednesl návrh na vytvoření čtyř vlastních honiteb, z nichž jednu si ponechá SLMO a tři zbývající pronajme. Ostatní příslušné pozemky budou přičleněny k jednotlivým honebním společenstvím nebo jiným vlastníkům. Jednalo se o honitby v katastrech obcí Bře-

Olomoucké lesy

zová (569 ha, z toho ve vlastnictví města 423 ha), Horka (557 ha, z toho 521 ve vlastnictví města), Grygov (592 ha ve vlastnictví města), Dětřichov (1199 ha, z toho 943 ha ve vlastnictví města).

Na závěr našeho pohledu na vývoj průmyslových aktivit ve městě Olomouci v roce 1993 uvádíme tabulkový přehled zachycující taxativně vyčíslitelné výsledky jeho jednotlivých ekonomických a dalších subjektů, které byly s městem právně a hospodářsky spojeny.

Tabulka 3.1: Hospodářské výsledky podniků a organizací ekonomicky spojených s městem Olomoucí (1993) v mil. Kč

název podniku-organizace	výnosy-náklady	zisk/ztráta
OLTERM, s.p.	108,977 - 100,456	+ 8,521
Hanácké pekárny a cukrárny, s.p.	123,579 - 106,972	+ 16,607
Uhelné sklady Olomouc, s.p.	23,013 - 23,224	- 0,211
Kovo-dřevo Olomouc, s.p.	59,261 - 59,344	- 0,083
Moravské autoopravny Olomouc, s.p.	48,337 - 50,799	- 2,412
Dopravní podnik města Olomouce	42,871 - 70,095	- 27,224
Divadlo hudby Olomouc	0,647 - 0,025	+ 0,022
Moravské divadlo Olomouc	17,413 - 17,316	+ 0,097
Moravská filharmonie Olomouc	7,848 - 7,585	+ 0,263
Hřbitovy města Olomouce	2,026 - 1,648	+ 0,380
Plavecký stadion Olomouc	4,967 - 5,433	- 0,466
Technické služby města Olomouce	22, 031 - 27,769	- 5,738
Flora Olomouc	8,870 - 9,117	- 0,247
ZOO Olomouc	4,672 - 4,926	- 0,254
Správa lesů města Olomouce	2,699 - 2,738	- 0,039
Správa domovního fondu města Olomouce	35,947 - 28,517	+ 7,430

3.2 Obchod

Postupující přerod české ekonomiky se přirozeně nevyhnul ani oblasti hanáckého regionu a samotného města Olomouce, které se postupně začalo více prosazovat jako místo vhodné pro realizaci nejrůznějších komerčních zájmů. Tuto situaci samozřejmě podtrhovala i přítomnost řady institucí či úřadů, které hrají regulační či naopak iniciační roli při rozvoji obchodních či jiných

Tabulka 3.2: Přehled výše dotací z rozpočtu pro podniky-organizace spjaté s městem (1993, mil. Kč)

název podniku-organizace	výše dotace
Dopravní podnik města Olomouce	58,000
Divadlo hudby Olomouc	0,900
Moravské divadlo Olomouc	30,000
Moravská filharmonie Olomouc	11,000
Hřbitovy města Olomouce	2,600
Plavecký stadion Olomouc	8,500
Technické služby města Olomouce	46,000
Flora Olomouc	6,500
ZOO Olomouc	8,380
Správa lesů města Olomouce	1,000
Správa domovního fondu města Olomouce	57,700

Zdroj: OA Olomouc, RMO 1993

ekonomicky orientovaných činností. Vyšší koncentrace obyvatelstva města velikosti Olomouce samozřejmě nebyla bez vlivu na komerční zájmy národních nebo i nadnárodních obchodních firem, které postupně v devadesátých letech nacházejí cestu do hanácké metropole. Samotné město využívá samozřejmě všechny formy pobídek, které mohou usnadnit vstup investorů, příkladem by mohl být pronájem nebytových prostor z majetku města pro komerční činnost soukromých podnikatelů, stejně jako např. nabídka využití nefunkčních objektů pro ekonomickou revitalizaci.

Edelmannův palác

Hned na začátku kalendářního roku došlo transformaci obchodního prostoru tzv. Edelmannova paláce na Horním náměstí v Olomouc. Novým komerčním provozovatelem přízemí tohoto lukrativního objektu se stala firma Exact Service Praha, s.r.o., která zde převzala prostory knihkupectví státního podniku Kniha, který se ocitl v likvidaci. Majitelem Edelmannova paláce je město Olomouc, které se s pražskou firmou dohodlo na provozu knihkupectví a přilehlých skladových prostor. Není bez zajímavosti, že příchod pražské firmy vyvolal kritické hlasy na straně místních podnikatelů pracujících v oboru, např. nakladatelství FIN

nebo místního Antikvariátu.Nájemné bylo stanoveno na 2200 Kč/m prodejní plochy a 1500 Kč/m skladové plochy ročně. Koncem ledna došlo v Olomouci k založení profesně zájmové organizace místních podnikatelů v oblasti gastronomie a pohostinství. V pondělí 25. ledna takto vznikla ve městě pobočka celorepublikové organizace UNIHOST, tedy cechu hostinských, do kterého vstoupilo dvacet místních podnikatelů. Členství v této organizaci bylo dobrovolné a podle vyjádření místních činovníků by organizace mohla napomáhat při řešení legislativních či jiných profesních problémů zainteresovaných - např. v oblasti daní z prodeje tabákových výrobků či alkoholu.

Senimo Olomouc

Událostí většího a trvalého dosahu bylo otevření nového obchodního centra v Olomouci, k němuž došlo v pondělí 4. dubna v lokalitě přiléhající k ulici Jeremenkově a Pasteurově. Po stavebních úpravách bylo v tomto prostoru otevřeno nákupní středisko s názvem Senimo. Hypermarket Senimo byl vytvořen rekonstrukcí někdejším městských jatek z konce 19. století. Stavba jatek z režného zdiva s ocelovou konstrukcí střechy byla vytvořena v letech 1898-1900 podle projektu berlínského stavebního rady Osthoffa jako typická ukázka tzv. industriální architektury. Po druhé světové válce již objekt ztratil svou někdejší funkci a postupně chátral. V letech 1991-1993 byla ústřední hala jatek rekonstruována investorem, kterým bylo ZD Senice na Hané podle projektu olomoucké projekční kanceláře OSA. Vznikl tak velkoobchod s prodejní plochou 3 129 čtverečních metrů, kde kromě klasické samoobsluhy potravinářského sortimentu vznikly další prodejní plochy ve stylu „shop in shop“ s prodejem dalšího typu spotřebního zboží včetně restauračních a dalších služeb. Majoritním akcionářem akciové společnosti Senimo se stalo ZD Senice, jehož produkty tvoří součást nabídky potravinářského zboží. Na počátku bylo v areálu pronajmuto dalším prodejcům celkem 12 obchodních ploch. Počáteční stav zaměstnanců Senima byl 120 a v blízkosti velkoprodejny vzniklo parkoviště pro 180 automobilů.

Obrovský kolos, který ve městě až do listopadové změny ovládal gastronomii, byly Restaurace a jídelny, s.p. V dubnu 1993 jednala o budoucnosti RaJ Olomouc RMO a výsledkem jednání bylo doporučení ZMO, aby byla stávající organizace RaJ zrušena. V tomto časovém horizontu provozoval státní podnik RaJ Olomouc již jen čtyři provozní jednotky - obchodní dům Koruna, kavárna Opera, Dietní jídelna a Cukrárna Dejmal. První jednotka byla zařazena do velké privatizace vzhledem k závazkům, které na ní v momentální situaci ležely. Jednalo se o zachování lékárny v provozovně Koruna. Ostatní provozní jednotky byly vydraženy v rámci tzv. malé privatizace. Celá likvidace podniku RaJ byla poté vypořádána s Fondem národního majetku České republiky(FNM ČR). Privatizační projekty na tyto čtyři provozovny byly schváleny v dubnu 1993. O novou provozovnu gastronomie byla olomoucká nabídka rozšířena v sobotu 3. dubna, kdy byla otevřena po rekonstrukci kavárna Corso na Horním náměstí. Od roku 1991 byl objekt v pětiletém pronájmu brněnské firmy CARE, s.r.o., která takto získala lukrativní prostory v centru města od Severomoravské energetiky. Kapacita nové kavárny činila po rekonstrukci 105 míst, v baru byly umístěny hrací automaty a kasino. Na jaře pokročila do závěrečného stádia rekonstrukce dalšího podniku gastronomie, kterým se stalo někdejší skladiště střelného prachu z roku 1843 mezi Křelovem a Řepčínem s názvem „Prachárna." Za sovětské okupace objekt zchátral a došlo k jeho podmáčení. Investory rekonstrukce se stali Čechoameričané bratři Pavel a Václav Švastalové. Někdejší strážnice byla podle projektu změněna na motorest, hlavní budovy na hotel s kapacitou 60 lůžek. Stavební úpravy provedla firma Sopos z Dubu nad Moravou podle návrhu architekta Braunera. Tatáž firma je známá stavbou moderního kostela sv. Jiljí v Křelově. Kromě ubytování nabídla Prachárna i restaurační provoz a saunu. Dostavba a zprovoznění celého objektu bylo stanoveno na rok 1994.

RaJ Olomouc

Během léta pokračovaly dražby dalších provozních jednotek gastronomie ve městě. Kavárna Opera na Horním náměstí byla vydražena jediným zájemcem - firmou OLPRAN za vyvolávací cenu 624 tisíc korun. Plocha provozovny je 1231 čtverečních metrů, tržby v roce 1990 byly zhruba 15 milionů korun. podle privatizačního projektu měla vzniknout v přízemí objektu na Horním náměstí č. 20-21 prodejna jízdních kol a sportovních potřeb, bistro a bankovní expozitura. Nájem objektu byl sjednán na dobu určitou (s městem Olomouc) s platností od 1. listopadu 1993. Daleko větší „boj" se rozhořel o známou místní cukrárnu s tradičním názvem Dejmal. Dražby se účastnilo pět zájemců, trvala tři čtvrtě hodiny a cena se vyšplhala na desetinásobek ceny vyvolávací. Do pronájmu ji v červnu při první dražbě získala takto firma ELEPHANT, s.r.o. za 3 miliony korun. Plocha provozovny je 480 čtverečních metrů, tržby v roce 1990 byly zhruba 6 milionů korun. Vzhledem k tomu, že firma Elephant cukrárnu Dejmal nakonec nezaplatila a nepřevzala, proběhla její nová dražba ve středu 13. října 1993 s novým výsledkem. Tentokrát získala Dejmala vyškovská firma Magnum bez nároku na značku Dejmal do pronájmu na dobu určitou za 1500 Kč/ m2.

Kavárna Opera

Třetím objektem privátní gastronomie se stal dům U Zlaté štiky na Horním náměstí, kde v roce 1883 bydlel několik měsíců dirigent tehdejšího operního orchestru olomouckého německého divadla hudební skladatel Gustav Mahler. Kavárna s cukrárnou s názvem „Mahler" byůla zprovozněna pro veřejnost ve čtvrtek 21. října provozovatelem, který se stala firma Gastroprofit, s.r.o. Známá zahraniční firma dodávající sportovní potřeby pod názvem PUMA otevřela svou olomouckou pobočku počátkem června v nové provozovně na ulici Na Zákopě v městské části Chválkovice. Uvedená firma expandovala v české oblasti zejména po navázání kontaktů s podnikem Botana Skuteč, který se stal jejím subdodavatelem. V republice se prodalo v uvedeném období 250 tisíc párů sportovní obuvi PUMA a jejich popularita se

zvýšila i v hanáckém regionu. Velmi slibně se vyvíjela během roku také situace na trhu osobních automobilů. Ve městě se objevili celkem čtyři noví prodejci renomovaných zahraničních značek - Honda, Ford, VW-Audi a Peugeot. V případě japonské Hondy se její autosalón objevil na rohu ulic Hynaisova a Legionářská jako pobočka pražské centrály. V nabídce se objevily modely Civic, Accord a Prelude, z části dovážené z výrobního závodu v Anglii. V případě Hondy se olomoucký autosalón stal desátým a na Moravě pátým prodejním místem v republice. Otevření autosalónu firmy Ford je ve městě spojeno s komerčními aktivitami reprezentanta v motokrosovém a motokárovém sportu Jaroslava Janiše. Jeho firma Ford-Janiš postavila prostřednictvím stavební firmy Gemo prodejní areál v městské části Hodolany o rozloze 3000 čtverečních metrů. V objektu se nacházela značková prodejna nových automobilů Ford, autobazar, motel,snack bar a rovněž prodejna firmy Motorsport. Zvláštní nabídkou byla výroba repliky amerického motocyklu Indian 1928 a rovněž možnost renovace historických vozidel.

Frommer a Jaromiš

Bývalá prodejna Mototechny na Holické ulici č. 1 se stala v září místem prodeje nového autosalonu firmy Frommer a Jaromiš, s.r.o. Jeden z majitelů firmy, Alfréd Frommer, byl v minulosti regionálním poslancem za stranu LSU. Firma FaJ vznikla 1. dubna 1993 a v nabídce se objevily osobní automobily Škoda, VW a Audi. Čtvrtým prodejcem osobních automobilů se stala firma ARTCOM, s.r.o., která sice v Olomouci vznikla již v roce 1991, ale její tehdejší prodejní sortiment byl zaměřen na výpočetní techniku a zabezpečovací systémy. V roce 1993 se majitel firmy Martin Horna spojil s firmou Federal Cars Liberec, což je oficiální dovozce automobilů Peugeot do České republiky a stal se olomouckým dealerem této francouzské automobilky. Již 1. února byla podepsána smlouva o zastoupení značky Peugeot firmou ARTCOM a v listopadu byl prodejní a servisní areál v rozloze 6400 čtverečních metrů na Lipenské ulici otevřen.

Tradičním místem nákupu zeleniny, ovoce a dalšího obdobného sortimentu byla již v minulosti olomoucká tržnice. V letech 1992-1993 byla v nájmu Božidara Bairova a tržby v této době dosahovaly v průměru 1 milion korun ročně (1992). Kontrolní činnost na tržnici vykonávali pracovníci Technických služeb města Olomouce (ředitel TSMO ing. Karel Walter), kteří ovšem mohli kontrolovat stav živnostenských oprávnění, nikoliv původ prodávaného zboží. Provozní problémy tržnice byly řešeny i na úrovni RMO, kdy někteří radní (Josef Fischer,ČSSD) požadovali, aby byl zde nabízen jen potravinářský sortiment. Radní Černoušek (KDU-ČSL) doporučoval zvýšenou kontrolu tržnice a poukazoval na problémy spojené s omezenou možností parkování a zvýšením prašnosti v jmenované lokalitě. Radnice musela v květnu a červnu řešit dokonce dvě protichůdné petice, které sepsali nejdříve vietnamští a posléze domácí trhovci. Vietnamská petice podepsaná 22 prodejci kritizovala nájemce tržnice Bairova, „protipetice" místních prodejců, podepsaná 56 podpisy, se postavila na jeho stranu.

Olomoucká tržnice

Otevření prostoru pro soukromé podnikání přineslo olomoucké veřejnosti i nabídky s přídechem zvláštnosti či přímo kurioznosti. V tomto prostoru se totiž pohybovala nabídka nového obchodu firmy Rattan, s.r.o., který v Denisově ulici otevřela ve čtvrtek 22. července majitelka Milada Vitáčková. Na slavnostním otevření nové prodejny s nábytkem a doplňky z Orientu byl přítomen thajský obchodní rada Pasit Poomchusri a ředitel thajské dodavatelské firmy J.Ali Marsuki a obchodní ředitel podniku Centrotex Praha Ladislav Hošek. Nechyběla ani přítelkyně majitelky obchodu, někdejší letušky Milady Vitáčkové, novinářka Magdalena Dietlová.

V září začal provoz v novém středisku dopravní firmy Čechofracht v městské části Hodolany. Akciová společnost Čechofracht se zabývá námořní a mezinárodní dopravou a zasilatelstvím, jako původní národní podnik byl založen v roce 1952.V novém pra-

covišti na nábřeží Bystřice v Hodolanech našlo uplatnění 23 zaměstnanců. Firma podle odhadů ročně převáží zhruba 120 tisíc tun nejrůznějšího nákladu.Závěrečné období své existence prožila někdejší prodejna TUZEX již v podobě akciové společnosti. Olomoucké prodejny Tuzexu z Tererova náměstí a třídy Kosmonautů byly v průběhu roku přestěhovány do třetího patra prodejny Baťa na Horním náměstí. Prodejní sortiment zahrnoval balené potraviny, drobné zboží, elektrozboží a konfekci. Nákup bylo možno provádět za valuty i za českou měnu. Malá prodejna Tuzexu byla ještě ve Ztracené ulici se sortimentem hračky a kosmetika. Závěr kalendářního roku 1993 byl v obchodní síti města Olomouce ve znamení „vaječné kalamity." Ve většině obchodů ve městě bylo před Vánocemi dost obtížné koupit slepičí vejce. Cena se pohybovala od 2,60 do 3,00 Kč za kus, zásoby vajec byly vyprodány již ve čtvrtek 9. prosince. Lidé reagovali na snížené množství vajec na trhu zvýšenými nákupy a místo obvyklých deseti nakupovali po třiceti i více kusech, což samozřejmě prohloubilo situaci. V dalším předvánočním týdnu se potom cena nedostatkových vajec vyšplhala až na 3,20 Kč za kus.

Tabulka 3.3: Firmy se zahraniční účastí v Olomouci (1992)

název firmy	počet zaměstnanců	výrobní program	zahájení výroby
NESTLÉ Česko s.r.o., závod ZORA (Švýcarsko)	800	cukrovinkářská výroba	1992
ProMinent Dosiertechnik CS, s.r.o., (Německo)	15	přesné strojírenství	1992

Zdroj: MmO

3.3 Služby

Bankovní služby

Významnou součástí nabídky služeb občanské veřejnosti je nabídka finančních služeb. Devadesátá léta byla dobou systémové

přeměny českého bankovnictví, které se muselo proměnit na nové podmínky tvořícího se kapitálového trhu. Ne všechny bankovní ústavy byly schopny včas a adekvátně reagovat na novou a měnící se situaci a musely vyklidit pole těm operativnějším a schopnějším. I v Olomouci se např. nacházela pobočka banky Union, která by mohl být příkladem tohoto typu vývoje. Už v lednu došlo ve městě k otevření další pobočky Zemské banky, a.s. (ZB) v Krapkově ulici. Centrála této banky byla umístěna v Blanické ulici. Slavnostní projev při otevření pobočky pronesl generální ředitel ZB ing. Jaroslav Snášel, ředitelkou nové pobočky byla jmenována ing. Zdeňka Benešová. Akciový kapitál ZB Olomouc byl 200 milionů korun, její pobočky byly v městech Zábřeh, Bruntál, Opava, Přerov a Šumperk. Další, tedy již třetí pracoviště v Olomouci, si ZB otevřela ještě 6. září v ulici Ostružnické č. 16. V pondělí 1. března byla otevřena pobočka Poštovní banky v Olomouci za účasti ředitele pobočky ing. Jiřího Tydlačky, ředitele Oblastní správy pošt ing.Petra Hrbáčka a primátora města Olomouce Milana Hořínka. Pobočka byla umístěna do budovy bývalé Union banky na Horním náměstí. V objektu bylo umístěno i pracoviště pošty, v bývalé prodejně Supraphon byla otevřena veřejná telefonní hovorna. V pátek 14. května byla ve městě otevřena pobočka Agrobanky, která byla 29. v republice. Olomoucká filiálka byla určena k ošetření bankovní klientely v okresech Olomouc, Prostějov a Šumperk. Slavnostní otevření objektu zahájil projevem generální ředitel a předseda představenstva Agrobanky, a.s. Stanislav Labounek. Už v roce 1992 bylo zřízeno místní zastoupení akciové společnosti Pragobanka Olomouc. Plný provoz pobočky byl ovšem zahájen až v roce 1993 pod vedením ředitelky ing. Anny Taciové. Budova olomoucké ČSOB sloužila v minulosti jako Občanská beseda, banka ji získala od olomoucké Jednoty v roce 1991 a zahájila pod dohledem památkářů její rekonstrukci. Stěhování do nového objektu bylo naplánováno na třetí čtvrtletí roku 1994. V červnu roku 1993 byly adaptační práce

již v pokročilém stádiu. Od srpna fungovala v Litovelské ulici pobočka Ekoagrobanky, oficiální provoz byl zahájen 17. září za přítomnosti zlínského vedení banky v čele s Pavlem Svobodou a ředitelem olomoucké pobočky ČSOB Jaroslava Ličmana.

První zahraniční bankou v Olomouci se pak stala v říjnu Hypo-Bank CZ, a.s. v objektu na Masarykově třídě č. 11. Provoz zahájil člen představenstva akciové společnosti Hypo-Bank Uwe Büttner. Hypo-Bank získala v Olomouci 30 klientů, základní kapitál banky činil částku 0,4 mld. korun.

Tabulka 3.4: Přehled bankovních ústavů v Olomouci (1993)

1)	Investiční banka
2)	Zemská banka
3)	Poštovní banka
4)	Banka Bohemia
5)	Komerční banka
6)	Pragobanka
7)	Česká spořitelna
8)	Agrobanka
9)	Československá obchodní banka
10)	Ekoagrobanka
11)	Hypo-Bank CZ

Rozdělení československé federace na dva samostatné subjekty mezinárodního práva proběhlo na základě zákona přijatého federálním parlamentem a účinností od 1. ledna 1993. Tímto datem vzniká oficiálně Česká republika a jejím úkolem bylo provést i měnovou odluku, což se stalo výměnou stávajících bankovek za bankovky okolkované. V českých poměrech šlo vlastně o recidivu situace po první světové válce, kdy došlo analogickým způsobem - kolkováním bankovek - k měnové odluce od původní c.k. rakouské měny. Výměna platidel probíhala v Olomouci za asistence policie na poštovních úřadech. V rámci olomouckého okresu probíhala výměna bankovek od čtvrtka 4. února do neděle 7. února, přičemž se na vybrané pošty dostavilo 60 810 občanů, kteří vyměnili

hotově částku 184 589 400 korun, pomocí poštovních poukázek bylo vyměněno ještě 2,249 milionu korun.

Čerpací stanice

Rychle postupující motorizace si začala brzy vynucovat rozšíření sítě čerpacích stanic i v hanácké metropoli. V dubnu 1993 byly vypracovány projekty k výstavbě dvou nových čerpacích stanic. V prvním případě se jednalo o projekt na ulici Velkomoravské, kde došlo již v roce 1992 k jednání s vítězem tendru vypsaného právě k tomuto účelu, a jehož vítězem se stala firma Shell ČSFR. Město se v této souvislosti zavázalo k pronájmu pozemku v této lokalitě ve velikosti asi 4500 čtverečních metrů. Společnost Shell byla při podpisu smlouvy zastoupena Gerdem Heldem, město Olomouc primátorem Milanem Hořínkem. Další projekt se týkal výstavby čerpací stanice pro Dopravní podnik města Olomouce (DPMO) na ulici Ladově v městské části Hejčín. V tomto případě šlo o vybranou firmu ETK se sídlem v Mnichově se zastoupením v Jablonci nad Nisou. V tomto případě činila projektovaná plochä čerpací stanice se zázemím asi 2000 čtverečních metrů, stanice měla být vybavena šesti stojany na pohonné hmoty, shopem, WC a pneustojanem. V obou těchto případech byl projekt zdárně realizován. Jednání s výše jmenovanou dvojicí zahraničních firem předcházelo v roce 1991 jednání na Úřadu hlavního architekta Úřadu města Olomouce (ÚHAÚMO), který byl úkolován vytypováním vhodných lokalit pro stavbu čerpacích stanic. Tendr byl vyhlášen v květnu 1992 po dohodě s anglickou firmou Murdoch-Green Ltd. London a bylo vybíráno z 20 zájemců. V září 1992 potom proběhla jednání na stavebním odboru ÚMO o konkrétních možnostech výstavby.

OLTERM

Zásadní změny proběhly v průběhu počátku devadesátých let i v oblasti zásobování obyvatel Olomouce teplem. Jádrem změny byl projekt privatizace státního podniku Olterm, který tuto funkci zatím vykonával od 1. července 1992. Cílem privatizace s.p. Olterm bylo vytvoření akciové společnosti Olterm, do níž by město Olomouc vložilo svůj majetkový podíl. V době vzniku akciové

společnosti Olterm bylo město Olomouc jediným akcionářem a cena tepla pro obyvatele byla usměrňována a dotována státem. Základní jmění připravované společnosti Olterm, a.s. bylo stanoveno na 1 milion korun (1000 akcií á 1000 Kč) a rezervní fond byl určen ve výši 10% základního jmění, tedy 100 tisíc Kč. Majetek státního podniku Olterm před privatizací sestával ze 37 kotelen, teplovodů a parovodů a objektu č.p. 469 včetně pozemku na ulici Jánského. Konečná podoba privatizačního projektu Oltermu byla schválena ministerstvem pro privatizaci a nabyla platnosti k 1. říjnu 1994. Už v roce 1991 schválilo ZMO plán úspor energií v podobě projektu zateplování obvodových plášťů budov a sanace oken. V roce 1993 byl vytvřen pro tyto účely centrální dispečink na Zikově ulici. Součástí projektu úspor energií a tepla bylo i osazování bytů ve Správě domovního fondu města Olomouce (SDFMO) vodoměry na odečet spotřebované TUV. Takto získané úspory z let 1992/1993 činily po vyčíslení 4,6 milionu korun.

Jiným směrem se ubíral konečný osud další druhdy velké instituce - státního podniku Služby města Olomouce (SMO, s.p.) O jeho dalším osudu jednala RMO dne 11. května 1993 a konstatovala, že Služby města Olomouce již žádné reálné služby neposkytují a doporučila ZMO jejich zrušení k datu 3. června 1993. Podle privatizačního projektu pro SMO z roku 1991 byl podle zákona č. 92/91 Sb. proveden návrh dražby Průmyslové prádelny na ulici Brněnská a přímý prodej Čistírny na ulici Milady Horákové. Uvedená čistírna byla nakonec během roku 1992 zrušena. Také další státní podnik poskytující služby veřejnosti prošel v roce 1993 systémovou změnou, jejímž výsledkem byla akciová společnost Dopravní podnik města Olomouce s městem jako vlastníkem 100 % akcií společnosti. Podle názoru ekonomického poradce RMO Čechoameričana George Kvidery by navíc nebylo vhodné, aby valnou hromadu společnosti tvořili zastupitelé, ale aby rozhodováním byla pověřena dozorčí rada. Dopisem

ze dne 24. června 1993 schválilo ministerstvo pro privatizaci převod majetku DPMO, s.p. do majetku města. Další postup privatizace projednávala pracovní skupina RMO dne 20. října ve složení Milan Loveček(nám.prim.), George Kvidera (ekon. poradce), Václava Majerová (ekon. odbor ÚMO), Zdeněk Jílek (ÚMO) a zástupci DPMO. Akciová společnost DPMO začala fungovat dnem 1. ledna 1994. Na závěr naší sondy do oblasti služeb města se zaměříme na komunální odpad, jehož likvidace a manipulace s ním nepatří mezi nejpříjemnější, ale o to záslužnější činnosti ve prospěch veřejnosti. S platností od 1. dubna 1993 byl městem stanoven poplatek na odvoz popelnice o obsahu 110 l na částku 657 Kč (+ 33 Kč DPH),vývoz kontejneru o obsahu 1100 l na částku 4600 Kč (+ 230 Kč DPH) pro občany, pro organizace činily příslušné sazby částky 1124 Kč(+ 56 Kč DPH) a 7867 Kč (+ 393 Kč DPH) ročně. Jedna tuna stavební suti byla na skládku v Grygově vyvážena za částku 230 Kč. Celkem bylo na území města Olomouce umístěno 3,5 tisíce odpadových nádob a Technické služby měly k dispozici jedno svozové vozidlo na 14 tisíc obyvatel města.

Likvidace odpadu

Kapitola 4

Výstavba
Doprava
Životní prostředí

4.1 Výstavba

Osud KBV ve městě

K prvnímu lednu 1993 byla podle zákona č. 10/93 Sb. převedena rozestavěná někdejší tzv. Komplexní bytová výstavba (KBV) včetně technické a občanské vybavenosti převedena na město Olomouc. V praxi to znamenalo převod rozestavěných bytových objektů, škol, obchodních středisek, parovodu, kulturního centra Neředín a technické vybavenosti výstavby rodinných domků tamtéž. Pro rozpočet města to znamenalo zhruba částku 250 milionů korun a objem asi 330 bytových jednotek. Město k věci přistoupilo tak, že se rozhodlo prodat rozestavěnou KBV zájemcům a za takto získané peníze dostavět technickou a občanskou vybavenost v příslušných lokalitách. Mezi potencionálními zájemci a koupi rozestavěné KBV ve městě se objevily subjekty jako banka Bohemia, Bestol Olomouc, Pozemní stavby Olomouc, Agroinvest, a.s. a některé další. Cena rozestavěné KBV činila zhruba 92 milionů korun, zbytek, asi 131 milionů pak technická infrastruktura v lokalitách Neředín a Nové Sady-Jih III. Jednání o převodu KBV ze státní úrovně reprezentované Okresním úřadem v Olomouci do majetku města Olomouce proběhlo 14.ledna a inicioval ho přednosta Okú Olomouc JUDr. František Neplech (KDU-ČSL). Jednání se zúčastnil i vedoucí finančního referátu Okú Olomouc ing. Hrubý, který doporučoval požádat formou dopisu ministerstvo financí ČR, aby dokončení KBV bylo financováno ze státního rozpočtu.

Komplikace nastaly i v průběhu konkurzů na dostavbu obytného souboru Nové Sady Jih-III v květnu, kdy se přihlásily nakonec dvě firmy - Pozemní stavby Olomouc (ředitel PS Olomouc ing. Vrtal) a společnost AAB (Agrobanka a Bestol Olomouc, ředitel ing. Kučera). Příslušná komise, jejímž zadavatelem byl Úřad města Olomouce (ÚMO) a garantem Útvar koncepce a rozvoje ÚMO, zasedala dne 11. června pod vedením předsedy poroty ing. arch. Josífka z Brna a rozhodla, že žádný z účastníků řízení

nevyhovuje pro investiční slabost. Proto byla v říjnu vyhlášena nová soutěž, jejíž výsledky byly zveřejněny až v následujícím roce 1994. V týmu hodnotitelů projektů dostavby byl za město ing. arch. Černoušek, ing. arch. Brauner a ing. arch. Adamec a řada dalších expertů. Podle územního plánu města z roku 1985 mělo být postaveno v lokalitě Nové Sady -Jih 1679 bytových jednotek pro 5939 obyvatel. Pro vytvoření kvalitnějšího bydlení byla nakonec navržena redukce zástavby na úroveň 50-70% plánované. Na severní straně plochy určené k výstavbě bytových domů byl mělký terénní zlom vzniklý navýšením terénu staveniště v předchozí etapě z důvodu umístění objektů CO v prostředí s vysokou hladinou spodní vody.

Mezi kritérii soutěže na dostavbu Nových Sadů byla uvedena m.j. svébytnost prostředí posilující identitu řešené lokality, harmonické spojení se stávající urbanistickou zástavbou a rovněž i návaznost lokality na stávající systém MHD, řešení statické dopravy, ekologické stability či možnost výstavby v etapách. Začátkem devadesátých let byl ve městě značný zájem o městské bydlení – radnice registrovala v roce 1993 na 1400 žádostí o byt a dalších 1500 žádostí o bytovou náhradu. Pro bližší informaci uvádíme i tabulkový přehled (4.1) cenových hladin nových bytů stavěných ve městě v rámci SBD firmou PS Olomouc v citované lokalitě Nové Sady.

Tabulka 4.1: Bytová výstavba v Olomouci-Nových Sadech, červenec 1993

velikost bytu	cena bytu*
2+1	265 000 Kč
3+1	320 000 Kč
4+1	365 000 Kč

*) cena včetně pozemku a DPH

zdroj: OA Olomouc, RMO

Situace ve Správě domovního fondu města Olomouce (SDFMO) v roce 1993 nebyla příliš dobrá. Dluh na nájemném činil v oblasti bytové částku 4 miliony korun, za nebytové prostory dlužili Olomoučané svému městu dokonce 13,7 milionu korun. Na přeplatcích nájemného byly za rok 1992 vráceny zhruba 4 miliony korun. Na SDFMO byli vyčleněni tři pracovníci na vymáhání nedoplatků nájemného. Od 1. ledna 1994 bylo naplánováno zvýšení nájemného, což vedlo k prohloubení pohledávek od veřejnosti. Ekonomický obraz SDFMO lépe ozřejmí následný tabulkový přehled zachycující situaci v srpnu 1993. SDFMO

Tabulka 4.2: Ekonomika SDFMO k 31.8.1993 (v mil. Kč)

tržby	předpis tržeb	skutečnost	dluh
byty	29,00	28,00	1,00
nebytové prostory	17,00	14,00	3,00
celkem	46,00	42,00	4,00

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Celková výše pohledávek včetně služeb, energií a vody činila k uvedenému datu částku 13,7 milionu korun, největší dlužníci (RaJ Olomouc, Drogerie Olomouc, FONTA a LOTOS) dlužili městu částku 5,278 milionu korun. Podle informací, které jsou k dispozici z agendy SDFMO, vlastnila Olomouc v roce 1993 celkem 13 417 bytů. V tomto počtu jsou zahrnuty i byty vyčleněné podle několika kritérií - např. byty vojenské, domovnické, zvláštního určení s pečovatelskou službou v počtu 501 b.j. či bezbariérové (48 b.j.). Město bylo vlastníkem i ubytovacích zařízení Azylový dům Řepčín pro muže s kapacitou 47 lůžek pro muže a Hotelového domu s kapacitou 366 osob. Charitativní ubytování poskytoval Azylový dům Samaritán ve Wurmově ulici s kapacitou 24-32 osob. Na třídě Míru se dále nacházel sociální dům ČČK pro 60 osob, tatáž organizace disponovala ještě podobným zařízením na ulici Střední Novosadská s kapacitou 40 b.j. V městském

Středisku sociální pomoci se mohlo ubytovat osm matek s dětmi, v Domově důchodců v Chválkovicích byla kapacita stanovena na 430 seniorů a v Penzionu pro důchodce na 100. Vedení města stanovilo počátkem devadesátých let v oblasti bytové politiky strategii postupné privatizace bytového fondu s výjimkou obzvláště lukrativních objektů či objektů obecného zájmu. V oblasti tzv. sociálního bydlení pro nepřizpůsobivé či nízkopříjmové skupiny obyvatel byly vyčleněny objekty s dozorem (noclehárny, azylové domy a ubytovny), objekty s dohledem (Hotelový dům, Charita) a objekty s poradenstvím (vyčleněná panelová zástavba). Pro žadatele o městský byt byly vytvořeny dva seznamy - jeden pro žadatele o bydlení, druhý pro bytové náhrady. Bodovací systém SDFMO měl 12 hodnotících položek, v roce 1993 bylo přiděleno celkem 31 bytů, z nichž jen jeden byl o velikosti 3+1, žádný čtyřpokojový. V roce 1993 požádala Olomouc o půjčku ministerstvo financí, nárokovaná částka činila 50 milionů korun. Zároveň bylo vytypováno na 32 lokalit pro možnou výstavbu rodinných domků, kde by město vybudovalo inženýrské sítě, na rok 1994 byla požadovaná částka ještě vyšší - činila 102 milionů korun. Na rozhraní let 1993/1994 potom rada města (RMO) schválila směrnici č. 31/94 o možnosti využití půdních prostorů v domech vlastněných městem pro nástavby či půdní vestavby. Katastrální území Olomouce bylo rozděleno na tři zóny s různým určením jejich dalšího rozvoje. V zóně č. III byl schválen prodej bytových domů bez omezení, v zóně č. II bude každý dům posuzován samostatně, domy v zóně č. I se prodávat nebudou s výjimkou zvláštního zřetele. Potom by následoval prodej formou veřejné dražby či výběrového řízení. Ve srovnání s Evropou republika v počtu bytů mírně pokulhávala - na 1000 obyvatel ve vyspělých státech bylo k dispozici 400-460 bytů, v České republice dosahovalo toto číslo úrovně 370 bytů. Od 1.ledna 1994 se v Olomouci nájemné zvýšilo o 35% (celostátní zvýšení o 40%), ale ani toto navýšení nedosahovalo 50% reprodukčních nákladů

Půdní vestavby

na městské bydlení. V otázce privatizace bytového fondu převládala v roce 1993 představa, že by si město mohlo ponechat asi 400 bytových domů a 800 jich postupně prodávat. Během roku bylo takto prodáno 77 bytových domů. V převodu na bytové jednotky by potom situace vypadala tak, že městu zůstane 3000-4000 bytů (z původních asi 13 000), především pro sociálně potřebné rodiny a jednotlivce. Další cestou k bytům ve městě byly rekonstrukce tzv. mozaikových bytů po Rudé armádě. V těchto bytových domech se nacházelo celkem 658 bytových jednotek. Nejvíce bylo dvoupokojových (328), nejméně třípokojových (55). Tyto domy byly po odchodu armády naprosto zdevastované, náklady na jejich sanaci a rekonstrukci byly na začátku devadesátých let odhadnuty na 15 milionů korun. Problémem byly i odchylky od čs. stavebních norem - světlá výška bytů po Sovětech byly 255 cm, příslušná čs. norma vyžaduje minimálně 260 cm. Pro tyto byty se počítalo s čistým nájemným v rozsahu od 170 Kč do 350 Kč za měsíc. Město vlastnilo v roce 1993 rovněž byty v domech s pečovatelskou službou. Jednalo se celkem o pět uvedených domů s celkem 378 b.j. o velikosti od 0+1 - 2+1. Uvedené byty byly rovněž ve správě SDFMO. Rada města schválila na svém jednání dne 7. prosince 1993 zásady pro poskytování těchto bytů, přičemž jako jedno z kritérií bylo poskytnutí stávajícího bytu žadatele pro potřeby města. Bezbariérových bytů v domech s pečovatelskou službou bylo ve dvou domech celkem 24. Rovněž tyto byty byly přiděleny rozhodnutím RMO z uvedeného dne. Přehled ubytovacích možností města v roce 1993 pro sociální bydlení přináší následný tabulkový přehled, celková kapacita činila maximálně 1103 osob.

V říjnu 1993 se jednalo na RMO o dalším osudu rozlehlého prostoru někdejších kasáren 9. května, které před listopadem užívala Sovětská armáda. Jde o rozsáhlý pozemek podél třídy Kosmonautů, který byl při zpracování revize ÚPSÚ Olomouc (1985) označen za plochu využitelnou pro městskou popř. vyšší

Tabulka 4.3: Kapacity sociálního bydlení v Olomouci (1993)

název objektu	kapacita (osob)	majitel	zřizovatel-správce	adresa	vedoucí pracovník
Hotelový dům	366	město Olomouc	SDFMO	Velkomoravská č.8	Eva Fišarová
Domov důchodců Ol.	430	Česká republika	Okú Olomouc	Švabinského č. 3	ing. Jiří Zachari
Pension pro důchodce	100	Česká republika	Okú Olomouc	Zikova č. 14	PhDr. Karla Boháčková
Středisko sociální pomoci	8	Česká republika	Okú Olomouc	Na Vozovce č. 26	Eduard Zacha
Sociální dům ČČK	cca 120*	ČČK Olomouc	OS ČČK Ol.	třída Míru č. 626	Mgr. Martin Bednář
Azylový dům města Ol.	47	město Olomouc	soc. odbor ÚMO	Řepčínská č. 86	PhDr. Jana Libíčková
Azylový dům Samaritán	cca 32	Metropolitní kapitula Olomouc	Arcibiskupská Charita Ol.	Wurmova č. 5	Oldřich Zlámal

*) v domě ČČK mohou bydlet rodiny i jednotlivci po dobu určitou

zdroj: OA Olomouc, RMO

vybavenost. Objekty a pozemek v severní části lokality byl majetkem ministerstva dopravy České republiky a byl zčásti užíván železničním vojskem, zčásti ministerstvem obrany. Šlo tedy o stavby vojenské správy mimo vojenské újezdy spadající pod vojenský stavební úřad. V tomto smyslu byla působnost stavebního úřadu ÚMO k těmto pozemkům vyloučena ze zákona a změna mohla nastat až po převedení lokality do civilního sektoru. Rada města Olomouce přijala v tomto smyslu doporučení zpracovat urbanistickou studii lokality a jednat s ministerstvy dopravy a obrany o vynětí z jejich kompetence. Jednání ovšem přesáhla horizont kalendářního roku 1993. Už v prosinci roku 1992 byla při RMO zřízena komise pro prodej domů z majetku města ve složení ing. Tomáš Kvapil (KDU-ČSL), náměstek primátora, jako její předseda, ing. Milan Kroupa (tajemník) a MUDr. Josef Fischer, MUDr. Hana Šarapatková, Mgr. Svatopluk Ščudlík, MUDr. Jaroslav Vomáčka, ing. Roman Gabriel, František Ševčík a Jaroslav Novotný jako její členové. Komise byla zřízena ve smyslu usnesení RMO o „Zásadách převodu obytných domů z majetku města Olomouce." Na únorovém jednání RMO byly rovněž schváleny zásady poskytování bytových náhrad z majetku města a byly

Privatizace bytového fondu

zformulovány do směrnice pro ředitele SDFMO ing. Romana Zelenku. Jako důvod k poskytnutí bezplatného náhradního bytu byla stanovena soudní výpověď a bytová tíseň, ostatní případy byly označeny za úplatné v rozsahu 11 - 85 tisíc korun za byt. Zastupitelstvo města Olomouce (ZMO) schválilo pro první pololetí roku 1993 prodej 50 bytových domů z majetku města, prodáno bylo 33 domů. Domy, o něž nebyl zájem, byly nabídnuty k prodeji formou dražby, prodány byly takto dva domy. Pro 3. kvartál byl návrh k prodeji 27 bytových domů, prodáno bylo 14. U domů neprodaných v prvním kole privatizace byla následně snížena cena a některé byly ponechány jako obecní (např. domy v ulici Nálepkově č. 9 a 11). Cena nemovitosti se v uvedených případech snižovala až o 50%. V prodaných domech se nacházelo celkem 252 bytových jednotek. Při prodeji městských domů se prodejní cena upravovala ještě použitím koeficientu, který zohledňoval jejich bonitu tak, že u panelové zástavby byl koeficient stanoven na hodnotu 0,2, u rodinných domů do 120 čtverečních metrů na hodnotu 1,0, u domů nad 120 metrů v zóně A na hodnotu 2,0 a u ostatní zástavby na hodnotu 0,75. Oblast zóny A byla v centru města, tedy v jeho historické zástavbě. Důležitým rozhodnutím ZMO ze dne 2. června 1993 bylo zřízení Fondu obnovy a rozvoje nemovitostí města Olomouce v souladu se zákonem č. 367/90 Sb. o obcích. zastupitelé uložili radním města, aby zajistili naplnění tohoto fondu z prostředků získaných prodejem městských domů a za poskytování bytových náhrad. Směrnicí č. 15 z února 1993 se řídil ředitel SDFMO při vytváření bodového systému pro přidělení městského bytu žadateli. Součástí bodového systému bylo i složení kauce ve výši až 8000 Kč, sankce za podvod v údajích do výše 50 tisíc Kč a přiznání 100 bodů za oznámení dosud neevidovaného volného městského bytu. Při prodeji bytových domů z majetku města se tyto prodávaly bez pozemků, které byly nabyvateli pronajaty na dobu 30 let s předkupním právem. V případě zájmu majitele o pozemek byl tento prodáván za odhadní cenu.

Domy v Městské památkové rezervaci (MPR) byly opravovány z citovaného Fondu obnovy a rozvoje, částka na tyto účely byla stanovena na polovinu hodnoty fondu. Většina opravovaných budov byla v seznamu nemovitých kulturních památek. Koncem roku 1993 činil Fond obnovy a rozvoje částku 36 milionů korun.

Celkem 218 bytových jednotek získalo město do vlastnictví od Vojenského opravárenského podniku (VOP 084) Olomouc bezúplatným převodem. Nešlo přitom o objekty v pravomoci ministerstva obrany. Bytové domy se nacházely na ulici Politických vězňů a generála Píky a jejich stáří bylo devět až osmnáct let. Celková zůstatková hodnota těchto bytů byla odhadnuta na částku 30 milionů korun. Dalších 686 bytových jednotek získalo město od státního podniku Sigma Olomouc, rovněž formou bezúplatného převodu. K uvedené transakci došlo v rámci privatizace st.p. Sigma a převedené byty měly zůstatkovou hodnotu asi 59 milionů korun. byty ve stáří asi 20 let v dobrém stavu se nacházely na ulicích Hraniční, Přerovská, Brněnská, kpt. Jaroše, Kmochova, Nešporova, Lužická a Lazecká.

O objektech po sovětské armádě jsme se již výše zmiňovali, bezúplatným převodem získalo město Olomouc stavby v lokalitách Nový Svět- Přichystalova (145 b.j.), Černá cesta (258 b.j.), Neředín (255 b.j.) Devět Sověty postavených panelových domů bylo vybudováno bez stavebního povolení českých úřadů a chybělo jim základní občanské vybavení - sklep, prádelna, sušárna a kočárkárna. Rovněž tepelně technické parametry neodpovídaly dobovým českým předpisům. Další nebytové objekty užívané Sověty, které rovněž přešly do rukou města, byly rovněž „černé stavby.“ Šlo o objekty na letišti v Neředíně, na Tabulovém vrchu a na Novém Světě. Už od roku 1991 se táhl spor mezi soukromým subjektem EROPA a Oltermem(bývalý podnik PBH) a SDFMO o 19 lukrativních budov v centru města, které měly být podle smlouvy o konsorciu uzavřeném 2. září 1991 pronajaty firmě EROPA. Město nakonec dotyčnou smlouvu revokovalo pro

její jednostrannou nevýhodnost a po vleklém soudním sporu bylo dosaženo změny v držbě majetku. V dubnu 1993 byla smlouva o pronájmu mezi městem (Olterm) a firmou EROPA prohlášena za neplatnou a dotčené budovy zůstaly v majetku města. Město zastupoval v soudním sporu dr. Ritter, právníkem firmy EROPA byl dr. Jansa. K historicky první exekuci bytového neplatiče došlo ve čtvrtek 11. února 1993 v Zikově ulici. Byt byl v roce 1991 nelegálně obsazen manželi V., kteří vylomili dveře a nastěhovali se do bytu. Jejich vystěhování z bytu proběhlo uvedeného dne za asistence příslušníků MPO a PČR v čele se zástupcem velitele MPO Rudolfem Berezou, přítomni byli i zástupci SDFMO. Koncem roku značně pokročily přípravné práce na tvorbě digitální mapy města. Podklady - objekty a parcely - byly zakreslovány do mapy v měřítku 1:1000. Do října 1993 bylo pracovním týmem pod vedením šéfa Městského informačního střediska (MIS) Jaroslava Protivánka zaregistrováno 40% celkového množství informací ve shodě s Katastrálním úřadem Olomouc. Problémem byly ovšem tzv. historické parcely, ke kterým nebyl Katastrální úřad schopen podat vyjádření ve formě vlastnického listu. Na 65 mapových listech v citovaném měřítku bylo zachyceno 11 čtverečních kilometrů zástavby města. Digitální mapa města byla potom východiskem k následné tvorbě tzv. cenové mapy města s vyznačením tržní hodnoty nemovitostí.

Tabulka 4.4: Byty v držení SDFMO – stav k 10. srpnu 1993

lokalita města	počet bytů
Olomouc - sever	2 415
Olomouc - východ	3 500
Olomouc - jih	4 612
Olomouc - západ	3 651
SDFMO celkem	14 178

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Tabulka 4.5: Byty pronajaté SDFMO občanům města (leden – listopad 1993)

kategorie bytu	0+1	1+1	2+1	3+1	4+1	celkem
I	11	41	14	5	1	72
II	0	12	11	1	0	24
III	1	2	1	0	0	4
IV	1	9	3	0	0	13
celkem	13	64	29	6	1	113

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Tabulka 4.6: Důvody nájmu pronajatých bytů (1993)

kategorie bytu	pořadník	usnesení RMO	bytová náhrada	celkem
I	45	8	19	72
II	12	4	8	24
III	1	0	3	4
IV	4	1	8	13
celkem	62	13	38	113

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Tabulka 4.7: Výsledky hospodaření SDFMO k 31.12.1993 (mil. Kč)

provozovaná lokalita - objekt	náklady	výnosy	hospodářský výsledek
Olomouc - sever	8,214	21,970	+ 13,756
Olomouc - východ	12,212	11,884	- 0,328
Olomouc - jih	14,482	19,250	+ 4,768
Olomouc - západ	14,308	16,061	+ 1,753
Hotelový dům Olomouc	1,474	3,867	+ 2,393
podniková správa	15,7111	- 3,960	- 19,671
CO	0,188	0	- 0,188
celkem	66, 589	69, 072	+2,483

Zdroj : OA Olomouc, RMO

4.2 Doprava

Transformace Dopravního podniku města Olomouce (DPMO) na akciovou společnost byla zřejmě nejdůležitější změnou systému DPMO

Tabulka 4.8: Seznam prodaných domů z majetku města Olomouce (stav k 1.3.1993, cena v mil Kč)

lokalita	odhadní cena	cena schválená ZMO
Pavlovická 20	0,240	0,300
Nálevkova 9	1,484	0,700
Nálevkova 11	1,540	0,700
Finská 2	0,120	0,240*
Finská 4	0,119	0,240*
Bieblova 3	0,120	0,240*
Bieblova 5	0,120	0,240*
Blažejské náměstí 14	0,638	1,000
Sokolská 20	0,661	0,750
Mariánská 5	0,401	0,800
Alšova 3	0,814	1,000
Rokycanova 6	0,869	1,000
Neředínská 26	1,353	0,300
Roháče z Dubé 11	0,231	0,200
Bystrovanská 39	1,218	neprodáno
Táborská 9	0,347	0,400
Mrštíkovo náměstí 16	0,981	0,250

*) cena vyvolala protestní petici občanů

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Tabulka 4.9: Seznam domů ve spoluvlastnictví města a soukromého majitele s návrhem k privatizaci městského podílu (stav k 5. 5.1993)*

Dobrovského 24	Litovelská 30
Jablonského 30	Resslova 9
Komenského 18	Smetanova 4
Kosinova 7	Tyršova 13
1. máje 47	Charkovská 2
Denisova 29	Neumannova 1
Denisova 27	Pavlovická 1
Pavelčákova 15	Polská 33
Riegrova 21	Palachovo náměstí 1
Švédská 4	Vídeňská 14
Švédská 6	třída Svobody 20
Krapkova 38	Růženy Svobodové
třída Spojenců 4	Štítného 10

*) podíl města v těchto objektech se pohyboval od 1/6 do 1/2 plochy

Zdroj : OA Olomouc, RMO

fungování hromadné dopravy ve městě. Transformace dosavadního státního podniku DPMO probíhala v první polovině roku a byla dovršena dopisem z ministerstva pro privatizaci ze dne 24. června 1993 o převodu majetku DPMO s.p. do vlastnictví města. Jednání probíhalo ve spolupráci s poradenskou firmou METOD Konsult a poradcem radnice Čechoameričanem George Kvíderou a bylo v závěrečné fázi schváleno pracovní skupinou vyčleněnou z pracovníků Úřadu města Olomouce a samotného DPMO. Výsledkem transformace byl vznik akciové společnosti DPMO, a.s., v níž bylo město Olomouc jediným vlastníkem 100% akcií. Rada města Olomouce vzala toto jednání na vědomí dne 3. listopadu a vydala v tomto smyslu doporučení následnému jednání zastupitelstva. Olomoučtí městští zastupitelé pak následovně na svém zasedání dne 24. listopadu 1993 rozhodlo o zrušení státního podniku DPMO a jeho změně v akciovou společnost ke dni 15. prosince 1993. Radní rovněž dne 21. prosince schválili návrh na složení představenstva a dozorčí rady DPMO, a.s. a návrh zakladatelské listiny. Nová společnost vypsala 1000 akcií v nominální hodnotě 1000 Kč. Už na začátku roku žádal DPMO město o dotaci ve výši 15 milionů korun na zachování vlastního provozu. Ve snaze zvýšit vlastní příjmy rozhodl DPMO o žádosti dotací od obcí, které se oddělily od Olomouce - Skrbeň, Samotišky, Bystrovany, Bukovany a Horka, což by mohlo při zachování dopravní obslužnosti přinést až 3 miliony korun. Dne 23. září došlo k setkání starostů uvedených obcí a zástupců DPMO a čtyři obce podepsaly dohodu o dotaci ve prospěch svých občanů, kteří hromadnou městskou dopravu používají. Pro obec Toveř se počítalo se zavedením dopravy pomocí DPMO od roku 1994. Od června navrhoval DPMO i úpravu tarifů MHD (síťová ze 120 na 160 Kč), ale tuto úpravu ZMO nepřijalo. Od října plánoval DPMO zavedení znehodnocovačů jízdenek MHD typu EZPRINT - 1 od firmy SAVS. Od 1. července byl zmodernizován prodej časových jízdenek a provedena výměna legitimací MHD pro občany. Po

zavedení nového tarifu od 1. července došlo k navýšení příjmů DPMO přibližně o 8 milionů korun. Přehled cenových relací olomoucké MHD přinášíme v tabulkovém přehledu 4.10.

Tabulka 4.10: Přehled cen olomoucké městské hromadné dopravy od července 1993 (Kč)

typ jízdenky	cena
občanské jízdné	5,-
děti do 16 let	2,-
zavazadlo	2,-
pes (bez schrány)	5,-
měsíční jízdenka síťová	160,-
měsíční jízdenka síťová zlevněná	80,-
měsíční jízdenka pro seniory	80,-
čtvrtletní jízdenka síťová občanská	440,-
čtvrtletní jízdenka síťová občanská zlevněná	220,-
měsíční jízdenka přenosná	350,-

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Pro úplnost uvádíme ještě srovnávací tabulkový přehled zachycující hromadnou dopravu ve vybraných městech republiky a Olomouce.

Tabulka 4.11: Srovnávací tabulka cen MHD v městech ČR v roce 1993 (Kč)

město	Brno	Ostrava	Zlín	Pardubice	Liberec	Olomouc
občanské jízdné	4,-	5,-	4,-	4,-	4,-	5,-
měsíční jízdenka	140,-	170,-	150,-	180,-	140,-	160,-
čtvrtletní jízdenka	380,-	470,-	420,-	440,-	350,-	440,-

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Křižovatka Drápal

Velkou dopravní stavbou roku 1993 byla rekonstrukce frekventované městské křižovatky na třídě Svobody" U Drápala." Rekonstrukce tohoto dopravního uzlu trvala 14 měsíců a probíhala „pod dozorem" veřejnosti. Důvodem komplikované akce byl havarijní stav tramvajového svršku a kolejového křížení v prostoru

křižovatky, kdy hrozilo absolutní ukončení provozu z bezpečnostních důvodů. Drážní orgány nakonec povolily provoz do konce roku 1992 s tím, že bude provedena rekonstrukce uzlu. Projektantem rekonstrukce tramvajového svršku byly Dopravní stavby Olomouc (ing. Petr Doleže), dodavatelem stavby DS IES Olomouc, s.r.o., které nabídly jednokolejový provoz bez výluky. Hlavním stavbyvedoucím byl ing. Miloš Slavotínek z firmy DS IES Olomouc. Vlastní stavební práce začaly již 1. července 1992 po zjištění VaK, že kanalizace pod křižovatkou je v havarijním stavu. Tyto vodohospodářské práce byly odhadnuty na zhruba 11 milionů korun. V prostoru přiléhajícím k Terezské bráně byly zjištěny kamenné základové zdi hradeb z doby baroka. na financování stavby v celkové hodnotě 48,197 milionu korun se podílelo město, VaK Olomouc částkou 3 miliony korun. Cena stavby nakonec vzrostla oproti původním odhadům o 8 milionů korun v důsledku dalších prací spojených s archeologickým průzkumem, stavem sítí pod povrchem křižovatky a komplikovanými přeložkami silových kabelů a plynu. Musela být ražena i nová kanalizace. Světelná signalizace na křižovatce byla přizpůsobena tělesně handicapovaným občanům. K částečnému zprovoznění křižovatky došlo potom v pátek 27. srpna 1993, kdy byl obnoven kolejový provoz tramvají. Finální zprovoznění proběhlo s odstupem dalších dvou měsíců slavnostně v pondělí 4. října přestřižením pásky primátorem města Olomouce Milanem Hořínkem(OH). Přítomni byli i primátorovi náměstci ing. Milan Loveček a ing. Karel Šimša, vedoucí stavebního odboru ÚMO ing. Miroslav Najdekr CSc., ředitel DS IES Olomouc ing. Josef Hájek, zástupci DPMO a další hosté.

Parking

Jako všechna města srovnatelné velikosti začala mít i Olomouc s postupující motorizací devadesátých let problémy s parkováním automobilů svých vlastních občanů i dalších, jejichž majitelé zavítali do města. Specifickým problémem Olomouce byla navíc její historická část, městská památková rezervace, pro niž byl zvyšu-

jící se tlak motorizace čím dál méně přijatelný. Ve městě sice fungovalo v této době šest velkých hlídaných parkovišť s celkovou rozlohou asi 12 500 čtverečních metrů, ale ta nebyla schopna odradit motoristy domácí i ostatní k nežádoucímu vjezdu do centra města. Jako jediná možná cesta řešení tohoto problému moderní doby, navíc samozřejmě i v souvislosti s komerčními zájmy města, se ukázala cesta administrativního omezení dopravy v centru města formou vyhlášky o zóně placeného parkování. Koncept této vyhlášky byl navržen již v průběhu roku 1992 k připomínkování Komisím městských částí, Dopravnímu inspektorátu PČR, MPO, HKOL a prokuratuře. Návrh vyhlášky byl poté předložen RMO ke schválení. Zóna placeného parkování byla vyznačena svislým dopravním značením (D 48a, D 48b) a byla ohraničena přibližně linií západně od Čechových a Smetanových sadů, jižně Mlýnským potokem a severně ulicemi Dobrovského, Studentskou a Hynaisovou - šlo v podstatě o plochu historického centra. Vyhláška byla následně schválena zastupiteli města dne 7. září 1993 a její účinnost byla stanovena na 1. říjen. Pro rezidenty a dlouhodobé uživatele byly určeny parkovací karty na dobu 3-12 měsíců v cenách od 200-500 Kč u rezidentů, 2000-5000Kč u podnikatelů. Doba placeného stání byla stanovena v intervalu pondělí - pátek od 9 do 18 hodin. pro běžné odtavení vozidla sloužila krátkodobá karta na parkování v rozsahu 1-2 hodiny v ceně 10-20 Kč. Kontrolou dodržování vyhlášky o placeném parkování v centru Olomouce byla pověřena MPO.

Hodolanský nadjezd

Stavba hodolanského mostu jako součásti komunikace I/35 začala již roku 1988 konstrukcí tehdejšího nadjezdu nad železničním koridorem a systémem nájezdů v roce 1991. V září roku 1992 zde byly stavební práce znovu zahájeny s tím, že celé těleso najdezdu bude dokončeno v roce 1995 celkovým nákladem 230 milionů korun. od září do prosince bylo na stavbě nadjezdu proinvestováno 41 milionů korun a byly zhotoveny všechny pilíře. Na stavbě se podílely firmy DS Olomouc, DS IES Olomouc a DS Ostrava.

Mostovka nadjezdu byla řešena jako dělená, přičemž obě poloviny měly šířku 7 metrů. Pro snížení zvukové zátěže obyvatelstva na ulici Tovární byla navržena protihluková stěna z technického skla o výšce 4 metry. Současně se od jara roku 1993 intenzivně pracovalo na přípravě a vyhodnocovacím procesu projektu dálničního obchvatu Olomouce, jehož součástí byl i budovaný most a nadjezd v Hodolanech. Původní trasa olomouckého obchvatu navržená v roce 1985 byla již ovšem překonána a projektanti přišli s novými variantami řešení této rozsáhlé stavby. Bylo vypracováno celkem šest variant obchvatu města (A1,A2, B1,B2,B3,C) a všechny byly předloženy veřejnosti v květnu v přízemí olomoucké radnice. Stavba olomouckého obchvatu rychlostní komunikace R 35 byla projednána i na vládní úrovni a bylo k ní přijato usnesení vlády ČR č. 517 z 19.srpna 1992 ve smyslu realizace rychlostní komunikace D 35 Přáslavice -Lipník v časovém horizontu do roku 2000 a na ni navazující úsek D 35 Přáslavice-Slavonín-Křelov, tedy tzv. západní tangenta. Nutnost rychlostního obchvatu města Olomouce vyplynula rovněž ze zjištěné analýzy průjezdu motorových vozidel, který v této době již narostl na 27 000 aut denně (ulice Velkomoravská a Foerstrova). Předprojektová příprava obchvatu města začala již v roce 1991 vyhodnocováním technických a ekologických aspektů projektu. Investorem plánované stavby se stalo Ředitelství silnic a dálnic Praha - závod Brno. Vážení kritérií proběhlo 20. září 1993 v Olomouci a bylo při něm respektováno řešení hygienické a ekologické před kritérii urbanistickými a dopravními.

Projekt obchvatu

Po provedení multikriteriálního hodnocení variant obchvatu D35 a usnesení RMO ze dne 26. října 1993 bylo hodnocení přeneseno na jednání ZMO, které proběhlo dne 24. listopadu 1993 se závěrem doporučit dalšímu jednání varianty B3 a C. Varianta B3/C byla vyhodnocena jako nejlepší s doporučenou trasou mezi budoucím letištěm a obcí Topolany mimo prostor novoulické cihelny s pokračováním jižně od Nemilan k Nedvězí. Jako nevhodné

Tabulka 4.12: Přehled variant řešení obchvatu D 35 Olomouc (1993)

varianta A1,A2	ponechání letiště Hanáckého aeroklubu v provozu
varianta B1,B2	průchod rychlostní komunikace R 35 letištěm za pevnůstkou Neředín
varianta B3	odklon od silnice I/35 u Křelova, kolize s letištěm nebo jeho přemístění, kolize s hvězdárnou
varianta C	trasa vedena nejvzdálenějším směrem ve vztahu k sídlištím (obec Křelov)

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Tabulka 4.13: Tabulka bodového hodnocení obchvatu D 35 - západní tangenta (květen 1993)*

hodnocený aspekt	A1	A2	B1	B2	B3	C
hlučnost	8	9	3	3	4	2
ovzduší	2	2	2	2	2	1
klima	10	10	8	0	0	0
flora	7	7	3	1	3	1
fauna	7	7	3	1	3	1
pedologie	10	7	10	9	8	10
geologie	5	5	5	5	4	9
rizika	7	7	5	5	4	3
chráněné území	5	5	5	5	4	3
zdravotní souvislosti	9	9	6	5	4	3
region	7	7	6	5	4	8
ekologie	10	9	7	5	4	4
celkem	87	84	63	45	44	45

*) 0 - žádný negativní vliv na zájmové území

10 - vážné ohrožení zájmového území

Zdroj: OA Olomouc, RMO

byly vyloučeny trasy A a B2. Vládní usnesení č. 631 z 10. listopadu 1993 „O rozvoji dálnic a čtyřproudových silnic pro motorová vozidla v ČR do roku 2005“ zařadilo obchvat Olomouce do harmonogramu zmíněného projektu. Zastupitelstvo města Olomouce schválilo dne 30.listopadu 1993 jako optimální variantu trasu B3/C, stejnou variantu schválilo i zastupitelstvo obce Hněvotín. Experti vyhodnotili jako optimální bez kritérií hygienických a ekologických variantu B3, při uplatnění zmíněných kritérií pak kombinaci B3/C. Celkové náklady na realizaci varianty B3

byly stanoveny na částku 2, 859 mld. korun, varianta-kombinace B3/C na 2,775 mld. korun. celkové parametry obchvatu pak vyjadřuje tabulkový přehled 4.14.

Tabulka 4.14: Parametry dálničního obchvatu D 35 Olomouc (1993)

úsek obchvatu	délka v km	náklady v mil. Kč	rok zahájení	rok ukončení
západní tangenta	7	960	1998	2000
Slavonín-Přáslavice	12	1950	1998	2001

Zdroj: OA Olomouc, RMO

S odstupem času můžeme zcela po právu říci, že uvedené představy projektantů ze začátku devadesátých let se nakonec zejména v časových plánech výrazně lišily od skutečnosti a do doby vzniku tohoto textu (červen 2007) nebyla trasa v navrhované podobě v úseku západní tangenty dokončena.

4.3 Životní prostředí

Viditelnější nástup ekologických aktivit zaznamenala olomoucká veřejnost již v průběhu roku 1992, kdy byl zveřejněn projekt Ekovesničky v Horce nad Moravou. Počítal s využitím pozemku o rozsahu asi 130 tisíc čtverečních metrů v někdejším areálu Sempry, který přešel do majetku města Olomouce. Cílem zamýšleného projektu s názvem Dům ekologické výchovy - Sluňákov byla plánovaná činnost vedoucí k větší informovanosti a provázanosti veřejnosti s hlavními cíli ekologických aktivit v regionální úrovni. V tomto duchu se také vyvíjel i navrhovaný program Domu - šlo o sérii přednášek pro děti a mládež, spolupráci při diplomových pracích studentů UP, spolupráci s Odborem životního prostředí ÚMO či Peace Corps USA. První olomoucký Ekojarmark proběhl ve dnech 1.-3. května 1992 s dotací 50 tisíc Kč od ÚMO a 120 tisíci Kč od sponzorů. Olomouckým ekoaktivistům pod ve-

Ekovesnička

dením Michala Bartoše se podařilo získat i kontakty na tehdejší ministry životního prostředí na federální i republikové úrovni - dr. Moldana a ing.Vavrouška. při odboru ŽP v Olomouci se ustavil Klub přátel života Olomouc spolupracující s katedrou ekologie UP a místními základními školami. V roce 1993 byla naplánována rekonstrukce objektu mateřské školy v Horce pro potřeby Domu ekologické výchovy v celkovém nákladu asi 0,57 milionu korun. Ekojarmark na olomouckých náměstích stanovený na období konce dubna a začátku května se posléze stal tradicí a převzal tak pomyslnou roli někdejších prvomájových oslav, které tak nakonec dodržovaly jen levicové politické strany - sociální demokraté a komunisté. Problematika stavu a ochrany životního prostředí se v polovině roku 1993 dostala do středu pozornosti i v samotných ulicích města - od června se místní chemický podnik Farmak potýkal s intenzivním zápachem svého biotanku, který samozřejmě vzbudil negativní pozornost veřejnosti. Farmakon nasadil na jeho zmírnění od září anaerobní reaktor brněnské firmy EXA. Relativní úspěch tohoto zařízení vyvolal dokonce zájem výrobce biotanku - německý koncern Mannesmann. Souhrn opatření na zmírnění dopadů své výroby na životní prostředí ve městě přijal Farmakon již v červenci 1992, další jednání ekologů se zástupci Farmakonu proběhlo ve středu 10. listopadu 1993. Od 1. září 1993 Farmakon odstavil svou starou kotelnu a do poloprovozu spustil zmiňovaný reaktor. V polovině listopadu zakoupilo město zařízení na monitoring ovzduší pod firmy EKOVIA Praha v hodnotě 1,35 milionu korun. Farmakon

Po heslem“ Voda pro Olomouc“ vstoupilo město do jednání o vytvoření svazku obcí „Vodovod Pomoraví.“ Šlo o vytvoření nadoblastního vodního zdroje pro deficitní části okresů Šumperk, Olomouc a Prostějov. Z hlediska geologického šlo o využití vod z tzv. Mohelnické brázdy, což jsou štěrkopískové vodonosné vrstvy s vydatností až 395 l/ sec, z čehož bylo využíváno jen asi 145l/ sec. V Křelově se nacházel řídící vodojem skupinového

vodovodu Olomouc, který zásobuje vodou asi 126 tisíc obyvatel oblasti. Hlavním zdrojem pro skupinový vodovod Olomouc je prameniště Litovel, Pňovice, Černovír a Senice s vydatností až 800 l/ sec. Celkové náklady na projekt Voda pro Olomouc (VpO) byly odhadnuty v roce 1993 na 0,85 mld. korun, v témže roce bylo ve svazku obcí VpO celkem 45 města a obcí Hané. Ceny vodného a stočného se ve městě v roce 1993 pohybovaly na částce 1,50 Kč vodné a 1,50 Kč stočné pro domácnosti. Povodňový řád pro město Olomouc byl schválen ZMO až na začátku roku 1994 (duben) s primátorem města v čele povodňové komise. Již od roku 1966 mohli Olomoučané využívat k regeneraci svých sil a oddechu plavecký areál s vnitřním bazénem (50m) a stejně velkým bazénem venkovním od roku 1975. V roce 1992 byl vypracován projekt na rekonstrukci a opravy areálu v objemu 13 milionů korun. V srpnu 1993 se ukázalo, že venkovní bazén s pláštěm z hliníkového plechu trpí průsaky a v důsledku poruch na čisticím zařízení se ve vodě množí řasy. Došlo nakonec na ruční čištění potapěčů. Venkovní bazén instalovala v uvedeném roce rakouská firma Berndorf Bäderbau a jeho oprava byla vyčíslena na 2,5 milionu šilinků. Rekonstrukční práce v areálu plaveckého stadionu byly zahájeny v květnu 1993 a ukončeny v listopadu téhož roku zhotovitelem IDOP, a.s. Olomouc za zhruba 4 miliony korun. Musela být provedena i speciální úprava vytápění vnitřního bazénu a jeho haly, aby se zamezilo tzv. prádelnovému efektu - tedy srážení vody na stěnách haly.

O něco méně příznivě dopadla veřejností rovněž sledovaná a dlouhodobě uzavřená lávka pro pěší mezi Smetanovými a Čechovými sady, která pocházela z počátku 70. let. Její rekognoskaci a označení za nefunkční provedl již v roce 1991 ing. Dobrovolný. Uvedený stav této druhdy zajímavé stavby v olomoucké zeleni způsobila dlouhodobá absence příslušné údržby, zub času a vandalské útoky. Částka na generální opravu lávky byla odhadnuta na 3,5 milionu korun a k její realizaci v průběhu roku 1993 nedo-

šlo.

Lesy - zelené plíce Olomoucka! Byly vždy součástí majetku historického města a jejich novodobý správce - Správa lesů města Olomouce (SLMO) - začal fungovat ke dni 1. ledna 1993. Ředitelem nové instituce se stal ing. Miroslav Šimek. Legislativním základem SLMO se stal zákon č. 172/91 Sb. o převedení lesů z majetku ČR obcím. Olomouc takto získala do své správy v roce 1991 3650 ha lesů a požádala o vydání dalších 220 ha, které získala v roce 1949. Zhruba 50% olomouckých lesů byly lužního typu, zejména v oblasti Litovelského Pomoraví, zbytek tvořily lesy chlumního typu v polesí Dětřichov. SLMO se stala příspěvkovou organizací města Olomouce s rozpočtem 1 milion korun, dvěma samostatnými jednotkami (Lesní závod Olomouc a Lesní závod Dětřichov) a 13 zaměstnanci. Na jaře roku 1993 nečekaně klesla cena dřeva v důsledku jeho nadbytku po kůrovcové kalamitě. Ve srovnání duben/leden 1993 činil pokles 40% původní ceny. K 30. září 1993 vykazovala SLMO tržby ve výši 5,597 milionu korun.

Lasy města Olomouce

Několikrát během roku si s městem i jeho obyvateli „zahrála" příroda a ukázala své možnosti a sílu. Hned na začátku kalendářního roku dne 6. ledna došlo v důsledku rapidního poklesu teplot k problémům fungování MHD. Autobusy měly v mrazech problémy se zamrzající vzduchotechnikou - muselo být vyměněno 25 vozidel a vynechalo 47 spojů. Na odstavné ploše pro autobusy MHD v Hejčíně byly teploty -15 stupňů Celsia. Koncem ledna (pondělí 25.1.1993) se městem přehnala vichřice a zanechala za sebou čtyři sražené stromy v Čechových sadech, všechny ve stáří 100 -120 let. V letním období bylo město překvapeno krupobitím v noci ze středy na čtvrtek 3. června. Ledová nadílka dosahovala v průměru až dva centimetry a byly nutné výjezdy místních hasičů - např. k obchodnímu domu Koruna(kanalizace), Tererovo náměstí (poškození antuky na hřišti), dům v Ostružnické ulici s průsakem vody. Morava stoupla během dvou dnů o 10 cm

na 102 cm, ulice U Podjezdu („Myší díra“) byla zaplavena do výše jednoho metru a hasiči museli odčerpat vodu. Vítr o rychlosti až 18m/s překvapil hanáckou metropoli z neděle na pondělí 22. srpna. Spadl dvacetimetrový topol v parku u pomníku RA a pracovníci Výstaviště Flora měli plné ruce práce s ulámanými a spadanými větvemi. V době vánočních svátků přišla kalamita znovu, tentokrát sněhová. Dne 28. prosince 1993 nejely vlaky na trase Olomouc-Hlubočky pro sněhové závěje, Technické služby měly problémy s odvozem popelnic, které se ocitly v bílém zajetí, napadlo osm centimetrů nového sněhu, který v okrese způsobil 11 dopravních nehod.

Komunální odpad

Stará nerudovská otázka - kam s ním (odpadem)? Zůstala v Olomouci i nadále aktuální a důležitá. Problém je zřejmý - město a jeho obyvatelé produkují ročně 25 až 30 tisíc tun komunálního odpadu. Toto množství představuje asi 700 vagonů odpadové hmoty. Olomoucká skládka Grygov byla na začátku devadesátých let odhadnuta na zhruba 150 tisíc tun - tedy asi 6 let. Město začalo hledat nové možnosti skládek - v březnu 1993 souhlasila obec Suchonice se skládkou v lokalitě Peklo, naopak obec Přáslavice projekt skládky pro Olomouc utlumila. Technické služby města Olomouce (TSMO) organizovaly svoz skla a plastů v 45 obcích okresu. Odbor životního prostředí ÚMO přišel s projektem separace tuhého komunálního odpadu (TDO) na třídící lince v bývalých Jiskrových kasárnách s nákladem odhadnutým na 29 milionů korun. Koncem roku byla připravena smlouva o založení akciové společnosti Separé za účasti měst Olomouce a Prostějova ve věci společného podniku k nakládání s TDO. Sídlo plánované společnosti mělo být v Olšanech, Olomouc měla být zastoupena primátorem Milanem Hořínkem, Prostějov starostou Miroslavem Zikmundem. Jmění společnosti měly tvořit akcie v hodnotě 1000 Kč rozdělené mezi obě města v poměru 660 kusů pro Olomouc, 340 pro Prostějov. Ještě 12. října 1993 byla vydána společná deklarace obou jmenovaných měst o nakládání

s TDO, sdružení finančních prostředků a vstupu do Sdružení pro nakládání s TDO Haná od 1. ledna 1994. Tím ovšem nakonec celá akce skončila a pro vleklé potíže a nakonec i nechuť k praktické realizaci projektu zůstala jen v papírové podobě.

Na úterý 27. dubna připadl v Olomouci tzv. Den odpadu v rámci Ekologických dnů Olomouc. Jeho součástí byla beseda s firmami, které se zpracováním a likvidací TDO zabývají - šlo o podnik Resta Majetín, s.r.o. a Compaq Bratislava. Sponzory Ekologických dnů Olomouc 93 byly velké místní podniky a instituce jako Farmakon, Seliko, Hanácké pekárny a cukrárny, Uhelné sklady, Prior, ÚMO a další.

Začátkem podzimu se na krátkou dobu dramaticky vyostřily vztahy mezi Olomoucí a Grygovem v otázce tamní skládky komunálního odpadu. Konfliktu předcházel samozřejmě určitý předchozí vývoj, který bychom mohli zkráceně shrnout asi takto :

Grygovskou skládku používala po dohodě Olomouc dlouhodobě řadu desetiletí, využívala ji např. rovněž i Sovětská armáda v době před listopadem 1989. V květnu roku 1990 bylo úředníky Okresního úřadu v Olomouci rozhodnuto o ukončení skládkování v Grygově ke dni 31.prosince téhož roku. Přesto byla ovšem připravena další (6.) etapa skládkování termínovaná do roku 1997 výměnou za příslib finanční dotace při stavbě vodovodu, kanalizace a ČOV ze strany Olomouce. Obec Grygov s touto dotací souhlasila, její objem nakonec dosáhl hodnoty 20,25 milionu korun. Dne 28. prosince 1992 začala zmiňovaná 6. etapa skládkování, která později u občanů Grygova vyvolala nesouhlas a od středečního rána dne 1. září 1993 do následujícího dne šest občanů obce Grygov, z čehož dva byli členy obecního zastupitelstva, provedli blokádu skládky, takže byla na uvedenou dobu nefunkční. V olomouckých TSMO se nahromadilo 11 vozidel s odpadem, vyčíslená škoda činila asi 30 tisíc korun, ředitel TSMO ing. Karel Walter podal na účastníky blokády trestní oznámení. Starostka obce Grygov Božena Skopalíková se od blokády skládky distancovala.

Zřizovatelem skládky byl ÚMO, jejím provozovatelem TSMO. Závěrem našeho pohledu na odpadové hospodářství města přinášíme ještě informace o odpadních vodách. Městská čistička odpadních vod byla v Olomouci uvedena do provozu v roce 1968 a nastavena na denní dávku 30 tisíc krychlových metrů. Toto množství však tvořilo zhruba jen 60 % skutečné denní dávky, takže nečištěný zbytek odcházel do řeky Moravy. Každoroční pokuta pro Povodí Moravy ve výši 25-30 milionů korun se rozpočítala v položce stočné a zaplatili ji tak občané města. Rekonstrukce olomoucké ČOV probíhala od roku 1990 prostřednictvím firem Hydroprojekt Ostrava a Ingstav Kojetín v objemu přibližně 600 milionů korun, přičemž kapacita byla zvýšena téměř na trojnásobek. V této podobě fungovala ČOV Olomouc v dalších letech bez větších potíží s výjimkou povodňového roku 1997, kdy byla její kapacita vysoce překročena, byla krátkou dobu nefunkční a nečištěný odpad odtékal řadu dní do koryta rozvodněné Moravy.

Tabulka 4.15: Přehled cenových relací při likvidaci TDO v Olomouci (1993)

měrná jednotka	cena Kč
popelnice 110 l/rok	657 + 33 Kč DPH
kontejner 1100 l/rok	4600 + 230 Kč DPH
popelnice 110 l/rok - organizace	1124 + 56 Kč DPH
kontejner 1100 l/rok - organizace	7867 + 393 Kč DPH

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Kapitola 5

Politika
Kultura
Společnost

Začátkem roku přijalo Zastupitelstvo města Olomouce (ZMO) politický dokument s názvem „Stanovisko ZMO k protikomunistickému boji." Při hlasování podpořilo přijetí celkem 36 zastupitelů a byl tedy schválen zhruba 90% městských poslanců. V dokumentu se hodnotilo období mezi roky 1948 a 1989 a bylo označeno jako období porušující lidská a občanská práva.Všem, kteří se nějakým způsobem zasloužili o pád komunistického režimu, byla dokumentem vyjádřena úcta a poděkování. V podobném duchu se nesl i obsah zvláštního dopisu zaslaného na jaře představitelům vedení města ze strany někdejších příslušníků Pomocných technických praporů (PTP) z padesátých let a členů polistopadové organizace Moravskoslezského svazu PTP-VTNP. V okrese Olomouc měl svaz 325 registrovaných členů, z toho 131 žilo přímo v Olomouci. V době politické nesvobody před rokem 1989 měli někdejší příslušníci PTP za sebou často mnohaleté pobyty v táborech nucených prací a po propuštění byli zařazeni do tzv. kategorie" E" vojenské registrace, měli i zvláštní záznam v občanském průkazu. V dubnu 1993 byl zvolen i nový dvacetičlenný Okresní výbor Svazu nuceně nasazených (SNN), organizace, která sdružovala občany města a okresu Olomouc narozené většinou mezi roky 1918-1924, kteří prošli za druhé světové války německými pracovními tábory a podniky jako protektorátní příslušníci. V Olomouci byl SNN založen v roce 1992 a na tehdejší ustavující sjezd se sešlo 381 osob z 670 pozvaných. Zahajovací projev na sjezdu SNN pronesl Jiří Machek st.

Dokument ZMO

Po dlouhých 50 letech se dočkali olomoučtí Junáci opět svého Skautského domova. Získali jej od města v objektu bývalých kasáren Prokopa Holého na Novém Světě. Rekonstrukce junácké klubovny proběhla za pomoci pražského centra Junáka a nové Okresní rady Junáka. Ve čtvrtek 20. května se z iniciativy olomoucké odbočky Klubu angažovaných nestraníků (KAN) uskutečnila beseda s redaktorkou Rádia Svobodná Evropa (RFE) Olgou Valeskou. Akce proběhla ve Václavkově sále a uváděl ji RNDr.

Junák

Petr Los z olomoucké přírodovědecké fakulty a ing. Martin Matzenauer. V diskusi padaly i výtky vůči polistopadové praxi stanice, která podle názoru svých olomouckých kritiků ztratila svého nekompromisního bojového ducha.

Člen olomoucké skupiny ekologického Hnutí Duha Petr Vozák byl zraněn při srážce ekologických aktivistů s členy demoličních čet v severočeských Libkovicích, které měly být „obětovány" těžbě hnědého uhlí. Zraněný olomoucký aktivista byl hospitalizován v nemocnici v Mostě.

V prostředí olomoucké lokální politické scény bylo možno na začátku kalendářního roku zaznamenat jednání uvnitř oblastní organizace Křesťansko- demokratické strany (KDS). V sobotu 30. ledna 1993 se konala konference této strany spojená s volbou předsedy oblastního výboru strany. Tím byl téhož dne zvolen ing.arch. Tomáš Černoušek z Olomouce. V průběhu jednání konference vystoupila bývalá poslankyně FS a předsedkyně školské komise KDS dr. Marcela Rybková-Nováková. Jednání byl přítomen i stávající předseda KDS Václav Benda, který během pobytu v Olomouci navštívil i Radíkov a poskytl rozhovor olomouckým Hanáckým novinám, které ho otiskly v úterý 2. února. KDS

Na místní politické úrovni se v únoru projevil pohyb i na opačné straně spektra - bývalý poslanec FS Pavel Dostálo (ČSSD) na tiskové konferenci své strany sdělil, že na funkci předsedy sociální demokracie aspirují jako kandidáti Pavel Novák a Miloš Zeman. Odchod stávajícího předsedy strany Horáka označil Dostál za nutný a podmíněný především nezbytnou generační obměnou. Předseda Moravskoslezské komory ČSSD prof. Josef Fischer, klíčová postava olomoucké sociální demokracie v této době, se k situaci vedení strany nevyjádřil. Na rozhraní roku 1992-1993 se v ČSSD vytvořily dva politické proudy - jeden v čele s politiky Novákem a Fišerou preferující směřování republiky do struktur EU a NATO, druhý v čele s dvojicí Zeman-Miler upřednostňující tzv. Visegrádskou skupinu. Levicové politické síly ve městě ČSSD

o sobě daly vědět dne 30. dubna 1993 na tzv. předmájové veselici organizované v olomouckém Národním domě místními členy Komunistické strany Čech a Moravy (KSČM) a Levého bloku (LB). Na akci byl přítomen člen ÚV KSČM doc. Jiří Machalík a jeho stranický kolega a poslanec Ortmann, stranu Levý blok zastupovala někdejší kandidátka LB na úřad prezidenta poslankyně Marie Stiborová. KSČM

Rok 1993 byl rokem rozdělení československé federace na dva samostatné subjekty - Českou a Slovenskou republiku. Politické napětí provázející federální „rozvod" vzbuzovalo u řady obyvatel obou částí státu zvýšené emoce, proběhla vlna nacionálně laděných akcí na obou stranách hranice. Na české politické pravici se v této souvislosti pokoušela zviditelnit především Republikánská strana Československa vedená dr. Miroslavem Sládkem (SPR-RSČ). Sládkovi republikáni svolali na čtvrtek 21. října 1993 mítink na olomouckém Horním náměstí, na němž šéf strany Sládek odmítl rozdělení státu a kritizoval blížící se oslavy 28. října na české straně „těmi, kteří rozbili republiku." SPR-RSČ

Největší pravicová strana republiky, Občanská demokratická strana (ODS), vznikla na začátku roku 1991 v olomoucké Sidii pod vedením Václava Klause. V sobotu 6. února 1993 se ve stejném prostředí a místě konal reprezentační ples ODS. Jako moderátor vystoupil člen rady ODS Olomoučan Ivan Langer, přítomen byl stávající ministr spravedlnosti ČR JUDr. Jiří Novák (ODS). V roce 1992 při stejné příležitosti proběhla dražební aukce, při níž byla dražena vázanka zakladatele strany Klause - za 5000 Kč ji tehdy zakoupila místní majitelka módního butiku Jana Forcher. Strana občanských demokratů se v Olomouci záhy etablovala především mezi podnikatelskou veřejností a lidmi z vyšších společenských vrstev, zhruba tři roky po svém založení pak již dosáhla takového vlivu, že mohla zahájit vítězné tažení i na poli regionální politiky a nakonec v roce 1994 získat i post primátora města Olomouce v osobě někdejšího oblastního mluvčího ODS

strany Ivana Kosatíka. V sobotu 16. října 1993 se konalo jednání severomoravského regionálního sdružení ODS v Olomouci za přítomnosti svého předsedy MUDr. Miroslava Macka. Jednání byli dále přítomni poslanci ODS Otakar Vychodil, Petr Nečas a předsedkyně olomouckého oblastního sdružení strany Marta Vláčilová, členka Výkonné rady ODS. Klíčové jednání místní ODS pak proběhlo v sobotu 20. listopadu, kdy proběhla volba zástupců do Výkonné rady ODS za účasti výkonného místopředsedy ODS Petra Čermáka. Na post regionálních zástupců ve Výkonné radě ODS kandidovalo 14 kandidátů, z nichž bylo zvoleno pět. Šlo o Miroslava Macka, Petra Hapalu, Radima Nováčka, Stanislava Žaluda a Martu Vláčilovou, která tak dočasně obhájila svůj post ve vrcholném orgánu strany jako předsedkyně oblastní rady ODS v Olomouci. O týden později, dne 28. listopadu na kongresu ODS v Kopřivnici, byli do vedení ODS (Výkonná rada ODS) ale ze severomoravského regionu nominováni jen tři kandidáti - Miroslav Macek, Petr Hapala a Radim Nováček. Marta Vláčilová, předsedkyně Oblastní rady ODS v Olomouci, nebyla ve funkci členky Výkonné rady ODS potvrzena.

Armáda

I po listopadu 1989 zůstala armáda ve městě trvale přítomna řadou objektů a umístěných jednotek. Město bylo nakonec využito jako centrum vojenského velení v rámci Armády české republiky (AČR). Nedaleko Olomouce se navíc nalézá tradiční vojenský výcvikový prostor Libavá a vojenská základna AČR v obci Přáslavice. Již na začátku roku (leden 1993) proběhla vojenská přísaha nováčků železničního vojska v Olomouci-Bělidlech, kterou vykonaly tři stovky mladých vojáků. Ministr obrany ČR Antonín Baudyš (KDU-ČSL) při své lednové návštěvě Olomouce hovořil na tiskové konferenci v přítomnosti náčelníka GŠ AČR ing. Karla Pezla o redislokaci vojsk po rozdělení republiky. V této souvislosti bylo oznámeno, že 30% leteckých sil bude přesunuto na Slovensko a nová česká armáda bude mít přibližně 48 tisíc profesionálních vojáků. Část uváděného vojenského prostoru Libavá

byla 1. května 1993 zpřístupněna veřejnosti na základě zvláštní vyhlášky VÚ Libavá č. 2/93 tak, že hlavní parkoviště pro návštěvníky bude umístěno v obci Kozlov-Boškov. V jižní části střeleckého prostoru byly prováděny ostré střelby jen v pracovní dny a směrovány severním směrem. V květnu zorganizoval genpor. František Podešva seminář pro velitele moravských vojenských jednotek s tematikou šikany v armádě, kterého se účastnili i příslušní důstojníci z Olomoucka. Koncem května zavítala do města skupina osmnácti vojenských přidělenců zahraničních zastupitelských úřadů. Do Olomouce se přemístili vrtulníkem a z neředínského heliportu byli převezeni do Vojenského velitelství Střed (VVS). Přidělenci zde byli přivítáni velitelem VVS generálem Podešvou a setkali se rovněž s primátorem Milanem Hořínkem, arcibiskupem Janem Graubnerem a přednostou Okresního úřadu v Olomouci Františkem Neplechem (KDU-ČSL). Delegaci zahraničních přidělenců vedl kanadský plukovník James D. Hunter.Další návštěva poctila olomoucké vojáky v úterý 1. června v podobě čtyřčlenné delegace z Rakouska v čele s Korpskommandantem armády Rakouské republiky genplk. Manfredem Mitterbauerem. Jako doprovod přijel vojenský přidělenec Rakouska v ČR brigádní generál Walter Schmidt a několik dalších vyšších rakouských důstojníků. Také Rakušany přijal primátor města Hořínek a velitel VVS generál Podešva. V červenci proběhla v Olomouci personální změna ve vysokém armádním postu náčelníka generálního štábu AČR. V úterý 13. července byl na VVS v Olomouci představen nový náčelník GŠ AČR genmjr. Jiří Nekvasil. Podle rozhodnutí nejvyšších armádních kruhů se od 1. dubna 1994 VVS Olomouc změní na velitelství armádního sboru a divize budou přebudovány na brigády.

Na podzim roku 1993 se několika armádním objektům ve městě dostalo nového využití v civilním sektoru. Pro příklad můžeme uvést např. Jánošíkova kasárna, která byla přidělena nově olomouckým hasičům či Kasárna 9. května, jejichž jižní část byla

poskytnuta škole pro sluchově postižené ze Sv. Kopečka a jižní pro potřeby ZUŠ. Ostatní zde přiléhající objekty byly demolovány v souvislosti s výstavbou tramvajové trati na Envelopě. V říjnu byla vojenská služba v republice zkrácena na 12 měsíců. Od útvarů v podřízenosti VVS Olomouc bylo propuštěno do zálohy 2510 vojáků, nově povoláno bylo 3000 branců, z toho 2936 k útvarům VVS Olomouc. V samotné posádce Olomouc nastoupilo na podzim 265 povolanců na šestitýdenní přijímač. Spolu s posádkou Přáslavice byl celkový stav nováčků dne 1.10.1993 v počtu 700. Vojenskou přísahu vykonali před olomouckou radnicí ve čtvrtek 28. října, kde k nim promluvil primátor města Milan Hořínek.

Nový kalendářní rok ve světě sportu zahájil ve městě legendární plavec-vytrvalec František Venclovský, přemožitel kanálu La Manche, když v sobotu 6. února 1993 přeplaval stanovený úsek Moravy v XXXII. ročníku soutěže zimních plavců TJ Sigma Hodolany. Na začátku roku byli rovněž vyhlášeni sportovci Olomoucka za rok 1992, kde situace dopadla následovně - v kategorii seniorů byl vítězem vyhlášen fotbalista Maroši, mezi kolektivy fotbalový tým SK Olomouc Sigma MŽ a v kategorii juniorů veslaři Polášek a Matuščík. Pro nejširší veřejnost byl organizován letní Běh míru v Olomouci, který proběhl ve středu 3. června. Pochodeň běhu zapálil primátor města Milan Hořínek, akci doprovázelo vystoupení mažoretek, dechovky a diskotéka Richarda Pogody. Mezi běžci nechyběl i přednosta Okresního úřadu v Olomouci JUDr. František Neplech či předseda OV ČSTV dr. Lubomír Dvořák. Pochodeň poté putovala na česko-německou hranici a odtud do USA. Běžce závodu tvořili většinou členové olomoucké Ligy 100. Daleko náročnější akce byla zahájena v pondělí 7. června, kdy se na 12000 km dlouhou trasu po kanadských řekách a jezerech vydala olomoucká manželská dvojice Otakara a Diny Štěrbových. Jejich trasa byla poté zahájena ve Vancouveru na speciálním gumovém nafukovacím člunu s motorem. Expe-

Sport

dice po kanadských vodních tocích byla již jedenáctou Otakara Štěrby, děkana fakulty UP, která byla součástí jeho projektu obeplout zeměkouli po vnitrozemských jezerech a řekách.

Pro rozvoj cyklistického sportu i na nejširší úrovni se rozhodlo město podporovat rozvoj a další rozšiřování cyklostezek. Známým iniciátorem tohoto projektu byl MUDr. Raclavský, nadšený cyklista a zároveň i olomoucký radní. V městském rozpočtu byla v kapitole 710 (doprava) provedena úprava znamenající přesun částky 50 tisíc korun na cyklistické stezky. Část olomouckých cyklostezek využívala trasy vedoucí městskými parky. především Čechovými a Smetanovými sady.

HC Olomouc

Lední hokej prožíval ve městě začátkem devadesátých let své slavné období. Mužstvo Olomoučanů bylo součástí tehdejší nejvyšší federální soutěže a bylo schopno porážet i špičkové hokejové soutěže, jako např. severočeský tým z Litvínova - v úterý 26. ledna zvítězil HC Olomouc nad Severočechy v poměru 3:1. Poté odcestovali olomoučtí hráči na osmidenní soustředění na Kanárských ostrovech. Ve sportovním tisku byla Olomouc hodnocena jako jeden z nejlepších celků na domácím ledě. Zásluhu na tom měli jistě i tehdejší trenéři Jiří Matějů a Lubomír Fischer, stejně jako hráči, např. vynikající útočník Nedvěd a gólman Blažek. V březnu 1993 přešel bývalý kapitán HC Mora Olomouc Jiří Dopita, tehdy již hráč amerického týmu Boston Bruins do německé bundesligy a jeho novým působištěm se stal Eisbärenn Berlín, kde podepsal smlouvu na dva roky. Prezident HC Mora Olomouc Pavel Čech podepsal v prosinci smlouvu mezi HC Olomouc a HC Edmonton Oilers s šéfem" Olejářů" Glennem Sotherem. Úspěchy olomouckého hokeje bohužel ovšem nebyly trvalé a po několika letech slávy a vrcholu se dostavila stagnace a nakonec strmý pád spojený se zánikem ligového hokeje ve městě. Druhým důležitým profesionálním sportem ve městě byl fotbal představovaný prvoligovým celkem SK Olomouc Sigma MŽ. V květnu bylo rozhodnuto o stavbě stožárů s osvětlením fotbalového stadionu, které

SK Sigma

by umožnilo hrát i při umělém osvětlení. Západní stožár dosáhl výšky 42,3 m se 46 reflektory, východní pak 40,6 m s 28 reflektory. Autorem projektu byl olomoucký architekt Stanislav Žerava, investorem SK Sigma MŽ, dodavatelem firma Bestol, s.r.o. Použitá technologie byla výrobkem firmy Philips Lighting Praha a celá stavba si vyžádala náklad ve výši 15,2 milionu korun. Po dvou úspěšných sezónách, kdy Sigma hrála v poháru UEFA, se v roce 1993 nakonec Hanákům dařilo méně. V čele týmu stál manažer klubu Jiří Kubíček, trenérem byl Karel Brückner (do září 1993). Během června bylo uvolněno celkem 11 hráčů Sigmy, z německého Oldenburgu naopak přišel Oldřich Machálek. Jako nejlepší hráči Sigmy let 1992/1993 byli označeni Mároši, Látal,Vaďura a Kotůlek. V pátek 3. září proběhla premiéra další novinky fotbalového stadionu - umělý trávník na jeho povrchu od firmy Horstav. Došlo i na střídání na postu trenéra týmu. Ke dni 3. září 1993 byl pro herní neúspěchy týmu odvolán Karel Brückner a nahrazen ve funkci svým dosavadním asistentem Vlastimilem Paličkou. Smlouvu s Brücknerem měla Sigma uzavřenou do června 1994. Ve funkci manažera mužstva Sigmy MŽ byl potvrzen Mgr. Jiří Kubíček. Závěrem informací o olomouckém vrcholovém hokeji a fotbale uvádíme tabulkové přehledy týkající se obou populárních sportů.

Tabulka 5.1: Personální složení HC Mora Olomouc (1993)

trenér	Jiří Matějů, Lubomír Fischer
hráči	Blažek, Nedvěd, Paška, Dostál, Ritli, Benýšek, Skácel, Handl, Slavík, Nohel, Konečný, Haman, Kaděra, Smolík, Němčický, Pavlík, Brančík, Navrátil

Mediální scéna nebyla ve městě na začátku deváté dekády století nijak pestrá, srovnáme-li např. situaci s dobou předválečnou, kdy ve městě vycházelo šestnáct českých a německých periodik. Od března 1990 vycházely v Olomouci Hanácké noviny, zpočátku

Regionální tisk

Tabulka 5.2: Personální složení SK Sigma Olomouc MŽ (1993)

trenér	Karel Brückner*
hráči	Machala, Kotůlek, Kovář, Vaďura, Chudý, Šnajdr, Mároši, Harus, Látal, Barbořík, Kirschbaum, Vnuk, Šavrňák, Kerbr, Balcárek, Fujdiar, Homola, Přibyl, Vaniak

*) do 3.9.1993

Tabulka 5.3: Postavení SK Sigmy Olomouc MŽ v tabulce 1. české fotbalové ligy (1993)

pořadí	srpen 1993	prosinec 1993
1	Sparta	Sparta
2	Drnovice	České Budějovice
3	Bohemians	Slavia
4	Ostrava	Ostrava
5	Slavia	Liberec
6	České Budějovice	Zlín
7	Zlín	Plzeň
8	Vítkovice	Drnovice
9	Cheb	Cheb
10	Liberec	Viktorie Žižkov
11	Olomouc	Brno
12	Viktorie Žižkov	Olomouc
13	Plzeň	Bohemians
14	Dukla Praha	Hradec Králové
15	Brno	Vítkovice
16	Hradec Králové	Dukla Praha

Zdroj: HN 1993

ještě souběžně se Stráží lidu, při jejichž vzniku stáli tři redaktoři někdejšího Zpravodaje OF Olomouci od prosince 1989 - Václav Burian ml., Marcela Žůrková a Petr Dvořáček. V pátek 17. září se na scéně objevilo další místní periodikum v podobě týdeníku Hanácký kurýr. Při vzniku nového týdeníku stál jako šéfredaktor Vladimír Coufal, bývalý redaktor týdeníku Zelení a doba, a prezident olomouckého Business Clubu ing. Aleš Přichystal. V redakci Kurýru působil např. i nestor olomoucké žurnalistiky Rostislav Czmero. V září 1993 vycházely tedy ve městě s různou periodicitou tiskoviny Hanácké noviny, Puls, Patriot a Hanácký

kurýr. Již potřetí vyšel v témže roce kalendář Hanáckých novin Rok na Hané v redakci PhDr. Milana Ticháka st., zaměřený především na regionální kulturu a literaturu. Postupný rozvoj moderního média, kterým se v této době stala kabelová televize, se již stal nezadržitelným. Jeho počátky byly ovšem skromné - v roce 1993 mělo kabelovou televizi (KT) zavedenou ve městě asi 1000 domácností, tedy asi 2,5% obyvatel Olomouce. V březnu vyhlásilo město novou veřejnou soutěž na řešení KT a jako nejlepší byl vybrán poté projekt s.p. AŽD Praha ve spolupráci se společností Elektronika TVS Příbram. Potom došlo k dalšímu postupnému plošnému rozvoji sítě KT v jednotlivých lokalitách města, nejdříve v jeho novější panelové zástavbě. Kabelové televizi zpočátku ovšem konkurovalo bezdrátové šíření televizního signálu z vysílací antény umístěné na budově univerzity. Příjem tohoto signálu vyžadoval speciální televizní anténu a byl ukončen tím, že používaná frekvence byla obsazena státními komunikačními institucemi. Na svém posledním zasedání v prosinci jednala RMO o šíření KT ve městě a přidělila nebytové prostory k činnosti firmě ZZIP Communications, s.r.o. s podmínkou, že bude uzavřena smlouva o TV vysílání. Šlo o zhruba 150 čtverečních metrů v ulici Čajkovského č. 14, kde posléze vznikla redakce KT městského informačního systému. vedoucím pracovníkem ZZIP C byl dr. Zdeněk Zukal. Na konci roku 1993 již byla KT asi v 6000 olomouckých domácnostech. Jednání byla současně vedena i s TV Nova, která od února 1994 plánovala vysílání regionálních zpravodajských bloků. Provoz společnosti ZZIP byl dotován ročně částkou zhruba 1,2 milionu korun z rozpočtu města, společnost dodávala půlhodinové pořady vysílané v premiéře v úterý a reprízované ještě v průběhu týdne.

Kabelová televize

Po přibližně dvou letech obtížného jednání zahájilo na podzim provoz i Rádio Olomouc. Jeho provozní prostory vznikly nad studiem Čs. rozhlasu v domě na Horním náměstí č. 21. Návštěva ředitele Čs. rozhlasu u primátora města Olomouce Milana Ho-

Rádio Olomouc

řínka v říjnu vyústila v dohodu o zahájení činnosti lokálního rádia, která byla stanovena na listopad 1993. Frekvenci pro vysílání rádiové stanice přidělovala parlamentní Rada pro RaTV vysílání, jejímž členem byl i ředitel Moravského divadla v Olomouci Josef Josefík.

Svého času se stala (díky článku v týdeníku Mladý svět) celostátně „známou" olomoucká zřícenina domu na rohu ulic Pavelčákova a Svobody. V březnu 1992 se začalo s opravou zničeného objektu (firma INTES) a objem nutných prostředků byl vyčíslen na částku 15-20 milionů korun. Stavbu posléze dokončila firma GEMO, s.r.o. a bylo rekonstruováno přibližně 10 tisíc krychlových metrů prostoru na komerční využití. Hotel GEMO, který zde zahájil činnost, byl zařazen mezi špičkové ubytovací kapacity města. V červnu byla otevřena (po rekonstrukci) kaple Božího těla v Univerzitní ulici. Barokní interiér byl doplněn expozicí k výročí sv. Jana Nepomuckého a bl. Jana Sarkandera. Kaple vyznačující se výbornou akustikou začala sloužit i jako místo konání koncertů především duchovní hudby. Celkem osm let trvala restaurace Morového sloupu na olomouckém Dolním náměstí. Stavba z let 1713-1715 byla postavena z odkazu krajského hejtmana Leopolda Antonína Saka z Bohuňovic podle projektu Václava Rendera a sochaře Jana Sturmera. Restaurační práce na sloupu prováděli v 80. letech manželé Raflovi z Prahy (1986). Po třech letech na práci pokračovala místní firma Ladislava Werkmanna a v roce 1990 byl sejmut dřík sloupu nacházející se v havarijním stavu. Ve Stěživech u Hradce Králové byl vyroben nový dřík a na něj pomocí čepu usazena hlavice s Immaculatou. Teprve potom se zjistilo, že dřík má opačný smysl své šroubovice. Řešení se nakonec přece jen našlo - byl vyroben nový pravotočivý dřík za režijní cenu, který zaplatila firma Werkmann, mohla si ale zároveň ponechat nadbytečný levotočivý dřík pro svou potřebu.

Morový sloup

Koncem kalendářního roku se na veřejnosti znovu objevil problém stávajícího olomouckého orloje. Už v roce 1989 vznikla ve

městě tzv. Asociace pro rekonstrukci olomouckého orloje (AROO) především reprezentovaná těmi, kteří odmítali dobově politicky podmíněnou tvář orloje, jak ji vytvořili manželé Svolinští v roce 1955. Ve středu 24. listopadu 1993 se náměstek olomouckého primátora ing. Vladimír Pokorný (KDS) obrátil na poslance městského zastupitelstva v otázce orloje. Hovořil o dvou možných řešeních - buď ponechat orloj bez změny v podobě roku 1955, nebo přikročit k jeho rekonstrukci. Druhá varianta by znamenala - podle slov Pokorného - vyčlenit z rozpočtu částku 0,5 milionu korun a vyhlásit mezinárodní soutěž na řešení rekonstrukce. Předložené modely vystavit veřejnosti a vítězný projekt po komunálních volbách v roce 1994 realizovat. Ve věci nakonec v dalším čase převládl historizující přístup a orloj byl označen za dokument příslušné historické epochy, který svou roli bude hrát v té podobě, ve které byl vytvořen.

Zahraniční kontakty

Celá řada zahraničních návštěv zavítala v průběhu roku do hanácké metropole, ať to byly důvody politické, kulturní či komerční. Město pokračovalo ve svých stycích se zahraničními partnerskými městy, mezi něž patřilo francouzské Anthony, švýcarský Luzern, nizozemský Veenendaal a nejnověji americké Owensboro. Mezi olomouckými jednotlivci sehrál v tomto smyslu významnou roli amerikanista a rektor UP Josef Jařab, především díky svým kontaktům v americkém zámoří. První návštěva z Nizozemí přijela do Olomouce již v dubnu (15. dubna 1993 návštěva starosty Veenendaalu Franka Brinka), druhá v červnu a poslední v prosinci. V listopadu Olomoučané Holanďanům návštěvu oplatili. Do Nizozemí ve dnech 29.-30. listopadu 1993 odjel primátor města Olomouce Milan Hořínek, jeho náměstek ing. Vladimír Pokorný, vedoucí kanceláře primátora Květa Princová s děkan pedagogické fakulty PhDr. František Mezihorák. Ve Veenendaalu podepsal primátor Hořínek smlouvu o spolupráci obou měst a vytvoření tzv. platformy pro její koordinaci. Zároveň byla primátorem Hořínkem a starostou Frankem Brinkem podepsána dekla-

race o záměru partnerské smlouvy mezi oběma městy podléhající ratifikaci RMO a partnerského orgánu Veenendaalu. Během prosincové návštěvy Holanďanů v Olomouci (11.12.1993) byla realizována finanční pomoc městu Olomouc ve výši 350 tisíc korun a 20 tisíc guldenů určených pro olomoucký Tyfloservis.

O návštěvě olomoucké delegace v Holandsku referoval primátor Hořínek na zasedání RMO dne 7. prosince a požádal členy RMO o schválení deklarace budoucí partnerské smlouvy. Mnohem staršího data jsou kontakty Olomouce s italským městem Reggio Emilia (1964). V úterý 22. června přijela do Olomouce delegace z Itálie, prohlédla si např. závody MILO Olomouc, OLMA Olomouc a Výstaviště Flora Olomouc, došlo i k setkání s rektorem UP Josefem Jařabem či arcibiskupem Janem Graubnerem. Italskou delegaci tvořili dr. Mario Marchi, Silvio Prampolini, Marco Brondi a Bibliardi Mariangelová. Ve čtvrtek 12. srpna navštívila svou výstavu v MUO francouzská malířka Sophia Curtilová. Její výstavu uspořádal již v roce 1987 v místním Divadle hudby sochař Pavel Herynek. Curtilová studovala na AVU v Praze v roce 1967 a přijela do Olomouce na pozvání MUO se svým českým manželem sochařem Milošem Cvachem. V pondělí 16. srpna přijal na radnici primátor Milan Hořínek delegaci z bavorského města Nördlingenu. Spolu se starostou města Paulem Klingem přijeli i tři bývalí Olomoučané, odsunutí z Československa v roce 1946. Členem delegace z Nördlingenu, kam byla odsunuta velká část Němců z Olomouce a jeho okolí, byl i předseda tamního krajanského spolku Herbert Prochaska. V polovině listopadu dostal olomoucký primátor odpověď z ministerstva zahraničních věcí v Praze, na něž se obrátil dopisem ze dne 10. listopadu 1993 ve věci možné návštěvy papeže Jana Pavla II. v Olomouci. Ministerstvo zahraničí postoupilo Hořínkův dopis svému teritoriálnímu odboru a v případě, že by k návštěvě došlo, deklarovalo svůj zájem v této otázce spolupracovat s Úřadem města Olomouce. Jak známo, k návštěvě římského papeže v Olo-

mouci opravdu došlo v roce 1995 a Jan Pavel II. zde kanonizoval dva nové katolické světce - Jana Sarkandera a Zdislavu z Lemberka.

Díky zmiňované iniciativě rektora Univerzity Palackého amerikanisty Josefa Jařaba navštívilo město několik osobností ze Spojených států amerických, kde Jařab řadu let působil v univerzitních kruzích. Jařab zprostředkoval např. pobyt Čechoameričana Kvídery jako komerčního poradce RMO, pozval do Olomouce např. i básníka Kerryho Shawn Keyse z amerického státu Pennsylvania, ovlivněného poezií svého krajana Ezry Pounda. Keyse překládal do češtiny olomoucký básník a překladatel anglosaské a americké literatury pracující pro nakladatelství Votobia Petr Mikeš. Mikeš také nakladatelsky připravil výbor Keysových textů pro publikaci.Koncem listopadu ale do Olomouce přijela americká osobnost mimořádného významu v podobě sedmašedesátiletého básníka Allana Ginsberga. Ginsberg byl v českém prostředí tehdy již potřetí. Vůbec poprvé se dostal do někdejšího Československa v roce 1965 a stal se tehdy králem pražského majálesu. Vzápětí byl ovšem na popud tehdejšího prezidenta Novotného z ČSSR vyhoštěn. Po pádu komunismu navštívil Ginsberg republiku v květnu roku 1990, kdy byl také poprvé v Olomouci. Jeho třetí návštěva proběhla v rámci kurzu American Open Poetics na pozvání rektora Jařaba a básník ve středu 24. listopadu přednášel a recitoval, někdy za vlastního doprovodu na harmonium na olomoucké univerzitě. S Ginsbergem spolupracoval hudebně i známý jazzman-Olomoučan Emil Viklický. Allan Ginsberg je považován za zakladatele moderní americké poezie tzv. beat-generation.

Allan Ginsberg

Krátce po návštěvě amerického beatnika se město Olomouc stalo prvním českým městem, které navázalo kontakt s americkým městem na bázi tzv. partnerského města (Sister City). Tímto „sesterským městem „pro Olomouc se stalo město Owensboro ze státu Kentucky. Vedoucím americké delegace byl vysokoškolský učitel historie prof. William R.West, dalšími členy delegace byli

viceprimátorka Owensboro Alma Luise Randolphová, Ruth Gehresová z tamní univerzity a dvojice městských úředníků Rodney Berry a Burley Phelan, zabývajících se kulturou a turismem. pro Američany byl připraven od soboty 11. prosince program prohlídky města Olomouce spjatý s kontakty na české straně. Návštěva trvala až do středy 15. prosince 1993. Podíl prof. Westa na vzniku partnerských měst Olomouc-Owensboro byl po letech ohodnocen udělením Ceny města Olomouce.

Turismus

Trvalým problémem města Olomouce, tak vzdáleného Praze, bylo získávání turistů, zejména zahraničních. Barokní centrum města, prohlášené již v minulosti za unikátní, bojovalo v minulosti a bojuje i dnes s oněmi 250 kilometry, které je dělí od Hradčan a Karlova mostu. Tento boj není bohužel vítězný ani dnes, kdy se dalším „esem v rukávu" stal Trojiční sloup řazený do kodexu UNESCO. Pro turistickou sezónu 1993/94 uložila RMO živnostenskému odboru ÚMO zajistit propagaci města v katalogu Tagung & Hotelreise pro německy mluvící turisty a zmapovat dostupné materiály o Olomouci. Vedení stavebního odboru bylo pověřeno zajistit instalaci orientačního systému ve městě. Ředitel Technických služeb dostal za úkol vypracovat návrh na vybudování sítě veřejných WC. Komise cestovního ruchu sestavila redakční radu v čele s PhDr. Vladimírem Spáčilem, která byla pověřena vytvořením informativní skládačky formátu A6 vhodnou pro distribuci. Firma Analýza vypracovala během roku pro radnici nákladem 125 tisíc korun třídílnou studii cestovního ruchu. V listopadu vydalo nakladatelství Danal nákladem 200 tisíc korun turistický průvodce městem. V rámci turistických veletrhů se město prezentovalo v lednu v Brně (GO93) a rovněž (méně úspěšně) na výstavě LUGA 93 v Luzernu (duben 1993). Během Dnů evropského dědictví na začátku září byla zajištěna průvodcovská služba CK Aquilla a Gaudeamus a zdarma zpřístupněny historické památky města. Ve spolupráci s firmou Daruma Plzeň bylo instalováno devět orientačních tabulí ve městě a po-

depsána smlouva s firmou VEA na šest otáčivých informačních hodin v centru města. přes všechny tyto a další aktivity se situaci v oblasti turismu nedařilo zásadně změnit a město zůstávalo městem „na jeden den." Moravské divadlo Olomouc (MDO) získalo v roce 1993 na inovaci světelného parku grant od japonské vlády ve výši 45 milionů jenů. Výše částky na další rekonstrukční práce v objektu MDO byly stanoveny na 29 milionů korun. Před vedením divadla v čele s ředitelem Josefem Josefíkem stály na začátku roku čtyři hlavní úkoly - pokračovat v další etapě rekonstrukce hlavní budovy divadla, rozhodnout o dalším osudu budovy hodolanského divadla, zabezpečit výstavbu skladů kulis a dílen a pořídit nový vozový park pro divadlo. MDO fungovalo jako stálé repertoárové divadlo s operou, operetou, činohrou a baletem, oproti roku 1990 poklesl počet zaměstnanců MDO z 427 na 290, plánovaný příspěvek z rozpočtu města na rok 1994 činil 33,8 milionu korun. Zhruba 75% nákladů divadla představovaly mzdy zaměstnanců, průměrná mzda činila 4872 Kč a patřila k nejnižším v republice. Za sezónu odehrálo divadlo celkem 12 premiér, celkový počet představení byl 323, z toho činohra 111, opera 76, opereta 90, balet 23 a pohádka 23. Návštěvnost v MDO činila v roce 1993 62,4% kapacity, celkem navštívilo divadlo 103 049 návštěvníků, nejvíce - 29 257 na činohru, nejméně na balet (7811). Průměrný počet návštěvníků jednoho představení činil 319 osob, průměr vstupného byl 23,6 Kč. Soubor MDO dvakrát hostoval v SRN, celkem dvanáctkrát v různých divadlech v republice. Celkové náklady na provoz MDO v roce 1993 činily 35,230 milionu korun, vlastní výnosy 5,230 milionu korun, dotace z rozpočtu města 30 milionů korun. Novým dirigentem opery MDO se v lednu stal Travis Hatton z amerického státu Kalifornia. V neděli 7. února měla premiéru hra „Dva na smetišti" autorské trojice Horníček-Dostál-Pogoda v hodolanském Hudebním divadle. Hra byla nastudována v Brně a na realizaci se podílel Miroslav Horníček. Režisérem olomoucké inscenace byl Pavel Dostál. Ten opustil

Moravské divadlo

divadlo v dubnu jako někdejší poslanec a stávající člen předsednictva ČSSD po vypršení termínované smlouvy s MDO. V březnu se Pavel Dostál zúčastnil konkurzu na šéfa činohry MDO a umístil se mezi čtyřmi uchazeči na třetím místě. Novým šéfem činohry se pro sezónu 1993/94 stal Ivan Balaďa.

Především mladou generací a studenty bylo i v minulosti hojně navštěvováno olomoucké Divadlo hudby (DH), které v roce 1993 oslavilo 25 let své existence. Jeho stálou ředitelkou od doby vzniku byla PhDr. Libuše Šlezarová, která byla ve funkci magistrátem v roce 1993 znovu potvrzena. Snahou dramaturgie DH bylo od počátku doplnění kulturní scény ve městě netradičními dramatickými formami. Návštěvnost DH dosahovala 70% a bylo vítaným doplněním uměleckého dění v Olomouci. V lednu uvedlo DH večer próz Jana Čepa v pořadu herců Divadla Na Okraji Luboše Veselého, Tomáše Dobrovolného a Aleše Punčocháře. Povídka Starcův smích zazněla v podání Miloše Maršálka z prostějovského Hadivadla. V červnu uvedlo DH večer poezie Jiřího Ortena v podání Miroslava Kováříka a s hudebním doprovodem Jiřího Pertla a Václava Prejzka.

Rekonstrukcemi prošlo v roce 1993 i největší olomoucké kino Metropol. Do tohoto roku byla olomoucká kina sdružena do Městské správy kin (MSK), od ledna 1993 začala fungovat Olomoucká kina (OK) jako příspěvková organizace města. Ve funkci ředitele Olomouckých kin byl městskými zastupiteli v květnu znovu potvrzen Jan Joukal. Olomoucká kina sdružovala kina Metropol, Lípa, Mír, Central, kinokavárnu Jas a Letní kino. Budovy olomouckých kin nejsou jejich majetkem, ale patří státu, město Olomouc bylo v roli provozovatele těchto zařízení. V roce 1993 byl zaznamenán 30% pokles návštěvnosti, což byl ovšem i celostátní trend. Při zmiňované rekonstrukci kina Metropol byla opravena střecha, fasáda, podlahy a reklamní štíty, vše v objemu 160 tisíc korun a byla provedena příprava na instalaci klimatizace za dalších 800 tisíc korun.Celostátní i regionální pokles divácké přízně

MSK

měl ovšem dopad i na provoz ve městě. V červenci došlo ke zrušení filmového provozu v kině Mír na náměstí Hrdinů. V tomto objektu z roku 1913 běžela kinoprojekce řadu desetiletí a biograf mohl využívat svou výhodnou polohu v centru města. Restituent se nakonec rozhodl pro proměnu objektu na komerční bázi a v bývalém kině Mír zahájila provoz prodejna nábytku firmy Mobilia. Na jednání RMO dne 25. března 1993 tedy byli ve svých funkcích potvrzeni dva ředitelé příspěvkových organizací - Jan Joukal jako staronový šéf kin a PhDr. Libuše Šlezarová jako staronová ředitelka DH, k personální změně došlo u Moravské filharmonie Olomouc, kde byl z funkce k 31.3.1993 odvolán její dosavadní ředitel ing. Pavel Sonnevend a nahrazen Vladislavem Kvapilem. Vyprodaný olomoucký S-klub uvedl ve středu 10. února 1993 pětičlennou sestavu hudebníků v čele s Robertem Křesťanem s názvem Druhá tráva. Klub byl zaměřen především na hudební produkci kapel i jednotlivců a rovněž akce tanečního charakteru určené především mladým Olomoučanům.

Největší hudební těleso města - Moravská filharmonie Olomouc (MFO) - procházela během roku několika peripetiemi, které byly doprovázeny personálními změnami. Samotná filharmonie jako příspěvková organizace města měla značné finanční problémy - např. bylo nutno snížit platy hudebníků o 5%, aby se částka vešla do limitu mzdového fondu 8,1 milionu korun. Toto nepopulární opatření byl nucen provést již nový ředitel MFO, již výše uvedený Vladislav Kvapil. Filharmonie nárokovala na rok 1993 částku 12 milionů korun, schváleno bylo 11 milionů. Plánované tržby ve výši 4 miliony korun vykázaly schodek ve výši 1 milionu, objevil se i tlak zahraničních partnerů MFO na honoráře. Pro rok 1994 nárokovala MFO nárůst dotace od města o 11,6%, tedy na částku 13,4 miliony korun při vlastních tržbách 4 miliony korun jako v roce předešlém. Původní ředitel MFO Sonnevend propustil šéfdirigenta Stanislava Macuru, ten byl ovšem vzápětí 1. ledna 1993 přijat ředitelem MDO Josefíkem do funkce šéfdiri- MFO

genta divadelního orchestru. Tři dny poté, 4. ledna vyšel v místním tisku článek se stanoviskem Městské rady ODS v Olomouci, v němž byl vyjádřen nesouhlas se Sonnevendovým postupem vůči Macurovi. 1. února ředitel MFO Sonnevend jmenoval uměleckým šéfem MFO PhDr. Otakara Trhlíka. Vyvrcholením těchto turbulencí bylo březnové odvolání ředitele Sonnevenda z funkce, jeho náhrada Vladislavem Kvapilem a v neposlední řadě i přijetí principu uzavírat smlouvu s šéfdirigentem MFO na dobu určitou. Nový ředitel MFO Vladislav Kvapil působil ve filharmonii od roku 1986.

Poslední květnový týden proběhlo ve městě Olomoucké hudební jaro. Koncerty probíhaly v chrámu sv. Mořice (MFO s rakouským dirigentem Gerhardem Trackem), v Redutě (orchestr z Kolína nad Rýnem s dirigentem Helmutem Müllerem a americký orchestr St. Olaf Symphony z Minnesoty s dirigentem Stevenem Amundsenem). Předvedená hudba byla Bach, Mozart a Leonadr Bernstein. Klasická hudba zněla v Olomouci na konci srpna v rámci Mezinárodního varhanního festivalu, jehož zahájení proběhlo v pondělí 30. srpna v chrámu sv. Mořice. Tradičním ředitelem 25. ročníku festivalu byl Antonín Schindler. Zněla především barokní varhanní hudba v podání německého varhanního mistra Heinze Lohmanna. Vyznavači populární hudby mohli ve městě přivítat ve čtvrtek 12. srpna písničkáře Jaromíra Nohavicu v rámci tzv. Olomouckého kulturního léta (OKL), jehož dramaturgem a organizátorem byl MUDr. Gronský. V neděli 15. srpna vystoupil Nohavica společně s olomouckým písničkářem Karlem Plíhalem a Emilem Pospíšilem na plumlovské přehradě, kde proběhl křest nové Nohavicovy desky Mikymauzoleum (Monitor), na níž se autorsky podílel i Plíhal. V sobotu 13. listopadu proběhl koncert skupiny Nahlas se zpěvákem Ivanem Hlasem. Hanspaulský písničkář vystoupil v olomouckém S-klubu a uvedl i hudbu z připravovaného filmu Šakalí léta. V závěru kalendářního roku se v Olomouci znovu objevil populární pražský redaktor hudebního

časopisu Rock & Pop Jiří Černý se svou Antidiskotékou. V Divadle hudby připravil pro vděčné olomoucké posluchače pořad z produkce převážně americké rockové hudby. V hospodě U Muzea, lidově zvané „Ponorka" uzavřel kalendářní rok koncert Jana Spáleného a jeho skupiny ASPM.

Jarní část Flory Olomouc 93 probíhala ve velkém stylu od čtvrtka 22. dubna za účasti 102 firem na ploše 6000 čtverečních metrů a ostatním exteriéru parkových ploch o rozloze 47 ha, v nichž bylo 35 ha osazeno tulipány, hyacinty a růžemi. Slavnostního zahájení v citovaný den se zúčastnil ministr zemědělství a vicepremiér ing. Josef Lux (KDU-ČSL), atašé z Německa,Holandska a zástupci olomoucké radnice v čele s primátorem Milanem Hořínkem. Ředitel Výstaviště Flora ing. Jan Sítař měl mnoho důvodů ke spokojenosti, neboť jeho organizace byla honorována několika floristickými cenami. Naopak Cenu Novitas Olomoucensis udělovanou špičkovému exponátu si odnesla německá firma Peter Ambrosius z Marbachu za gerbery odrůdy INES. V podzimní - říjnové části Flory93 byla zpřístupněna botanická zahrada a rozárium. RMO schválila finanční příspěvek z rozpočtu na pořadatelskou službu v období duben-říjen. Také březnovou knižní výstavu a veletrh s názvem Libri93 možno označit za vcelku úspěšnou, byť regionálního dosahu. Akce spojené s přehlídkou rozmanité knižní produkce se zúčastnilo 60 vystavovatelů, z toho 13 bylo místních. Výstava neušla pozornosti České televize (pořad Jiřího Valy Knižní mozaika), značný zájem zaznamenalo olomoucké nakladatelství FIN produkující populárně naučnou literaturu a příručky. V květnu se uskutečnil II. ročník mezinárodní výstavy INNOVA 93 za účasti 150 firem stavebního průmyslu. Akce proběhla v areálu Výstaviště Flora a otevření se účastnil předseda Svazu podnikatelů ČR ing. Josef Veverka, ředitel Flory Olomouc ing. Jan Sítař, primátor města Olomouce Milan Hořínek a přednosta Okú Olomouc JUDr. František Neplech. Flora 93

Jednou z nových olomouckých galerií vzniklých po listopadu

Olomoucké umění

byla Galerie Caesar. V roce 1990 se třicet olomouckých výtvarníků a příznivců umění spojilo do akciové společnosti stejného názvu a v bývalé kotelně radnice založili galerii a kavárnu. Dne 22. září 1992 začala Galerie Caesar fungovat, v květnu 1993 byl kavárenský provoz rozšířen do prostoru přilehlého mázhauzu. Kulturní komise doporučila RMO dne 28. září 1993 bezúplatný pronájem prostor radnice. Za rok existence Caesar inscenoval 13 výstav, 12 vlastních programů, 17 programů OKL a navázal spolupráci s Německem. Už v úterý 5.ledna 1993 proběhla vernisáž obrazů Slavoje Kovaříka, člena Spolku olomouckých výtvarníků. Úvodní slovo přednesl PhDr. Zdeněk Pospíšil. Smlouva o pronájmu radničních prostor a chodníku před radnicí byla s Galerií Caesar (celkem 239,4 čtverečních metrů plochy) uzavřena do 31.prosince 2007. Agilním organizátorem galerie byl Oldřich Šembera. Na Sv. Kopečku fungující Galerie Jana zahájila v sobotu 9. ledna výstavu Karla Svolinského u příležitosti nedožitých 97. narozenin autora. Úvodní slovo pronesl někdejší ředitel SVK v Olomouci dr. Bohuslav Smejkal. Výstavou katolicky orientovaného básníka a výtvarníka-grafika Bohuslava Reynka ve čtvrtek 14. ledna se uzavřela 25 letá éra olomouckého Kabinetu grafiky na Dolním náměstí pod záštitou Galerie výtvarných umění a později Muzea umění. Kabinet nově přešel do rukou olomoucké pobočky Unie výtvarných umělců a stal se tak vlastní výstavní síní olomouckých umělců. Reynkovu výstavu grafických listů u příležitosti 100. výročí umělcova narození uvedla PhDr. Renata Bernardi a PhDr. Pavel Zatloukal. V březnu vystavila olomouckého malíře Ladislava Jalůvku galerie Bohemica v německém Hannoveru. Majitelkou galerie byla Věra Lindbecková, dcera českého emigranta. Za účasti Pavla Dostála a s hudební produkcí Richarda Pogody byla v červnu v Galerii Skácelík zahájena výstava obrazů olomouckého rodáka, herce a malíře Jana Kanyzy. Sám Kanyza věnoval pozornost při návštěvě rodného města výstavě malíře Slavoje Kovaříka. Na podzim (4. října) se v téže galerii

objevily obrazy jiného pražského muzikanta a baviče, bubeníka Františka Ringo Čecha. Výstavu zahájil Pavel Dostál. V listopadu 1993 vznikla na Slovanském gymnáziu v Olomouci malá galerie Pepita. Inaugurace proběhla v pátek 12. listopadu za účasti rektora UP Josefa Jařaba, primátora města Olomouce a absolventa SGO Milana Hořínka a fotografa Jindřicha Štreita. Iniciátorem vzniku studentské galerie byl tehdejší profesor angličtiny na SGO David Hrbek a jeho žáci třídy III.A.

Od 1. ledna 1993 došlo k transformaci olomoucké Galerie výtvarných umění (GVU) na Muzeum umění Olomouc (MUO). V budově na Denisově ulici se nacházelo nové Muzeum, spolu s Divadlem hudby, pobočkou Komerční banky, kinem Central a knihkupectvím. V roce 1989 se díky dr. Jaromíru Lakosilovi a místopředsedovi MěstNV dr. Čestmíru Kučerovi dostalo Muzeum k této budově. V následujícím roce proběhla rekonstrukce objektu i v půdním prostoru, který byl přeměněn na výstavní plochu. Celkem má MUO k dispozici 1700 čtverečních metrů výstavní plochy a disponuje 60 tisíci registrovanými artefakty. Nové Muzeum bylo otevřeno za přítomnosti primátora města Hořínka, rektora Jařaba, přednosty Neplecha, izraelského velvyslance v ČR Yoela Shera a Daniela Kroupy (ODA). Ředitelem nové kulturní instituce ve městě se stal kunsthistorik doc. PhDr. Pavel Zatloukal (*1948). Druhé olomoucké muzeum je Vlastivědné muzeum na náměstí Republiky (VMO) v prostorách někdejšího zrušeného kláštera. Řídilo zároveň hrady Bouzov a Šternberk, Muzeum hodin ve Šternberku, zámek Náměšť na Hané, expozici Litovel, arboretum v Bílé Lhotě, Přemyslovský palác a kapli Božího těla. V čele muzea byl v roce 1993 ikonograf PhDr. Vítězslav Kollmann. V roce 1993 navštívilo VMO 98 tisíc návštěvníků, z toho 18 tisíc cizinců. Komerčně nejvýnosnější součástí VMO byl již tradičně hrad Bouzov (příjem 0,82 milionu Kč). Do oprav a rekonstrukcí svých objektů investovalo VMO za rok 1,6 milionu korun, dotace z ministerstva kultury činila v roce 1993 částku

VMO

0,3 mil. korun. tato situace si vynutila zdvojnásobení vstupného do objektů VMO oproti roku 1992. Hrad Bouzov je znám trvalým zájmem, který o něj projevují filmaři.

Tabulka 5.4: Přehled olomouckých galerií v roce 1993

Ateliér
Aura
Dílo
Divadlo hudby
Forcher
Galerie Caesar
Galerie Jana
Galerie Patro
Galerie Půda
Galerie Skácelík
Kabinet grafiky
Sursum corda

Tabulka 5.5: Finanční dotace kulturních akcí z rozpočtu města (1993)

název akce	poskytnutá částka v Kč
Varhanní podvečery	50.000
Olomoucké hudební jaro	50.000
Mezinárodní varhanní festival	60.000
Akademia film Olomouc 93	10.000
Asociace hudebních vědců	10.000
LŠU Žerotín	5.000
Olomoucká orlice 93	10.000
Spolek pro komorní hudbu	25.000
Svátky písní Olomouc	50.000
KD Žerotín	70.000
Kdy-Kde-Co v Olomouci	50.000
Olomoucké kulturní léto	40.000
celkem	345.000

Zdroj: MmO

Okresní knihovna

Okresní knihovna v Olomouci (OKO) nadále využívala budovu na náměstí Republiky postavenou pro úřad hejtmanství v 19. století. Průměrná denní návštěvnost v roce 1993 činila 550 čtenářů. Po velkých opravách v letech 1970-80 dosáhla celková

užitečná plocha pro skladování a distribuci knih úctyhodných 1200 čtverečních metrů. V suterénu knihovny vznikl v bývalém krytu CO z předlistopadové éry mládežnický klub Nausea. V roce 1991 byla vybudována nová telefonní ústředna nákladem 0,1 milionu korun a v roce 1992 byla plynofikována kotelna budovy. Ředitel OKO PhDr. Radek Pučálka vypracoval návrh na předání budovy na náměstí Repuliky do bezplatné správy knihovny a prostředky na provoz a rozvoj nadále zajišťovat z rozpočtu Okresního úřadu v Olomouci, provozovatele knihovny. tento návrh nebyl realizován a knihovna přešla po řadě dalších let nakonec do kompetence města jako Knihovna města Olomouce.

SVK Olomouc

Již v roce 1986 byla Státní vědecká knihovna v Olomouci (SVKO) vybrána jako experimentální knihovna pro řešení projektu automatizace knihovnických a bibliografických procesů (AKaBP). První počítače pro tento účel byly tehdy dodány v roce 1989 z JZD Slušovice. Výsledkem bylo zpracování bibliografie osobností Moravy systémem REGO. V roce 1991 byla v SVKO zaveden systém Novell a zakoupeny další počítače. Od německého Goethe Institut získala knihovna darem videotéku, knihy a časopisy, z nichž bylo zřízeno tzv. německé oddělení. Od 1. ledna 1991 byla evidence návštěvníků knihovny vedena elektronicky na počítačové bázi, na průkazy čtenářů byly přeneseny čárové kódy.Na rozhraní let 1992/93 disponovala SVKO celkem 1,6 mil. knižních jednotek. V čele knihovny byla i v roce 1993 dlouholetá ředitelka dr. Anna Nádvorníková.

Stavba archivu

v září 1993 byla zahájena stavba Zemského a Okresního archivu v Olomouci v prostoru někdejších vyhořelých skladů kulis MDO. Důvodem výstavby nového archivu byla církevní restituce původního objektu ve Wurmově ulici. Objekt v podobě připomínající pootevřenou knihu navrhl architekt Pavel Pospíšil z Olomouce, dokumentaci vyhotovil místní Stavoprojekt a stavbu provedla olomoucká firma GEMO, s.r.o. Budova o celkem osmi podlažích byla umístěna na 365 pilotách zakotvených v hloubce

5-6,5 m. Celková kapacita úložného prostoru pro archiválie činí 25 km, z toho zaplnil Okresní archiv Olomouc 7000 bm a Zemský archiv rovněž 7000bm. Podle propočtů tak byla vytvořena rezerva na dobu 30 let. Nosnost stropů jednotlivých podlaží byla zvýšena na 600 kg/ m a v budově byla zavedena klimatizace udržující v prostorách archiválií stálou teplotu 15 st. C. Pro případ požáru je budova vybavena dusíkovým hasicím systémem. Stavba byla dokončena v září roku 1995 a začala sloužit archivním a badatelským účelům. V čele archivu vystřídal dlouholetého ředitele dr. Vladimíra Spáčila dr.Bohdan Kaňák. Investice si vyžádala náklad 79 milionů korun. Mimo GEMO se o realizaci stavby ucházely ještě Vojenské stavby Olomouc, VOKD Ostrava a PS Olomouc. Celkem 226 976 návštěvníků si udělalo čas během roku na návštěvu olomoucké Zoologické zahrady na Sv. Kopečku. V předchozím roce to bylo dokonce 237 533 návštěvníků. Zahrada z 50. let disponuje plochou 44ha a v roce 1993 obdržela dotaci z rozpočtu ve výši 8,3 milionu korun. Pomocí vstupného je ZOO schopno řešit asi 20% svých nákladů. Od ministerstva životního prostředí obdržela rovněž menší dotaci ve výši 0,4 milionu korun. Cena potravy pro zvířata činí denně 4000 Kč, sponzorské dary v roce 1993 dosáhly výše 450 tisíc korun a ZOO získala i další finanční obnos za prodej dvou žiraf. Zhruba 50% návštěvníků zahrady jsou v průběhu roku Olomoučané (a hlavně jejich děti), 15-20% návštěvníků tvoří cizinci. Dlouholetým ředitelem ZOO byl ing. Zdeněk Slavotínek. Dne 25. prosince 1993 došlo pod tíhou sněhu k havárii obří voliéry postavené v předchozím roce nákladem 1 milionu korun. Část ptáků uletěla, část zůstala pod zhrouceným pletivem a byla krmena. V lednu 1994 byla voliéra demontována a uvedena do původního stavu.

Někdejší městská část Olomouce Křelov se v průběhu let 1992-1993 rozhodla vzít své osudy zpět do vlastních rukou a iniciovala proces oddělení od města. Prvním krokem k samostatnosti Křelova byl sice učiněn již v srpnu 1992 oznámením tohoto záměru

olomoucké radnici, ale v důsledku nedodržení příslušného termínu musel být oddělovací proces odložen. Teprve vyhláška ÚMO z 20. července 1993 obnovila oddělovací proces tím, že stanovila termín referenda na 15. srpna. Jeho výsledek znamenal oddělení Křelova a jeho opětnou subjektivizaci. Ještě před vyhlášením samostatnosti ale proběhla v Křelově významná církevní událost v podobě otevření nově postaveného kostela sv. Jiljí. Křelovský katolický kostel byl zbořen v roce 1963. Po listopadu zesílily tlaky na jeho znovuobnovení, které posléze dostaly konkrétní podobu v projektu polského architekta J.Pekaly. který byl realizován. V sobotu 8. května 1993 proběhlo v městské části Křelov svěcení kostela za účasti církevních celebrit. Kostel byl vybaven zvony Marie a Josef ze známé zvonařské dílny Dytrychová. Slavnostní mši sloužil papežský nuncius v České republice Giovanni Coppa. Přítomni byli dále olomoucký arcibiskup Jan Graubner, ministr obrany ČR Antonín Baudyš, jeho náměstek Ivan Foltýn, primátor města Olomouce Milan Hořínek, přednosta okresního úřadu František Neplech a řada dalších hostí. děkovný projev přednesl křelovský farář P.ThDr. Jaroslav Studený. Zhruba za měsíc po těchto událostech odjel olomoucký arcibiskup Jan Graubner do Říma a byl přijat papežem Janem Pavlem II v úterý 29. června 1993. Důvodem návštěvy bylo přijetí tzv. pallia (pásky), kterou ho papež dekoroval jako moravského metropolitu. Při této příležitosti byla ve Vatikánu sloužena zvláštní mše za účasti diplomatů a rovněž čs. velvyslance ve Vatikánu F.X.Halase.

Křelovský kostel

V červenci došlo k rekonstrukci a opravě střechy novobarokní kaple bl. Jana Sarkandera, kde zatékající voda devastovala interiér a ohrožovala i podzemní prostory. Opravu inicioval farní úřad u sv. Michala (dominikáni) a stavební práce provedla olomoucká firma Horizont. Pseudobarokní kaple z roku 1909 byla postavena v místě někdejší městské trestnice, kde byl v březnu r. 1620 umučen katolický kněz Jan Sarkander. Do srpna roku 1993 restituovala katolická církev ve městě dalších šest objektů - Azy-

lový dům (Wurmova ul.). Okresní a Zemský archiv (Wurmova ul.), rektorát UP (Křížkovského ul.), budova ČČK (Sokolská ul.) a obchod s potravinami. Dne 28. září proběhla ve výroční den sv. Václava pontifikální mše v olomoucké katedrále, při níž byli instalováni noví členové kapituly a obnovena její činnost jako poradního sboru arcibiskupa při arcibiskupském chrámu. V listopadu se do Olomouce sjeli katoličtí biskupové z České a Slovenské republiky k jednání o restituční legislativě. Zákon o restitucích byl pozitivně hodnocen, ale sněm konstatoval, že ani po nich nebude církev ekonomicky soběstačná. Jednání se účastnili např. kardinál Ján Korec, biskup František Tondra, arcibiskup Miloslav Vlk a olomoucký arcibiskup Jan Graubner.

K setkání zástupců olomouckých Romů se státní správou došlo v polovině března na Okresním úřadě v Olomouci v intencích usnesení vlády č. 67/93. Jednání byli přítomni přednosta Okú Olomouc JUDr. František Neplech, ing. Válek z olomouckého úřadu práce, poradce pro národnostní menšiny JUDr. Janýška a vedoucí živnostenského odboru okresního úřadu ing. Mankovecký. Počet Romů ve městě byl podle jimi přiznané národnosti 113, podle odhadu Policie ČR činil přibližně 17 tisíc. Město dalo romské komunitě budovu na ulici Dolní Hejčínská a okres částku 250 tisíc korun na její renovaci s možností umístění hudební školy.

Pomník TGM

Velmi pohnutá je historie pomníku prvního československého prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka v Olomouci. K jeho novodobé instalaci došlo v den výročí Masarykova narození 7. března 1993. Už v srpnu roku 1937 vznikl Sbor pro zbudování pomníku TGM a byla vypsána umělecká soutěž, na níž se zúčastnilo sedm tehdy významných umělců. Vítězi soutěže se stali sochař Vincenc Makovský (1900-1966) a architekt Jaroslav Frágner (1898-1967), kteří získali i první cenu za Masarykův pomník pro Pražský hrad. V roce 1938 byl před tehdejší budovou divizního velitelství vztyčen pylon pro sochu. V následujím roce po okupaci nacisty byl pylon stržen, na jeho fragment ale umístili studenti

bratři Mikoláškové květiny a byli následně persekvováni. Po válce byl v roce 1947 Němci stržený pylon obnoven a v den výročí republiky byl 28. října 1948 poprvé odhalen slavnostně Masarykův pomník (výška 10m, socha 4m). V březnu 1953 byl pomník stržen, bronzová socha roztavena, desky použity, reliéfy přešly do sbírek tehdejší GVU Olomouc. V Národní galerii v Praze se ale zachoval model sochy ve skutečné velikosti od sochaře Makovského. V roce 1968 vznikl ve městě Aktiv pro obnovení pomníku TGM, byla provedena peněžní sbírka, jedním z hlavních iniciátorů této akce byl dr. Jaromír Lakosil. Po sametové revoluci v roce 1989 vznikla v roce 1990 opět komise pro obnovení pomníku. Výsledkem byl kompromis mezi originalitou Makovského, replikou a novotvary. Akce se zúčastnil i nově založený investiční odbor Úřadu města Olomouce. práce na pomníku zdlouhavě pokračovaly další dva roky a termíny dohotovení se posouvaly. Na podzim roku 1992 se objevily vážné výhrady ke kvalitě kamenických prací prováděných firmou Švec ze strany olomouckého architekta ing. Černouška. Původně zamýšlený termín 28. říjen 1992 proto nemohl být dodržen. Dne 1.září 1992 vznikla z rozhodnutí RMO pracovní skupina pro dokončení pomníku ve složení Tomáš Černoušek, Milan Hořínek, Josef Jařab, Vladimír Pokorný, Květa Princová a Pavel Zatloukal a termín byl stanoven na 7. březen 1993. tento termín již byl dodržen a v neděli toho dne byl pomník za účasti prezidenta republiky Václava Havla slavnostně odhalen. Václav Havel byl při této příležitosti hostem univerzity, arcibiskupství a města, oficiální pozvání dostal od okresu a města. Před 14. hodinou byl prezident uvítán před radnicí primátorem Milanem Hořínkem a následovala krátká beseda na radnici, při níž Havel kvitoval, že Olomouc nepatří mezi města s rasovými předsudky. Na Žižkově náměstí, kde se pomník nacházel, byl prezident přivítán rektorem Josefem Jařabem a děkanem pedagogické fakulty Františkem Mezihorákem. Další přítomní hosté byli např. anglický velvyslanec David Brighty, vedoucí kanceláře

Britské rady v ČR William Jefferson, zástupce londýnské univerzity Robert Pynsent, rektor MU v Brně Eduard Schmidt a další osobnosti. Recitovali herci MDO Mikuláš Pánek a Ivana Plíhalová, zpíval soubor Žerotín. Projev před sochou TGM pronesl primátor města Olomouce Milan Hořínek. Předseda Masarykovy společnosti v Olomouci prof. Lukl předal prezidentu Havlovi Masarykovu pamětní medaili, stejnou dostal i ambassador Brighty a na závěr slavnostního aktu promluvil prezident Václav Havel.

Po odhalení pomníku se prezident setkal v Gastrocentru s kolegiem rektora UP a studenty, následovala prohlídka VN Hradisko a beseda s důstojníky VV Střed. Po soukromé večeři s arcibiskupem Janem Graubnerem přenocoval prezident Václav Havel na zámku ve Velké Bystřici a v pondělí 8. března odjel do Šumperka. V den 56. výročí Masarykova úmrtí - 14. září 1993 - se do pomníku ukládala prsť z bojišť první světové války, na nichž se podíleli českoslovenští legionáři, slavnostní akt provedl velitel Vojenského velitelství STŘED generál František Podešva se třemi veterány 2. světové války.Opět byl přítomen primátor města Milan Hořínek a projev pronesl děkan František Mezihorák. Státní svátek 28. říjen 1993 se ve městě slavil dopoledne na Horním náměstí, kde v 9 hodin proběhla přísaha elitní jednotky VV Střed, odpoledne ve 14 hodin byla za účasti asi 250 Olomoučanů odhalena pamětní deska památce politických vězňů na přilehlé budově policejního velitelství na Žižkově náměstí, kde bylo v minulosti sídlo KS Stb. Odezněly projevy zástupců Svazu bojovníků za svobodu dr. Františka Pavelky a Sokola doc. Vratislava Vyšína. Akce proběhla za účasti českého premiéra Václava Klause a ministra Igora Němce, další projevy pronesli poslanec Otakar Vychodil (ODS) a přednosta Okú Olomouc František Neplech. Poslední oslavnou akcí kalendářního roku 1993 byl Silvestr 31. prosince, který proběhl bez rušivých momentů, olomoučtí hasiči vyjeli jen ke třem technickým závadám, skutečný požár byl jen jediný na Nový rok, a to mimo Olomouc v nedaleké Cholině. Olomoučtí

zdravotníci zasahovali na Silvestra rovněž v běžném rozsahu - hlásili 71 vyšetření a 31 výjezdů.

Tabulka 5.6: Město Olomouc v roce 1993 – institucionální přehled

1)	Území města : Olomouc-město, Černovír, Hejčín, Hodolany, Holice, Chválkovice, Hradisko, Lazce, Neředín, Nová Ulice, Nové Sady, Nový Svět, Pavlovičky, Povel, Řepčín, Břuchotín, Droždín, Chomoutov, Sv.Kopeček, Křelov*, Lošov, Nedvězí, Nemilany, Radíkov, Slavonín, Topolany, Týneček
2)	Zastupitelstvo města Olomouce (ZMO) – 70 poslanců
3)	Rada města Olomouce (RMO) – 13 členů: primátor, 4 náměstci, 8 radních
4)	Komise RMO – 18 odborných komisí
5)	Úřad města Olomouce (ÚMO) – 10 odborů: ekonomický, soc.zdravotní, stavební, školský, správy, majetkoprávní, živnostenský, životního prostředí, investiční, kancelář primátora

*) do oddělení v srpnu 1993

Kapitola 6

Školství
Zdravotnictví

6.1 Školství

V roce 1993 bylo město Olomouc provozovatelem 109 školských zařízení, z toho bylo 52 mateřských škol, 27 základních škol a 30 školních jídelen. V rozpočtu města byla na účely provozu těchto zařízení vyčleněna částka 14 milionů korun. Pro nejmenší Olomoučany bylo určeno 11 městských jeslí s kapacitou 400 dětí, v nichž pracovalo celkem 118 osob, vesměs žen. Na konci kalendářního roku 1992(prosinec) bylo v olomouckých jeslích celkem 440 dětí. a náklady na jedno dítě byly vyčísleny na 8 457 korun/rok. V návrhu na rok 1993 se částka na stravné dostala na výši 3780 korun. Zasedání Rady města Olomouce (RMO) v úterý 26. ledna rozhodlo o zvýšení rodičovského poplatku v městských jeslích tak, aby pokrýval 50% celkových provozních nákladů na dítě. Počet dětí do tří let byl na začátku roku 1993 odhadnut na 4000, z toho asi 10% navštěvovalo jesle. Pro dosažení uvedeného navýšení rodičovského poplatku tedy bylo nutné zvýšit částku z dosavadních 300 korun/měsíc na 1900 korun. Návrh vzbudil nesouhlas na straně rodičovské veřejnosti a měl za následek protestní petici. V únoru 1993 poklesl počet dětí v jeslích na 262, město uvažovalo o dalším snižování míst tak, aby koncem roku došlo k zrušení šesti těchto zařízení a jejich převodu z působnosti města do privátního sektoru. Rodičovský příspěvek byl ve stávajících jeslích zvýšen na 49 Kč/ den (z původních 15 Kč). Člen RMO ing. Vladimír Pokorný, v jehož kompetenci se tento resort nacházel, zároveň doporučil zřídit fond pro adresné krytí nákladů sociálně slabých rodin. Školství

Od 1. dubna byl pak zrušen provoz v jeslích v ulicích Řezníčkova, U Kovárny a Jílová. Děti z těchto zařízení byly přemístěny do jeslí v ulicích Jungmannova a Helsinská. Budova jeslí v ulici U Kovárny byla dále využívána jako mateřská školy a objekt v Řezníčkově ulici byl nabídnut Úřadu města Olomouce (ÚMO). Koncem března se objevila žádost soukromého gymnázia ve stej-

nojmenné ulici na pronájem budovy zde umístěných jeslí, stejně tak projevil Ústav sociální péče Klíč zájem o pronájem objektu jeslí na ulici Chválkovická 13, kam chtěl umístit své klienty s mentálním handicapem. Proces rušení olomouckých městských jeslí v průběhu roku dále pokračoval a k datu 31.prosince 1993 bylo rozhodnuto o zrušení jeslí v ulicích Jílová 43, Ignáta Herrmanna a Konstantina Biebla. Tyto jesle navštěvovalo celkem 39 dětí, jejich celková kapacita byla 60 dětí. Koncem roku (říjen) byl počet zapsaných dětí v městských jeslích celkem 148.

Také v síti mateřských škol došlo během roku k změnám, které se snažily o racionalizaci provozu těchto školských zařízení. K datu 30. června byla zrušena MŠ v Mozartově ulici vzhledem k tomu, že byla provozována v budově sdružení CREDO bez možnosti prodloužení nájmu. Mateřská škola v Topolanech byla k témuž datu zrušena a děti převedeny do MŠ U Kovárny se zahájením provozu od 1. září 1993. Mateřská škola na třídě Svobody (25 dětí) byla přemístěna do jiného objektu (po jeslích). V srpnu jednala o situaci v mateřských školách RMO a schválila vyhlášku o příspěvku na úhradu provozu škol ve výši do 30% nákladů na jedno dítě (140 Kč měsíčně). Neinvestiční náklady na provoz mateřských škol ve městě za první pololetí roku 1993 byly vyčísleny na částku 8,339 milionu korun. Počet dětí v olomouckých mateřských školách byl v této době 3250, náklady na jedno dítě měsíčně činily podle kalkulací ÚMO částku 428 Kč, která byla zčásti kryta příspěvkem podle citované vyhlášky. V říjnu jednala RMO o mateřských školách znovu a pro nadcházející školní rok 1993/1994 byl rodičovský příspěvek navýšen na částku 200 Kč/měsíc, z toho bylo 140 korun určeno pro provozní náklady města a zbývajících 60 korun pro Školský úřad.

Dne 7. prosince 1993 jednala RMO o ukončení provozu Mateřské školy Dolní Hejčínská k datu 30. června 1994 v souvislosti s požadavkem Gymnázia Olomouc-Hejčín na provozování tohoto objektu. Na uvedeném gymnáziu vznikla již od 1. září

1991 anglická sekce, čímž se tato škola stala jednou z jedenácti bilingvních středních škol v republice a zároveň jediným česko-anglickým státním gymnáziem v České republice. Pro anglickou sekci se počítalo s vymístěním stávající mateřské školy od školního roku 1994 a rovněž s následnou půdní nástavbou v letech 1995/1996. V MŠ Dolní Hejčínská bylo v roce 1993 zapsáno 13 dětí, pro které byly určeny náhradní MŠ v ulicích Na Trati a Na Šibeníku. Rozhodnutí RMO o předání budovy MŠ Dolní Hejčínská gymnáziu vyvolalo rovněž protesty a rodičovskou petici.

Celkovou situaci v oblasti mateřských škol ve městě a integrovaných obcích, kde byl jejich zřizovatelem ÚMO lze tedy shrnout takto:

Na jmenovaném území pracovalo v roce 1993 celkem 63 mateřských škol s celkovou kapacitou 2 706 míst, umístěno zde bylo 3 187 dětí. Podnikové mateřské školy byly tři s kapacitou 220 míst, umístěno zde bylo 252 dětí.

Tabulka 6.1: Mateřské školy v Olomouci 1993

MŠ - umístění	počet	kapacita celkem	umístěno dětí
Olomouc	43	2355	2828
integrované obce	10	351	359
celkem MŠ zřizované ÚMO	53	2706	3187
podnikové MŠ	3	220	252
speciální MŠ	4		59

Zdroj: ÚMO

Z uvedených čísel bylo tedy možno usuzovat na počty předškolních dětí v letech 1993/1994 na zhruba 4850.

V oblasti základního školství probíhala i v roce 1993 vlna vyhlašování právní subjektivity jednotlivých škol tohoto typu ve městě. Stalo se tak např. u základních škol v ulicích Zeyerova, Heyrovského a Františka Stupky. Majetek ZŠ Zeyerova byl vyčíslen na 3,832 milionu korun, ZŠ Heyrovského na 6,174 milionu

Tabulka 6.2: Počty narozených dětí zapsaných na ÚMO (1985–1992)

1985	1304	1989	1185
1986	1276	1990	1185
1987	1256	1991	1240
1988	1266	1992	1139

Zdroj: ÚMO

korun a ZŠ F.Stupky na 4,705 milionu korun. V listopadu požádali i právní subjektivitu své školy dle zákona č. 564/ 90 Sb. i ředitelé ZŠ na třídě Spojenců a Řezníčkově, což RMO schválila na jednání dne 9. listopadu. Na řadě škol probíhala i výběrová řízení na nové vedení, tak aby mohli noví ředitelé nastoupit do funkce k začátku školního roku v září 1993.

Tabulka 6.3: Ředitelé ZŠ v Olomouci (od září 1993)

ZŠ Demlova	Anna Dobrovolná
ZŠ Hálkova	Božena Vítková
ZŠ Holečkova	Milan Urbášek
ZŠ Mozartova	Květa Ambrosová
ZŠ Na Hradě	Vladimír Smolík
ZŠ Nedvědova	Věra Vladařová
ZŠ 8. května	František Vlček
ZŠ Gorkého	Richard Jarolím
ZŠ Svatoplukova	Jindřich Zezulka

Zdroj: ÚMO

K demonstraci asi dvou set rodičů došlo ve městě v prosinci 1993 v souvislosti záměru umístit 3. státní gymnázium do budovy ZŠ v ulici Dr. Nedvěda. Již v listopadu (22.11.1993) byl totiž na radnici přijat návrh zrušit ZŠ Čajkovského a předat objekt zmiňovanému gymnáziu. Perspektivně byl k dispozici i další rozestavěný objekt ZŠ na ulicích Werichova a Nedvědova. Podle vyjádření náměstka olomouckého primátora Richarda Pavla (ČSSD), zodpovědného za oblast školství, by děti ze zmiňovaných škol byly

přemístěny do ZŠ na ulici Heyrovského.

V lednu oznámil ředitel olomouckého gymnázia v Hejčíně PhDr. Milan Just přijímací řízení na anglickou sekci školy. Podle jeho vyjádření škola může přijmout 60 žáků do dvou tříd pětiletého studia bilingvy. Do prvního ročníku čtyřletého studia škola v tomto roce nové žáky nepřijímala. Žáci stávajících tercií přejdou do kvart víceletého (sedmiletého) studia. Studenti nejstaršího místního Slovanského gymnázia (SGO) byli velmi úspěšní v národním kole soutěže pro středoškoláky s názvem Evropa ve škole. V nejvyšším kole uspělo šest studentů, z nichž tři byli vybráni pro reprezentaci České republiky na setkání vítězů ve Francii. Za zásluhy o propagaci soutěže byla udělena stříbrná medaile MŠ ČR profesorce SGO PhDr. Evě Hádkové. V pátek 11. června navštívil SGO Jean Louis Vichard z Rotary Clubu Francie a předal dvěma studentkám školy (Hana Hřebíčková a Hana Hubáčková) Ceny míru za dvě jejich soutěžní eseje. Součástí ocenění pro obě úspěšné studentky byl i zájezd do Francie. Do třetího roku své existence se v roce 1993 „probojovalo" třetí gymnázium v Olomouci - Gymnázium Na Vlčinci. Škola byla založena v roce 1991 a po třech letech trvání měla 14 tříd, 18 kmenových učitelů a 56 externistů. Vyučování probíhalo na několika základních školách ve městě (Komenium, Demlova, Svornosti, Terera) a podíleli se na něm i čtyři zahraniční lektoři. V letošním roce se na školu přihlásilo 300 žáků a byly otevřeny tři třídy čtyřletého studia. Gymnázium Na Vlčinci mohlo nabídnout svým žákům rozšířenou výuku španělského a německého jazyka. Stávajícím ředitelem školy od jejího vzniku byl RNDr. Rudolf Bláha. Nevýhodou provozu školy byla absence vlastní budovy, což se kompetentní orgány pokoušely v průběhu roku řešit. Možnou variantou byla i transformace některé olomoucké základní školy na víceleté gymnázium. Do úvahy v tomto smyslu přicházely ZŠ Mozartova, Helsinská, Nedvědova a Čajkovského. Vzhledem k tomu, že budova SOU zemědělského na Masarykově třídě byla nabídnuta v průběhu

roku ministerstvu spravedlnosti pro umístění Vrchního soudu, bylo rozhodnuto přemístit toto SOU do objektu Na Vlčinci a gymnázium přemístit od 1. července 1994 na ZŠ Čajkovského. Ke stejnému datu bylo realizováno i umístění citované anglické sekce Gymnázia Olomouc-Hejčín do objektu někdejší MŠ a ZŠ na Dolní Hejčínské. Přemístění hejčínského gymnázia do tohoto nedalekého objektu schválila RMO 7. prosince a ve hře bylo i další pokračování pomoci Britské rady (British Council) v České republice anglické sekci školy. Celkovou nabídku středního školství ve městě uvádíme v tabulkovém přehledu 6.4.

Tabulka 6.4: Střední školství v Olomouci (1993)

Slovanské gymnázium Olomouc	SOU železniční Olomouc
Gymnázium Olomouc-Hejčín	SOU stavební Olomouc
Gymnázium Na Vlčinci	SOU polygrafické Olomouc
SPŠ elektrotechnická	SOU zemědělské Olomouc
SPŠ strojnická	SOU strojírenské Olomouc
SEŠ Olomouc	SOU spojů Olomouc
SZEŠ Olomouc	SOU stavební Olomouc, Střední Novosadská
SZŠ Olomouc	SOU farmaceutické Olomouc
Střední škola služeb Olomouc-Topolany	SOU strojírenské Olomouc-Řepčín
Rodinná škola Olomouc	SOU Olomouc-Štursova

Zdroj: OA Olomouc

Schůzka ministrů školství

Ve čtvrtek 11. února proběhla v Olomouci schůzka ministrů školství Slovenska, Maďarska, Polska a České republiky. Ministři Matúš Kučera, Andráš Fálvi, Zdobyslaw Flisowski a Petr Piťha byli v průběhu jednání přijati rektorem UPO Josefem Jařabem. Náměstek českého ministra školství Ivan Pilip dostal v březnu protestní dopis olomouckého vysokoškolského výboru Svazu vysokoškolského studentstva (SVS) a Klubu studentů namířený proti zamýšlenému zvýšení kolejného a stravného na Univerzitě Palackého. Podle studentů šlo o nesystémové změny, k protestům olomouckých vysokoškoláků se přidalo dalších sedm vysokých škol v republice. Pro upřesnění možno dodat, že zvýšení kolejného a stravného mělo podle návrhu ministerstva dosáhnout 60% pů-

vodní částky. Za třílůžkový pokoj by podle nové sazby platili studenti 400 korun. Dne 5. března jednala o situaci Studentská konference jako nový orgán vysokoškoláků republiky, olomoucké studenty zastupoval Š. Pecháček. Ke schůzce s náměstkem ministra Pilipem pak došlo 11. března v Olomouci. Při této příležitosti bylo ministerstvo i osobně náměstek Pilip znovu kritizován zs strany studentů. Nezávisle na této situaci došlo začátkem května k výměně vedení olomouckých kolejí a menz Univerzity Palackého. Novou ředitelkou tohoto vysokoškolského „servisu" ve městě se stala ing. Božena Pirklová, bývalá pracovnice ministerstva hospodářství, která vyhrála konkurz na tuto funkci 13. ledna 1993. Naopak příznivou zprávou pro olomoucké vysokoškoláky byla kolaudace objektu v Neředíně pro účely Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého, k níž došlo ve středu 3. března. Jednalo se o tzv. mozaikový dům postavený v minulosti pro sovětské vojáky, adaptovaný nákladem 24 milionů korun olomouckými Pozemními stavbami, a.s. Kapacita nové neředínské koleje činila 200 lůžek, součástí areálu bylo i nákupní centrum a další užitné objekty pro studující.

Prezentaci vědy a vědecké práce na veřejnosti má sloužit i přehlídka naučných a vědeckých filmů Akademia film Olomouc (AFO). AFO 93 bylo zahájeno v neděli 18. dubna ve Václavkově sále Vlastivědného ústavu v Olomouci. Slavnostní projevy přednesli rektor UPO Josef Jařab a primátor města Olomouce Milan Hořínek. Přehlídka filmů byla zahájena dokumentem režiséra Vojtěcha Jasného s názvem „Proč Havel ? „Film komentoval filmový kritik Pavel Taussig. Ve středu 21. dubna se na AFO 93 objevil slovenský režisér Juraj Jakubisko a jeho manželka Deana Horváthová a v kině Metropol byl promítán jejich film Zbehovia a pútnici. Vítězem letošního ročníku AFO se pak stal švédsko-japonský pořad Vesmír uvnitř režisérů Bo Ericsona, Carla Löfmanna a Kathuki Hayashi. Těsně po skončení AFO 93 proběhlo na Univerzitě Palackého slavnostní zasedání vědeckých

AFO

rad UPO a dne 27. dubna bylo předáno dvanáct jmenovacích dekretů nově habilitovaným docentům z přírodovědecké, filozofické, lékařské a teologické fakulty. Diplomy byly novým docentům předány rektorem UPO Josefem Jařabem. Slavnostního aktu se zúčastnil i olomoucký arcibiskup Msgre. Jan Graubner a rovněž zahraniční vědci Gerald Cohen z Kanady a Christopher OConnel z USA se svými manželkami. Přelom dubna a května proběhl v olomoucké akademické obci ve znamení studentského majálesu, který byl součástí Ekologických dnů Olomouc (EDO 93). Slavnosti studentů začaly již ve čtvrtek 29. dubna diskotékou Indies ve Studentcentru a pokračovaly na 1. máje Ekojarmarkem, diskotékou a akcí Slunce, seno a mimozemšťané. Na Ekojarmarku na Horním náměstí vystoupily skupiny Mňága a žďorp, Nerez a sourozenci Ulrychovi. V olomouckém Divadle hudby proběhla beseda s doc. ing. Pavlem Otčenáškem z UK Praha o jaderné energetice. EDO 93 uzavřela v neděli 2. května večerní beseda v Divadle hudby se sociologickou diskusí o globálních problémech ekologie s doc. PhDr.Hanou Librovou z MU Brno. Králem majálesu 93 se stal kreslíř a humorista Petr Urban (Pivrnec). V úterý 11. května bylo v prostorách olomoucké univerzity v Křížkovského ulici otevřeno nové Centrum pro výzkum čs. exilu po roce 1948. Vzniklo tak nové významné výzkumné centrum zabývající se důležitým problémem moderní české historie a politiky. Na inauguraci byl přítomen předseda Rady svobodného Československa a prezident University of Wisconsin prof. Mojmír Povolný. V průběhu akademického roku oznámila Filozofická fakulta UP zahájení studia nových oborů - šlo o japonštinu, čínštinu a evropská studia. Směrné číslo pro nové obory bylo fakultou stanoveno na dvacet. V neděli 19. září proběhla slavnostní imatrikulace studentů 1. ročníku Právnické fakulty UP. Akce se zúčastnilo 90 studentů jmenovaného ročníku a projev pronesl rektor univerzity Josef Jařab. V pondělí 27. září byl rovněž slavnostně zahájen akademický rok na Cyrilometodějské theologické fakultě

UP v památném prostředí katedrály sv. Václava. Celebrantem byl olomoucký arcibiskup Msgre. Jan Graubner v doprovodu brněnského biskupa Msgre. Vojtěcha Cikrleho. Přítomni byli dále členové akademické obce UP v čele s rektorem Josefem Jařabem, rektorem semináře Milanem Koubou, děkanem CMTF UP doc. ThDr. Ladislavem Tichým a proděkanem fakulty doc. Miloslavem Pojslem. Do seznamu fakulty bylo toho dne zapsáno 83 studentů theologie, z toho 12 dívek. Po nákladné rekonstrukci byly na podzim uvedeny do provozu objekty po Sovětské armádě v Neředíně, které začaly sloužit studentům univerzity. V pátek 8. října byl zahájen provoz nového výukového centra Fakulty tělesné kultury UP pro 600 studentů. Investice si vyžádala částku asi 26 milionů korun a do budoucna se počítalo s dalšími adaptacemi pro vybudování ubytovacích kapacit. Den otevřených dveří na olomoucké univerzitě proběhl v sobotu 16. října a představil záměry školy pro akademický rok 1994/1995. Zájemci si mohli zajistit objektivní informace o studiu na sedmi stávajících fakultách univerzity na třech informačních střediscích. Vysoká návštěvnost potvrdila zájem veřejnosti o vysokoškolské studium v centru Hané. Závěr kalendářního roku proběhl na Univerzitě Palackého ve znamení volby děkana Filozofické fakulty UP. Ve středu 24. listopadu proběhlo hlasování 21 členů Akademického senátu UP, který volí děkana na dobu tří let. Kandidáti na uvedenou funkci byli prof. PhDr. Eduard Petrů DrSc. a doc. PhDr. Jindřich Schulz CSc. Po volebním aktu byl 14 hlasy zvolen Jindřich Schulz s nástupem do funkce k 1. únoru 1994. Jindřich Schulz (1940) působil na UP od roku 1964, od roku 1990 byl docentem a rovněž proděkanem filozofické fakulty. Nejvyšší akademický funkcionář byl poté zvolen 1. prosince a dosavadní rektor Univerzity Palackého v Olomouci Josef Jařab byl zvolen znovu do vedení školy. Josef Jařab (prof., PhDr., CSc., nar. 1937 v Kravařích) byl do funkce rektora UP zvolen v roce 1993 vlastně již potřetí - poprvé to bylo v roce 1990, podruhé v roce 1991 a naposled v roce 1993 pro období

Univerzita Palackého

od 1. února 1994 do 31. ledna 1997. Jařabovými protikandidáty při volbě v prosinci 1993 byli Lubomír Neoral, děkan Lékařské fakulty UP a Vratislav Vyšín, vedoucí katedry fyziky na Přírodovědecké fakultě UP. Na funkci rektora původně kandidoval i MUDr. doc. Vladimír Král z FNO.

Dětský domov

V květnu byl po rekonstrukci otevřen Dětský domov v bývalé tzv. Mayově vile (Dolní Hejčínská 35) za účasti přednosty Okresního úřadu v Olomouci JUDr. Františka Neplecha (KDU-ČSL), zdravotního rady MUDr. Vladimíra Jukla, ředitele pobočky IB ing. Svatopluka Bartoně a dalších osobností regionu. Domov byl navržen pro 25-30 dětí ve věku 2-6 let. Vila pochází z roku 1935, na rekonstrukci poskytl okresní úřad dotaci 2,5 milionu korun. V sobotu 4. září zahájila provoz v Olomouci-Hejčíně Romská hudební škola, jejímž zřizovatelem je okresní pobočka Kulturního sdružení mládeže ČR. Slavnostní projev přednesl prof. Ladislav Daniel, zakladatel školy. Aktu byl přítomen předseda Kulturního sdružení mládeže ČR Mikuláš Čuri. Do vyučování se přihlásilo 50 žáků, nejmladší ve věku pěti let. Po delších jednáních převzal Fond dětí a mládeže České republiky (FDM) olomoucký S-Klub. V objektu začala pracovat exekutiva FDM. Členem výboru FDM, vedeného předsedou Břetislavem Vernerem, se stal i bývalý poslanec PS PČR Pavel Dostál (ČSSD).

6.2 Zdravotnictví

Zdravotnictví

První soukromá lékárna ve městě začala fungovat na Křížkovského ulici v únoru a její majitelkou a provozovatelkou se stala PhMr. Jarmila Študentová. Ostatní lékárny byly v této době stále ve vlastnictví státu. Pod vedením lékaře olomoucké Fakultní nemocnice (FNO) MUDr. Krále byla v polovině roku založena nadace „Pro srdce Hané." Zakladateli nadace určené především léčbě kardiovaskulárního systému byli vesměs lékaři FNO, během dalšího času se podařilo získat zásadnější podporu ze strany

sponzorů. MUDr. Král byl v čele jedné z klinik FNO a jak jsme již výše uvedli, kandidoval původně i na post rektora Univerzity Palackého. V pondělí 7. června začalo ve městě očkování rizikové věkové skupiny (15-19 let) proti zánětu mozkových blan. Dorostoví lékaři a pracovníci OHS byli během této zdravotnické akce posíleni i žákyněmi Střední zdravotní školy v Olomouci. Očkování bylo prováděno polysacharidovou vakcínou z Francie vyrobenou firmou Pasteur-Merieux zdarma, pro jiné věkové skupiny obyvatelstva pak za poplatek 110-120 korun. Celkem 83 zájemců bylo vyšetřeno ve čtvrtek 26. srpna v olomoucké Galerii Caesar na hladinu cholesterolu Nadací Emila Pospíšila ve spolupráci s Národním centrem podpory zdraví. Měření prováděla MUDr. Pospíšilová z Českých Budějovic. V sobotu 25. září došlo ve městě k setkání předsedů oblastních sdružení České lékařské komory (ČLK) za účasti ministra zdravotnictví Luďka Rubáše (ODS) a ředitele VZP ing. Jiřího Němce a prezidenta ČLK MUDr. Bohuslava Svobody. Hlavním diskutovaným problémem setkání bylo členství lékařů v ČLK a hodnota lékařského bodu. Od 1. října byla ordinace Lékařské služby první pomoci (LSPP) přemístěna do budovy polikliniky na třídě Svobody č. 32. Ordinace dosud pracovala v pronajatých prostorách, budova polikliniky patří městu (ředitelka polikliniky MUDr. Marie Horáková). Bylo rozhodnuto, že za ordinaci LSPP nebude poliklinika platit nájem, neboť jde o veřejnou službu občanům města.

Na konci předchozího kalendářního roku ošetřila olomoucká FNO celkem 35 tisíc pacientů a pracovalo v ní 346 lékařů pod vedením ředitelky FNO MUDr. Miroslavy Podhorské. V lednu 1993 byl zjištěn finanční schodek v hospodaření FNO ve výši 38,33 milionu korun, nesplacené faktury k 8. lednu činily částku 42,5 milionu korun a stanovené penále 0,6 milionu korun. V průběhu roku 1992 potřebovala FNO na svůj denní provoz částku 1,4 milionu korun, pro rok 1993 byla denní částka stanovena na 2 miliony korun. Vlastní příjmy FNO byly odhadnuty na zhruba

40 milionů korun měsíčně, výdaje v souvislosti s uvedenými požadavky by činily na stejné období 60 milionů korun. V únoru 1993 se dluh FNO snížil na částku 36 milionů korun, náklady na jeden den vycházely v průměru na 1,5 milionu korun. V průběhu roku začaly diskuse o situaci ve FNO ve věci záměru dostavby či výstavby nového chirurgického pavilonu. Stávající objekty fakultní chirurgie byly staré 50 - 100 let a bylo evidentní, že dosluhují. V diskusi na vedení FNO se objevily nakonec dvě varianty řešení, které byly připomínkovány dr. ing. arch. Marií Anderegyovou, architektkou pracující v oblasti zdravotnických staveb. Podstatou první varianty byl plán dostavby areálu chirurgie ve stávající situaci staré zástavby, druhá vyrianty se orientovala na výstavbu nového samostatného komplexu chirurgického areálu. Do diskuse se zapojili i politikové regionu, např. prostějovský poslanec Robert Kolář či jeho parlamentní kolega Václav Přibík. Z uvedených variant nakonec převážila ta, která znamenala výstavbu nového komplexu chirurgie a s realizací se začalo v polovině devadesátých let. V dubnu udělil odbor životního prostředí olomoucké radnice (ŽP ÚMO) fakultní nemocnici pokutu ve výši 300 tisíc korun za porušení předpisů vyplývajících ze zákona o odpadech. Bylo zjištěno, že infekční odpad z FNO se dostal mezi komunální odpad města. Koncem roku získali lékaři kliniky nukleární medicíny FNO Angerovu kameru vyrobenou izraelskou firmou ELSCINT. Šlo o jediný přístroj tohoto druhu v České republice a východní Evropě. Cena zařízení činila 30 milionů korun, jeho životnost byla stanovena na 12 let. Při převzetí zařízení byl přítomen ředitel FNO MUDr. Jiří Petr.

Město zajistilo a rozdělilo i v roce 1993 určitou finanční částku mezi nestátní subjekty pracující v sociální oblasti. K dispozici byla částka ve výši 0,946 milionu korun, která byla rozdělena mezi pět uváděných subjektů. Situaci přibližuje tabulkový přehled dotací (6.5).

Objem původní požadované částky byl zhruba 3 miliony ko-

Tabulka 6.5: Dotace nestátních subjektů v sociální oblasti z rozpočtu města (1993)

název organizace	výše dotace v tis. Kč
Charita Olomouc	504
Společnost neslyšících	45
CREDO Olomouc	70
Centrum pro rodinný život	77
Společnost SANANIM	90
rezerva	160

Zdroj: ÚMO

run, o dotacích rozhodla RMO na jednání dne 16. března 1993.

Od 1. dubna se počet míst v Domovech důchodců v okrese Olomouc snížil o 100. Vynutilo si to zákonné opatření stanovující minimální plochu na jednoho klienta uvedeného zařízení na 8 čtverečních metrů. V Domovech důchodců v Olomouci-Chválkovicích, Hrubé Vodě, Července a Náměšti na Hané byl počet míst 600 snížen na 500. V úterý 20. července oslavila 100 let života paní Anna Crháková z Olomouce. Jubilantce blahopřál ředitel OSSZ PhDr. Zdeněk Libíček a zástupci SPOZ z olomoucké radnice. Blahopřejný dopis zaslal oslavenkyni i ministr práce a sociálních věcí ing. Jindřich Vodička, v němž bylo i oznámení o zvýšení důchodu. Anna Crháková vychovala dvě dcery, v době výročí měla čtyři vnuky a osm pravnuků. Senioři

Azylový dům v Olomouci-Řepčíně (AD) zahájil svou činnost 7. ledna 1992 s původní kapacitou 54 lůžek. Za optimální bylo tehdy uvažováno o 30-35 klientech. Za rok 1992 prošlo zařízením 152 klientů-mužů ve věkové struktuře od 17 do 66 let. Mladších dvaceti let bylo celkem 14 azylantů, starších 40 let pak 50. Řada azylantů přišla do AD se zdravotními potížemi, vyskytla se epilepsie, astma či kožní nemoci. Rozpočet AD v roce 1992 byl 1,190 milionu korun, z čehož bylo vyčerpáno 0,760 milionu Kč. Na rok 1993 byl stanoven rozpočet 0,770 milionu korun a popla-

tek za ubytování byl zvýšen ze 7 na 15 Kč za noc. V AD Olomouc - Řepčín pracovalo v roce 1993 osm stálých zaměstnanců pod vedením ředitelky PhDr. Jany Libíčkové. Rozhodnutím Rady města Olomouce (RMO) ze dne 25. května 1993 byla budova AD prodána dr. Franekovi za 3,186 milionu korun a byla v ní nově umístěna jeho soukromá rodinná škola. Pro město to znamenalo přesun azylantů do objektu Charity Olomouc a dotování tohoto přesunu částkou 1,2 milionu korun na adaptační práce a rovněž smluvní vazbu s Charitou při poskytování péče azylantům v objektech ve Wurmově ulici. Složitá situace v transfúzní stanici FNO (TS FNO) se vyvinula na začátku kalendářního roku, kdy vznikl deficit v oblasti dárcovství krve. Podle vyjádření primářky TS FNO MUDr. Heleny Jílkové se z pozvaných 250 dárců dostavovalo je asi 50 (denně). na jaře se situace mírně zlepšila. TS FNO slouží jako dodavatel krve pro všechna nemocniční zařízení v okrese Olomouc. O to radostnější byl pak tedy logicky akt udělení Zlatých plaket dr. Jánského regionálním dárcům v pátek 14. května. V Domě armády byl tento den udělen zlatý odznak 72 dobrovolným dárcům za 40 bezplatných odběrů. Plakety předal vyznamenaným primátor města Olomouce Milan Hořínek.

Symbolickým zasazením mladé lípy vyvrcholily v úterý 20. dubna 1993 oslavy tříletého trvání Dětského centra DC 90 v Topolanech. Akt provedla předsedkyně Výboru dobré vůle O.H. Olga Havlová spolu s Milenou Černou a Otkou Bednářovou. Přítomna byla i ředitelka DC 90 MUDr. Růžena Tichá CSc. Příští den zaslal Výbor dobré vůle O.H. Dětskému centru dopis, v němž poděkoval za přijetí a vyjádřil i ocenění práce centra pro postižené. Výbor rovněž souhlasil se sponzoringem DC 90 ze strany platformy Veenendaal (holandské partnerské město Olomouce) ve výši 25 tisíc guldenů. Handicapovaní

V pátek 2. července byla v Olomouci zahájena Speciální olympiáda, jejíž realizací byla pověřena Fakulta tělesné kultury Univerzity palackého. Akce se zúčastnilo 418 postižených sportovců

a 157 jejich trenérů ve věkových kategoriích do a přes 8 let. Předsedkyní organizačního výboru Speciální olympiády se stala doc. dr. Hana Válková CSc. z Univerzity Palackého. Zdravici primátora města Olomouce pronesl náměstek Vladimír Pokorný, jménem rektora UP promluvila prorektorka UP MUDr. Jana Mačáková. Olympiádu slavnostně zahájila Olga Havlová a Věra Čáslavská, zapálení olympijského ohně se ujal Vladimír Harapes. Tělesně postiženým Olomoučanům sloužilo v roce 1993 celkem pět domů s pečovatelskou službou (DPS) v ulicích Holečkova, Erenburgova, Politických vězňů, Příčná a Přichystalova s celkovou kapacitou 379 bytových jednotek. U žadatelů z bytů města bylo umístění v DPS spojeno s povinností vrátit byt městu Olomouc. Bezbariérových bytů mělo město celkem 44 a byly umístěny v bytových domech na ulicích Rooseveltova, Družební a Fischerova.

O poslední věci občanů města se v roce 1993 začala starat nově vzniklá pohřební služba - Pohřební ústav GRV, s.r.o. Ústav vznikl rozšířením společnosti Jalta, která pohřební službu získala v aukci vyhlášené ÚMO za 0,490 milionu korun a zaměstnala 10 pracovníků.Koncem dubna jednala společně Židovská obec Olomouc, Pohřební služba GRV a správa olomouckých hřbitovů o opravě židovské kaple na ústředním neředínském hřbitově. Náklady na akci byly vyčísleny na 300 tisíc korun. V prosinci byla provedena oprava rodinné hrobky někdejší významné olomoucké bankéřské rodiny Primavesi. Hrobku na neředínském hřbitově v secesním slohu ztvárnil sochař Anton Hanak (1875-1934). Rekonstrukci hrobky zajistila příbuzná rodiny dr. ing. arch. Marie Anderegyová a uhradil ji další příbuzný rodiny prof. Renzo Colombo ze švýcarského Lugana. Pohřebnictví

Ceny výkopových prací na olomouckých hřbitovech se v roce 1993 lišily v letním a zimním období, o ceně rozhodovala i příslušná lokalita hrobu. V letních měsících zaplatili pozůstalí za hrob v Neředíně 1330-1730 Kč, v zimním období to bylo 1800

– 2340 Kč. Mimo město, např. na Sv. Kopečku byly příslušné částky 1453 – 1573 Kč a 1775 – 1937 Kč. Pro pohřby žehem nabízelo své služby olomoucké krematorium, významná stavba raného funkcionalismu z roku 1932.

Kapitola 7

Demografie města
Zaměstnanost
Kriminalita

Historie olomoucké městské policie (MPO) se začala odvíjet dne 1. května 1991 zřízením odboru Úřadu města Olomouce pro přípravu městské policie. Stalo se tak na základě zákona č. 367/90 sb. o obcích. O necelý rok později, 20. února 1992, vyšla vyhláška městské zastupitelstva o MPO s datem účinnosti stanoveným na 7. březen téhož roku. Během roku 1992 se v zmiňovaném odboru shromáždilo 43 strážníků a v lednu následujícího roku jejich počet stoupl na 77, z čehož třináct byly ženy - dvě jako civilní zaměstnankyně MPO. Již v červnu 1992 vykonalo atestační zkoušky 43 strážníků. Území města bylo pro potřeby MPO rozděleno na čtyři územní celky - obvody Kateřinská, nádraží ČSAD, Jánského a Tererovo náměstí. K obvodu ČSAD byla připojena odloučená část Sv. Kopeček a ke služebně na Tererově náměstí byl přičleněn Azylový dům Řepčín. Nepřetržitý provoz MPO zavedlo pracoviště Kateřinská od 1. října 1991, Azylový dům od 7. února 1992. Problémy provázející vznik MPO byly zpočátku spíše technické - nejednotnost výstroje a výzbroje strážníků pocházející z různých zdrojů, nedokonalý stav technických prostředků - tři osobní automobily, jeden motocykl a pětadvacet radiostanic. Od ledna 1992 do ledna 1993 nicméně bylo na kontě MPO řešení 8 791 přestupků v dopravě a 1 317 přestupků ostatních. Na pokutách bylo v uvedeném období vybráno 220 tisíc korun.Výsledky činnosti MPO lze za uvedené období shrnout statisticky takto: MPO

Tabulka 7.1: Výsledky činnosti MPO (leden 1992–leden 1993)

aktivita MPO	počet zásahů–činností
trestné činy obecné kriminality	186
počet pachatelů předaných státní policii	76
společné akce se státní policií	187
použití donucovacích prostředků strážníky MPO	17
zadržení hledaných osob	16
počet předvedených osob	45
nálezy věcí	34

Zdroj: OA Olomouc, RMO

V čele MPO byl v období začátku kalendářního roku (leden 1993) ještě krátce PaedDr. Ladislav Smejkal, který byl poté vystřídán ve funkci ing. Luďkem Mrtvým (od 3. března 1993). Někdejší první velitel MPO, bývalý řidič autobusu a disident Rudolf Bereza, byl dne 26. ledna 1993 radou města jmenován zástupcem MPO v komisi pro čistotu města. Tyto personální změny ve vedení MPO byly výsledkem delší dobu trvajících rozporů, které se objevily v MPO již v průběhu předešlého roku a vyvrcholily v srpnu 1992 odvoláním tehdejšího ředitele MPO Rudolfa Berezy z funkce. Jeho roli převzal od29. září jeho tehdejší zástupce dr. Smejkal a zároveň byla radou města pověřena kancléřka primátora JUDr. Zatloukalová, aby vypsala konkurs na místo ředitele MPO. V prosinci byl konkurs vyhodnocen, první tři uchazeči byli přijati do řad MPO (ing. Luděk Mrtvý, Mgr. Radim Buriánek a ing. Petr Ženčica), prvně jmenovaný na funkci ředitele. Nový ředitel MPO ing. Luděk Mrtvý (34 let) vykonal dne 18. února 1993 předepsaný atest na strážníka městské policie a RMO jej poté jmenovala ředitelem této instituce. Počet pracovníků MPO vzrostl do května 1993 na 75, z toho 56 strážníků. Schválený rozpočet MPO činil 12,4 miliony korun, z toho na provoz bylo vyčleněno 3,5 milionu korun. Od začátku května začala MPO používat technické prostředky v oblasti dopravních přestupků - tzv.“ botičky,“ které dříve používala na základě dohody s MPO soukromá bezpečnostní služba SOS. Od ledna do května bylo na pokutách vybráno 179 920 korun, nejčastější přestupky Olomoučanů byly dopravní, proti veřejné čistotě či pořádku a nebo nočnímu klidu. V dubnu byl pro potřeby strážníků zakoupen další automobil a převaděč radiosignálu, což byla investice v objemu 0,5 milionu korun z rozpočtu města. Další atestační zkoušky strážníků MPO proběhly po roce - v květnu 1993 a úspěšných bylo 17 z nich. Ti získali oprávnění k výkonu funkce příslušníka MPO na dobu pěti let, neúspěšní zkoušku opakovali 14. července. V září podal bývalý ředitel MPO Rudolf Bereza návrh na odvolání ing. Luďka

Mrtvého z funkce ředitele MPO, ale Mrtvý si udržel podporu zástupců radniční koalice KDU-ČSL, KDS, ODA a ODS a ve funkci se udržel. Do listopadu vzrostl počet členů MPO na 80, během roku odešlo z MPO 11 strážníků, 15 bylo nově přijato. MPO začala spolupracovat i s olomouckým psychologem dr. Papicou při výběru uchazečů. V prosinci odvolala RMO dr.Ladislava Smejkala z funkce tajemníka bezpečnostní komise ÚMO a na jeho místo jmenovala ředitele MPO ing. Luďka Mrtvého. ten jako ředitel MPO mohl v závěru roku bilancovat činnost svých podřízených za uplynulý kalendářní rok. Botičky byly olomouckými strážníky „obuty" celkem 2457 autům, MPO se stala provozovatelem městské zóny placeného parkování (ZPP) a vydala 712 dlouhodobých a 31 500 krátkodobých parkovacích karet. Do městské pokladny tak bylo získáno 0,602 milionu korun. Vlastní činnost MPO lze opět shrnout do tabulkového přehledu (7.2).

Tabulka 7.2: Výsledky činnosti MPO (leden–prosinec 1993)

aktivita MPO	počet zásahů–činností
oznámení od občanů	5 628
přestupky předané ÚMO	931
přestupky předané PČR	969
trestné činy předané k řešení PČR	344
zadržení pachatelů trestné činnosti	47
přestupky řešené blokovou pokutou	2628

Zdroj: OA Olomouc, RMO

Republiková policie provedla ve městě rozsáhlejší dopravně-bezpečnostní akci koncem dubna. Ve čtvrtek 29. dubna ve městě operovala skupina 31 policistů se 13 vozidly a 4 radary. Výsledkem bylo 245 zjištěných dopravních přestupků spojených s odebráním 22 technických osvědčení motorových vozidel. Policisté vybrali na blokových pokutách částku 38 500 korun. Nejčetnějším přestupkem bylo nedodržování stanovené rychlosti na městských komunikacích. Další bezpečnostní akce republikové poli- Státní policie

cie proběhla v noci ze středy na čtvrtek 27. května. Policisté 1. a 2. oddělení ředitelství PČR v Olomouci s posilou z praporčického policejního učiliště v Holešově provedli kontrolu objektů MILO, Hanky, Masokombinátu, cukrovaru a areálů kolem městských ubytoven. Při činu byli zadrženi dva pachatelé v objektu bývalých kasáren SA při krádeži skla. Předvedeny byly dvě hledané osoby, provedeno 50 perlustrací a uděleno 17 blokových pokut automobilistům. Zásadní personální změna ve vedení republikové policie v Olomouci nastala dnem 1. září, kdy policejní prezident PČR odvolal z funkce dosavadního okresního ředitele PČR pplk. JUDr. Františka Chromce a jeho zástupce mjr. Jana Gregůrka. Řízením okresního ředitelství byl zároveň dočasně pověřen kpt. Miloslav Kocourek. Ve čtvrtek 25. listopadu přijel do Olomouce policejní prezident Stanislav Novotný, aby osobně uvedl do funkce nového okresního ředitele PČR v Olomouci RNDr.mjr. Jaroslava Skříčila. Jmenovací akt proběhl za přítomnosti přednosty Okú v Olomouci JUDr. Františka Neplecha (KDU-ČSL). Do užšího výběru na funkci ředitele OO PČR v Olomouci se dostali v závěru dva kandidáti - RNDr.Jaroslav Skříčil, pracovník Meopty Přerov (ODS) a MUDr. Marie Horáková (KDU-ČSL).

Vězeňství

Zásadním problémem olomouckého vězeňství v roce 1993 byla přeplněnost budovy vazební věznice místní pobočky krajského soudu. Budova se navíc nacházela v nepříliš dobrém technickém stavu a uvažovalo se o přístavbě zdravotního střediska. V objektu se nacházelo celkem 420 osob, z toho 370 obviněných. zbytek tvořili odsouzení. Kapacita věznice činila ovšem jen 287 osob. Ředitelem olomoucké věznice v roce 1993 byl Josef Šišma.

Kriminalita

O bezpečnostní situaci ve městě se jednalo v dubnu za přítomnosti zástupců Okú Olomouc, funkcionářů MPO, PČR, primátora Olomouce a prokurátora. Po půl roce činnosti MPO bylo konstatováno, že došlo k částečnému vytěsnění kriminality z centra na okraje města. Objasněnost trestných činů se za uvedenou dobu zvýšila o 2%. Byly přijaty dohody o spolupráci státní a

městské policie, posílení kriminální policie v Olomouci, diskutována možnost zřízení třetího policejního obvodu v Olomouci-Hodolanech. Na jednání Rady města Olomouce (RMO) dne 22. června byl přizván ředitel MPO ing. Luděk Mrtvý a byla projednávána stížnost člena RMO ing. arch. Tomáše Černouška na postup státní i městské policie, které včas nezasahují proti pachatelům trestné činnosti, což vyvolává nejistotu v řadách občanů. Názor podpořil i další člen RMO MUDr. Loyka, který zároveň požadoval zřízení cely předběžného zadržení a záchytné stanice. O výsledcích jednání RMO informoval primátor města Milan Hořínek ministra vnitra Jana Rumla, který přislíbil pomoc při řešení bezpečnostní situace v Olomouci a doporučil rovněž personální změnu ve vedení PČR. K té pak skutečně došlo způsobem, který jsme výše popsali. V období od ledna do května roku 1993 vzrostla kriminalita v okrese Olomouc o 38%, samotné město Olomouc v ní figurovalo podílem 75%. Od 1. dubna byl vedením okresní prokuratury v Olomouci pověřen JUDr. Staněk, který rovněž konstatoval nárůst trestné činnosti a uvedl, že se počet trestných činů zvýšil z pohledu prokuratury na 1000 kauz za měsíc. Sumarizaci trestné činnosti v okrese Olomouc a městě Olomouc za období posledních dvou let přibližuje tabulkový přehled 7.3.

Tabulka 7.3: Trestná činnost v okrese Olomouc a městě Olomouc v letech 1992–1993

rok	počet TČ - okres Olomouc	počet TČ - město Olomouc
1992	8180	4630
1993	11030	7892

Zdroj : OA Olomouc, RMO

Při řešení trestné činnosti připadlo na jednoho policistu na Olomoucku 13,5 případu TČ, celomoravský průměř činil 9, 02

případu. Děti do 15 let se podílely v letech 1992-93 123 trestnými činy na celkovém počtu násilné trestné činnosti 27%. V další části našeho pohledu na vývoj kriminality města uvádíme v přehledu nejzávažnější trestné činy, k nimž v průběhu roku 1993 došlo.

Začátkem ledna došlo v Olomouci k násilnému trestnému činu, který měl za následek smrt jednoho člověka a těžké zranění dalšího. Obětmi se stali Stanislav J. (*1946), který na své rány zemřel, Karel M.(*1974) byl zachráněn lékaři FNO. Jako pachatel byl zadržen 19. ledna v Praze celostátně hledaný Jan K. (*1974), který se k činu přiznal a uvedl i jméno svého spolupachatele Josefa K. (*1973), který byl posléze zadržen rovněž v Praze dne 21.ledna. Dne 5. března byl v luhačovickém hotelu nalezen mrtvý Pavel S. (45 let) z Olomouce, hledaný policií v souvislosti s vraždou 31 leté ženy v jejím olomouckém bytě v neděli 28. února 1993. Podle vyjádření policie spáchal Pavel S. sebevraždu. V noci z pátku na sobotu 20. března byl na hraničním přechodu do SRN v Rozvadově zadržen Josef K. (24 let) a obviněn z pokusu o vraždu střelnou zbraní, k níž došlo krátce předtím na diskotéce ARX v Novosadské ulici. Po dalších pěti dnech byl zadržen a obviněn i jeho spolupachatel - oba zaútočili na zaměstnance a hosty uvedené diskotéky. Ve středu 12. května došlo na silnici Olomouc-Přáslavice k dopravní nehodě, při níž zahynul Jiří Bulis (46), autor hudby k většině inscenací Boleslava Polívky. Bulis skládal filmovou hudbu i pro slovenského režiséra Juraje Jakubiska a zpěvačku Hanu Hegerovou.

Velkou mediální pozornost na sebe přitáhl tragický případ těžkého zranění a poté smrti českého olympionika Josefa Odložila, k němuž došlo v noci ze 7. na 8. srpen v obci Domašov u Jeseníku. Jako pachatel útoku byl označen syn poškozeného Martin Odložil (19). Josef Odložil byl operován ve FNO a poté odvezen v bezvědomí na oddělení ARO vojenské nemocnice Na Hradisku. V pátek 10. září 1993 Josef Odložil ve Vojenské nemocnici Olomouc zemřel. Další násilný čin, který ohromil olomouckou veřejnost, se

odehrál v úterý 10. srpna ve Schweitzerově ulici. Toho dne odpoledne nahlásili sousedé požár na balkoně tamního bytu. Přivolaní hasiči nalezli v bytě ubodaného chlapce (6 let) a dívku (7 let). Pachatelkou činu byla jejich matka, učitelka speciální MŠ na Svatém Kopečku Jana Z.(33 let). policie označila čin za dvojnásobnou vraždu spáchanou v afektu. Místem činu byl byt důchodce, kterého pachatelka požádala o azyl, když po rodinné rozepři na dovolené opustila svého manžela. Případ byl projednáván u OS v Olomouci ve dnech 11. a 12. listopadu a pachatelka umístěna v psychiatrické léčebně ve Šternberku, kam byla předána rozhodnutím olomouckého soudu. Znalecké posudky poté potvrdily, že trestný čin byl spáchán pod vlivem duševní poruchy. Podle názoru soudních znalců žena ví, že někoho zabila, ale netuší, že šlo o její vlastní děti. V úterý 19. října byl v Holické ulici v parovodní šachtě nalezen mrtvý Richard N. (49), t.č. nezaměstnaný. Cizí zavinění nebylo policií zjištěno, muž zemřel na dehydrataci organismu. Následující den (20. října) došlo k těžkému ublížení na zdraví olomouckého řidiče taxislužby Oldřicha R., na kterého během jízdy v nočních hodinách vystřelil cestující. Do konce týdne byl pachatel vypátrán a zadržen. Šlo o Hynka R. (18 let) ze Šumvaldu, který byl poté policií obviněn. Dne 30.listopadu 1992 vnikl dvacetiletý Karel L. do soukromého bytu na ulici Černá cesta a napadl obyvatele bytu tak brutálním způsobem, že poškozený o den později zemřel. Pachatel byl koncem ledna 1993 dopaden, umístěn v olomoucké vazební věznici a obviněn z trestného činu zabití.

Následující přehled zachycuje méně závažnou trestnou činnost a rovněž havárie či neštěstí rovněž v chronologickém přehledu kalendářního roku.

K tragické nehodě na olomouckém letišti došlo v neděli 11. dubna. Při zalétávání motorového rogala došlo k technické závadě, která zapříčinila jeho pád z výšky asi 70 metrů na letištní plochu. Stroj byl řízen amatérským pilotem Vratislavem Brenzou

(51), který havárii svého stroje nepřežil. Poslední smrtelný úraz tohoto typu se na neředínském letišti odehrál naposledy v roce 1991. V sobotu 19. června došlo v prostoru restaurace Bristol k pádu osobního automobilu zn. Lada z roku 1976 do řeky Moravy. Vůz, který byl nedostatečně zajištěn, se dal samovolně do pohybu na ploše šikmého parkoviště u řeky a skončil ve vodě. Třiadvacetiletému řidiči Zdeňku Studenému bylo nutno přivolat na pomoc potápěčskou firmu SABBATH Olomouc a asistenci autojeřábu firmy STAMEDOP, který lanem zajištěnou Ladu vytáhl z koryta řeky.

V sobotu 31. července okolo čtrnácté hodiny napadla v prostoru olomouckého hlavního nádraží skupina asi 10 - 12 stoupenců hnutí skinheads romskou rodinu. Incident byl uzavřen opožděným zásahem příslušníků místního oddělení železniční policie. Hned příští den, tedy v neděli 1. srpna, se na stejném místě odehrál další útok na Romy. Napadená pětičlenná romská rodina se opět stala obětí skinheadů a Ladislav Rajs byl po útoku hospitalizován ve FNO. Uvedený incident byl negativně komentován představitelem místní odbočky organizace Romská občanská iniciativa (ROI) Mikulášem Čurim, který varoval před nárůstem rasově podmíněné trestné činnosti. K napadení občanů romského původu došlo během roku ještě v sobotu 21. srpna na diskotéce v prostoru koupaliště Poděbrady, kde byli přepadeni tři mladí Romové, z nichž jeden byl po incidentu nucen vyhledat lékařskou pomoc. Přivolaná policie České republiky nezjistila žádné svědky útoku, pachatelé utekli. I tento incident vyvolal odmítavou reakci Mikuláše Čuriho a okresní rady ROI v Olomouci, kteří znovu varovali před projevy rasové nesnášenlivosti.

V pondělí 23. srpna došlo k provozní havárii v olomouckém závodu podniku MILO. Při přečerpávání uniklo z cisterny asi 5 tun kyseliny solné, která kontaminovala prostory závodu. Došlo k zásahu hasičů, armády a policie. Likvidace havárie skončila téhož dne okolo 22. hodiny a trvala šest hodin. Část kyseliny se

Havárie

dostala z prasklého tanku do kanalizace, zbývajících asi 15 tun se podařilo přečerpat do náhradní cisterny. Jeden pracovník závodu MILO Olomouc byl při likvidaci následků havárie zraněn s nutností následné hospitalizace. Policie 1.OO PČR Olomouc případ šetřila jako provozní nehodu. Spíše kuriozní případ vandalismu se stal v závěru kalendářního roku, když 18. listopadu neznámý pachatel poškodil barokní kašnu Herkula z roku 1687 na olomouckém Horním náměstí. Došlo k poškození kamenné orlice, která tvoří součást ikony uvedené barokní kašny. Již dříve došlo k vandalským útokům nezjištěných pachatelů na barokní kašnu Merkura v blízkosti Národního domu, při níž přišel řecký bůh o své okřídlené žezlo, v případě útoku na kašnu Tritonů na náměstí republiky přišel chlapec na vrcholu ikony o jednu ruku.

Vandalismus

Novelizace zákona o životním minimu a sociální potřebnosti, k níž došlo 1. března 1993, vyvolala růst počtu sociálně potřebných rodin a dalších žadatelů o sociální dávky. Zatímco v lednu (1993) činil počet registrovaných žadatelů z řad Olomoučanů na sociálně-zdravotním odboru ÚMO 2000 osob, v březnu téhož roku to bylo již 3478 občanů. Došlo ke zvýšení počtu sociálně potřebných rodin z 2% na zhruba 3,5%. nezaměstnanost v první polovině roku činila v průměru 2,3%, což by v absolutním vyjádření činilo zhruba asi 1200 osob. Na konci kalendářního roku vzrostl počet registrovaných žadatelů o sociální dávky na 6000. V olomouckém okrese činil počet ekonomicky aktivních osob (EAO) v roce 1993 celkem 112 900 osob, ve městě Olomouc byl počet EAO 49 500. Míra nezaměstnanosti na okrese i ve městě se v tomto období pohybovala mezi 2,5 až 3% EAO a měla vzestupnou tendenci. Míra nezaměstnanosti v České republice byla v uvedeném období kolem 3% aktivní populace.

Sociální služby

Zaměstnanost

Prvním ve městě narozeným novorozenětem roku 1993 byla Denisa Krumplová z Olomouce, která se narodila ve FNO dne 1. ledna v 5,05 hodin ráno. Malá Deniska měřila 51 cm a vážila 3,45 kg. Byla prvním dítětem své třiadvacetileté maminky

Tabulka 7.4: Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v okrese Olomouc

období	průměrná míra nezaměstnanosti v %
1991	3
1992	2,9
1993	2,9
1994	3,8
1995	3,9

Zdroj: ÚPO

Svatavy Krumplové. Demografické informace o městě a jeho obyvatelstvu v první polovině devadesátých let přinášíme v podobě tabulkového přehledu 7.5.

Tabulka 7.5: Demografie města Olomouce 1990 – 1995

rok	1990	1991	1992	1993	1994	1995
počet obyvatel	107 399	105 990	1007 001	105 893	106 167	104 845
živě narození	1207	1249	1186	1177	nezjištěno	nezjištěno
zemřelí	1108	1212	1138	1105	dtto	dtto
sňatky	nezjištěno	721	737	674	dtto	dtto
rozvody	dtto	331	414	347	dtto	dtto
přistěhovalí	616	535	963	336	dtto	dtto

Zdroj : ČSÚ Olomouc

Posledními věcmi Olomoučanů se zabývala v roce 1993 pohřební společnost GRV, s.r.o., která vznikla rozšířením členů společnosti JALTA. Ta získala možnost pracovat v oblasti pohřebnictví v roce 1991 v aukci vyhlášené tehdy ÚMO za částku 0,49 milionu korun. Výkonným ředitelem společnosti GRV, s.r.o., byl ing. Antonín Rýzner.

Seznam tabulek

1.1 Personální změny v ZMO v souvislosti s osamostatněním Bystrovan a Samotišek k 1.1.1993 10
1.2 Vybrané demografické údaje města Olomouce (1992–1993) 13
1.3 Tabulkové zařazení pracovníků ÚMO (1993) 14
1.4 Přehled odborů, vedoucích odborů a zaměstnanců ÚMO (1993) 15
1.5 Komise při RMO (1993) 15
1.6 KMČ města Olomouce (stav v dubnu 1993) 16
1.7 Rada města Olomouce (prosinec 1993) 17

2.1 Sociální dotace pro nestátní organizace na území města v Kč (1993) 22
2.2 Rekapitulace výdajů rozpočtu 1993 dle kapitol (mil. Kč) 22
2.3 Finanční uspořádání příspěvkových organizací města Olomouce (mil. Kč) . 23

3.1 Hospodářské výsledky podniků a organizací ekonomicky spojených s městem Olomoucí (1993) v mil. Kč 34
3.2 Přehled výše dotací z rozpočtu pro podniky-organizace spjaté s městem (1993, mil. Kč) 35
3.3 Firmy se zahraniční účastí v Olomouci (1992) 41
3.4 Přehled bankovních ústavů v Olomouci (1993) 43

4.1 Bytová výstavba v Olomouci-Nových Sadech, červenec 1993 49
4.2 Ekonomika SDFMO k 31.8.1993 (v mil. Kč) 50
4.3 Kapacity sociálního bydlení v Olomouci (1993) 53
4.4 Byty v držení SDFMO – stav k 10. srpnu 1993 56
4.5 Byty pronajaté SDFMO občanům města (leden – listopad 1993) 57
4.6 Důvody nájmu pronajatých bytů (1993) 57
4.7 Výsledky hospodaření SDFMO k 31.12.1993 (mil. Kč) 57
4.8 Seznam prodaných domů z majetku města Olomouce (stav k 1.3.1993, cena v mil Kč) 58
4.9 Seznam domů ve spoluvlastnictví města a soukromého majitele s návrhem k privatizaci městského podílu (stav k 5. 5.1993)* 58
4.10 Přehled cen olomoucké městské hromadné dopravy od července 1993 (Kč) . 60
4.11 Srovnávací tabulka cen MHD v městech ČR v roce 1993 (Kč) 60
4.12 Přehled variant řešení obchvatu D 35 Olomouc (1993) 64
4.13 Tabulka bodového hodnocení obchvatu D 35 - západní tangenta (květen 1993)* 64
4.14 Parametry dálničního obchvatu D 35 Olomouc (1993) 65
4.15 Přehled cenových relací při likvidaci TDO v Olomouci (1993) 71

5.1 Personální složení HC Mora Olomouc (1993) 80
5.2 Personální složení SK Sigma Olomouc MŽ (1993) 81
5.3 Postavení SK Sigmy Olomouc MŽ v tabulce 1. české fotbalové ligy (1993) . 81
5.4 Přehled olomouckých galerií v roce 1993 95
5.5 Finanční dotace kulturních akcí z rozpočtu města (1993) 95
5.6 Město Olomouc v roce 1993 – institucionální přehled 102

6.1 Mateřské školy v Olomouci 1993 106
6.2 Počty narozených dětí zapsaných na ÚMO (1985–1992) 107
6.3 Ředitelé ZŠ v Olomouci (od září 1993) 107
6.4 Střední školství v Olomouci (1993) 109
6.5 Dotace nestátních subjektů v sociální oblasti z rozpočtu města (1993) . . . 116

7.1 Výsledky činnosti MPO (leden 1992–leden 1993) 121
7.2 Výsledky činnosti MPO (leden–prosinec 1993) 123
7.3 Trestná činnost v okrese Olomouc a městě Olomouc v letech 1992–1993 . . 125
7.4 Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v okrese Olomouc 130
7.5 Demografie města Olomouce 1990 – 1995 130

Obsah

1 Statutární město Olomouc v roce 1993 2

2 Rozpočet města, financování, dotace 18

3 Ekonomika města 24
3.1 Průmysl 25
3.2 Obchod 34
3.3 Služby 41

4 Výstavba, doprava, životní prostředí 47
4.1 Výstavba 48
4.2 Doprava 57
4.3 Životní prostředí 65

5 Politika, kultura, společnost 72

6 Školství, zdravotnictví 103
6.1 Školství 104
6.2 Zdravotnictví 113

7 Demografie, zaměstnanost, kriminalita 120